

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת נצבים - וילך תש"פ

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטרסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי
טעלעפאון מעסידזשינג
אימעיל
347-630-2876
chizikyomi@gmail.com

עירובין, פרק שלישי – בכל מערבין דף כח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)" קסא תוספות

1 **פּוּטְיָאָה** – שרץ המים קטן שאין בו כותל ואפילו הכי, כיון דבריה היא – אביהא
 2 היא ולוקה ארבע מלקיות, בשרץ המים כתיב בתורה כתיב: "אל תשקצו את
 3 פתותיכם בכל השרץ השרוצי ולא תטמאו בהם" – הרי כאן שנים, וכלל בהן בין
 4 שרץ הארבעה כן שרץ המים, ומשום – שבתוספת לא תאכלו ומשום יכל אשר אלן
 5 סניפר וקשקשת כל האוכלו – נבלה – שיהא
 6 שרץ אגרי – לוקה חמש: תרתי – דא
 7 דאמרן: ריב הולך על גחון לכל השרץ
 8 השרוצי על הארץ לא תאכלום – הרי שרץ
 9 יוכל השרץ השרוצי על הארץ שקץ הוא לא
 10 יאכל – הרי ארבע, ואל תטמאו את
 11 פתותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ –
 12 הרי חמש, כיון דבפרשת ירוה ביום השמיני,
 13 צרקה לוקה שש – שהיא שרץ הגוף, ולק
 14 בכל הני חמשה, מוסף עליו יוכל שרץ העוף
 15 שקץ הוא לא יאכל, במשנת תורה, והיא
 16 דכתיב בבא מקארושים חזרו: ואל תשקצו
 17 את פתותיכם שבמה בבהמה ובעוף ובכל אשר
 18 תרומשו – לא תשבי ליה, ובבהמה חיה
 19 ועוף גדולים משתעי, ולא בשרצים דלא כתיב
 20 בהו, שרץ, שלשן שרץ, דבר שהוא נד בארץ
 21 ואינו נאכל אלא על ידי שירוצו וירושו מפני
 22 קוטנו, ו**אם אימת** – דרובם גדולים קרקע
 23 נינהו, פותחא נמי ליקח משום שרץ וארץ
 24 גרס, ולא גרס, לילקו ה' דרשבע בעי למליק,
 25 חמש דשרץ השרץ ותשבוים ושרץ המים, **מא**
 26 **טקמא דמאן מרבי עופות קסבר** – כל
 27 הדיבא איתא כלל פורט וכלל – כללאת בתרא
 28 עיקר, ובתריה ארבע, וחות לה פירש ובכלל
 29 ונעשה כלל מוסף על הפרש ומרבי כל מילי
 30 – וכללאת קמא דתני למעט, ולמעט
 31 דנדרשיה בכלל פורט ואין בכלל אלא מה
 32 שבפרט, ולא רבי מרבי – לא ליתן בתרי,
 33 ומיהו, איתני פורחא למיער, דכי מרבי כללאת
 34 בתרא – לא דמי למילי מרבי, אלא כפי פורט
 35 מאי דרמי ליה משני צדיק, דהוה פרי מפר
 36 וגידולי קרקע, ומיתרבי נמי עופות בהאי
 37 דין, ולמעט דמים ולא דמי ליה אלא בחד
 38 צד, כפי מפר. **ומאן דטמעט עופות קסבר**
 39 – כל היבא איתביב כלל פורט כללאת קמא
 40 דוקא, ואין בכלל אלא מה שבפרט, וממעט
 41 כל מילי ואפילו מאי דרמי ליה בפרטא, והדר
 42 כתב, כללאת בתרא – לא מופק וממעט
 43 דכללאת קמא במקצה, ולא תני מיהא מיד
 44 דמי לפורט אצל שלשה צדיק, והוה פרי
 45 מפר, וגידולי קרקע, והלך ליתן בתרי,
 46 **פּעֻפְעִין** – הי' ריקות שקורין קקלי' בלשון
 47 ארמי, ויטלי' בלעז, תלגולות – פּוּטְפֻּרִין
 48 בלעז, נודניתות – אליעזרים בלעז, חויו – שחת של תבואה כשהוא ירק, וגוחין
 49 ואוכלין אותו. **בפניות** – תמרים רעות שלא ביטלו כל צרכן, נודניתות – מנעטין
 50 את הורע, ו**אם הוקשו** – הקלזון בעץ, שכבר צמח בהן ורעו – קשין הקלזון לכל
 51 אדם, **ותימא** – הוא דאמר רב מערבין – אשאלו הוקשו, והמערב בהן יש לו
 52 גנים, והשחת חוה ליה **הניקטין טריא** – נודניתות שבמדי פיות, **חבשות** –
 53 הומליון, **בבבל** – אוכלין חויו, ובי אית רב לבבל חווא דאכלי להו, אמר, מערבין,
 54 ומעיקרא אמר דאמר מערבין, לירק – לאבול בירוק, ורעו חיוב – במעשה, ואף על
 55 פי שלא ורעו מתולדה לכה, וירקן **פפור** – דלאו מדי הווא, שחליים – קרישורן,
 56 **הניני** – ארנוג'א נאכל בו ורעו בין ירק, בי קאמר רב, **ומערבין** בהו
 57 ובסיפא ורעו ירק, דבישא אף עיקר, ובסיפא ורעו עיקר, ותפק מיהו נמי לענין מן הדיעה על הדיפה, בדרישוק עיקר – חוה ירק יפה, וכשורע עיקר – חוה ירק יפה, והוה מן הורע על הירק
 58

1 **צִיִּיעָה** לוקה עשה שש – פירש בקונטרס דהא כתיב בקדושים: ילא תשקצו וגו' ובכל אשר
 2 תרמש הארמה" – בגדולים משתעי, דלא כתיב שרץ, וקשה, דבפרק רביעי
 3 מיתות (סנהדרין ט"ג) דרשינן: וכלל חיה רומשתי" – זה נחש, ומשמעו דרומשה נמי חוה
 4 דבר הרוחש כמו נחש הודוך על רוחו, ומפרש הרב רבינו יעקב אדוראלי, שכללאת פורק
 5 "קשי משום (ט"ג) מותי, ואין לה קשי דאוקא
 6 בשמנה שרצים, ברבמה "אשר הבריתו לכם
 7 לטמא" – במבדולי דבר הכותב, **אהני** כללא
 8 לטמא למעטי כל דלא זמי ליה משני צדדים –
 9 ואם תאמה, דבדוה, בפרק "שלשה מנין (להב),
 10 אמר: מאי יאיבא בן חרי פריט וכללא לחרי כללי
 11 ופרטא חרי כללי ופרטא, אי יאיבא דמי ליה
 12 אפילו בחד צד – מרבינו, חרי פריט וכללא על
 13 דמי ליה משני צדיק, משמע, בחד צד סמו
 14 ליה לומר: רשני צדיקן הדיבא חרי בחד צד ההתם,
 15 דשני צדיקן, פרי צדיקו וגידולי קרקע – שוין הן,
 16 ובפרק קמא דקדושין (ברא), גבי שן ועין דרשי,
 17 ולא מפרטי מפרשי מוקים שבגלוהי אחרו – דא
 18 נמי דרשי שוין, ודא דרשי התם למעט מה
 19 הפרט מפורש – מוקים שבגלוהי ובטל ממלאכה,
 20 אינו חוה – הינו למאן דאמר כללא קמא
 21 דוקא – דעל כרחי צד דבטל ממלאכה גרוע
 22 מן, דמקמעט "לחשי שיתלחו" רביא הוא,
 23 ואם שיה הוא – אמאי מרבינן ליה טפי משאר
 24 צדיקן? ויבי חוי איתא איתא בתולין (ט"א) בסוף
 25 אילו תפית, גבי ארבה, ובריש "אלו מוקים
 26 (בבבית לוא) גבי פסח א עור, ואתו כוליה
 27 כמאן דאמר כללא קמא דוקא, בדרישתי, ועד
 28 אמר רבינו יתחא דאתא טפי אפילו למאן
 29 דאמר כללא קמא דוקא, ולדידה נמי צריך
 30 שיהיה בכל צדיקן החשובין, אף על פי שהיא
 31 חשובה מתבירי – רק שאל יתיה צד גרוע יותר
 32 מן, אבל למאן דאמר כללא קמא דוקא –
 33 מרביץ שיהא דומה אף בעד דרעה, והדבר
 34 מסור לחכמים להכיב איתו צד גרוע שחלקין
 35 בו.
 36 **ובכל** חויה רובא דעלמא דחתיא בר – תימה
 37 אמאי לא משני בדרשני בפרק "בבית"
 38 (שבת קמ"ג) מן ידמי ערביא אחרא, הבא –
 39 בשל עולא דתני אצל כל אפרו חוה לומר דהתם
 40 דאי שיק לחק, דכילי עלמא נמי, אם היה להם
 41 גשיל הרוב כמו בעריא – היו מקיימין קריסם
 42 בשדוהיק, ולכך יש חשיבות באחרא, אבל בית
 43 מנשיא, אף על פי שכל העולם נמי, אם חוה להם
 44 רומשו חוה חוטאין – כיון דלא חוה אחר
 45 חוה גשיל דעתא, אבל חוה שבכל העולם יש
 46 חוה אצל – אין לחלק בין אחרא לנביא,
 47 ולכה נמי לקמן (עירובין ט"ג) דרשי, ופרסיא
 48 חוה רובא דעלמא, ואין מתיך ברייתא דליטולו פרסיא לגבי רובא דעלמא – דאין לי
 49 לבטלם, כיון דרוב בשר יש להם, ושאר העולם נמי אם חוה להם רוב כשר – היו אוכלים
 50 בלא להם דומיא דערביא, ומיית שפר מבגדי עינים דלא בעי שיעור עשרים, כיון שפחות
 51 חשב בעיניהן, ונהו, דומיית השעוריה לחודי, ולא שיקי נמי לאיתני קמא דהיא ארבות,
 52 **לפיכך** ורעו חיוב וירקן מוטא – דא לקחשטו מתי "לפיכך" – דא תקני דבטלה דעתא
 53 דאיכא למיער: בטלה דעתו לענין דמתעשר אחר הבאת שליש, כיון ורע, אי
 54 לענין תורם מן הדיעה על הדיפה, **לרוע** מתעשרין ורע וירק – תימה: אמאי לא עירב ותי
 55 לה: ורע לוחן אלו לירק – מתעשרין וירק וירק ואומר רבינו יתחא, דהייב דורען לירק –
 56 חוה ירק עיקר, ומתעשר הכל אחר לקיטה חייב, בין ירק וירק ורע, ואם ורע לרוע – מתעשר
 57 הכל לשעבר, אחר וכן הראוי למעשה, ולא בתר לקיטה, ולחכיב חוה ברישא קרי חוה,
 58 ובסיפא ורע ירק, דבישא אף עיקר, ובסיפא ורע עיקר, ותפק מיהו נמי לענין מן הדיעה על הדיפה, בדרישוק עיקר – חוה ירק יפה, וכשורע עיקר – חוה ירק יפה, והוה מן הורע על הירק
 59

1 ראשונים שלא היה להן פלפלין - הקשה הרבנו שמשון אבן אבן, מהאי טעמא נמי
 2 פלפלין חיביבן בעמשה, ואם כן מטמאין טומאת אובלין. הוא בזה תלמיא,
 3 כדאמר בבבלי "בא סימן" (נדה גב). והתם בגמרא מייחיה נמנו וגמרו שאין פלפלין מטמאין
 4 טומאת אובלין ויש להומר דהא גרידתי דברא במעשה - לאו מיהו דמטבלין בו, אלא משום
 5 ששחוקין אותו ויהו למיכל בפנייה. אבל אן
 6 ורילת לשחוקו כד לאוכלי בעניה אלא כדי
 7 לטבל בו, אבל פלפלין, גם כי נשחקו לא חזו
 8 בעניה, ומפורחן מן המעשה.
 9 והאי לא גמר פירא הוא. והא דאמר רב
 10 יודהה אמר רב בשות חזיו מברכין
 11 עליהן "בורא פרי האדמה" - הא אוקטאנא
 12 בדעניתא.

13 קורב בכהם מעשה ואין מטמא טומאת
 14 אובלים - תימנא: הדברא "בא סימן" (נדה
 15 גא). פריך בני קיש דהומו רזשי בעימי, א
 16 נקדון בכספ מעשה לטמא טומאת אובלין,
 17 ומסיק דגמנו וגמרו שאין קדון בכספ מעשה
 18 מטמאין טומאת אובלין. והבא התיק בקור ניסך
 19 בכספ מעשה ואין מטמא טומאת אובלין ויש
 20 להומר: דהא, איהם א חזי לאבילי - חזי אובל
 21 ושפיר קיינו ביה "מכל האוכל אשר יאכל", אבל
 22 הבא קור לא מיקרי אובל - כיון דסופו לחקשות
 23 ולא טעמי דיקלא אירעא דקורא. ונמל מקום.
 24 ניסך בכספ מעשה - והדעתא הוא קר, חזי פרי
 25 מפרק אף על פי דלא חזי אובל.
 26 והואיל וראוי למתקן על ידי האור - וקור, אף
 27 על פי דחזי על ידי שליקה טעמי לא
 28 מטמא טומאת אובלים משום דחזי בעל עולמא.
 29 אלא דחזי על ידי שליקה כמו עור דבסמך. אבל
 30 הכא, דבקי יכול למתקן - חשיב אובל, ואף
 31 קדום מתיק טעמא טומאת אובלין.
 32 זה וזה לחיוב - זה וזה לחיוב - זה וזה לחיוב -
 33 אמרם גדולים וקטנים אבן. אבל אין לפרש
 34 דקאי אקטנים מרים ומתוקים - דבסוף פרק קמא
 35 דחולין (כהל). וכן כורב ספרים: ולמאן דאמר
 36 זה וזה לחיוב - גדולים למאי חזו
 37 איכא בנייהו ברה. ולמאן קמא מוכר
 38 "בורא פרי האדמה": ואף על גב דלענין
 39 בריכה מעשה פרי, נמל מקום אל חשיב לטמא
 40 טומאת אובלין.

1 בדעניתא - בחזו שגדל בעניה, דכולי עלמא אבלי להו. כשות - גדל בדומי,
 2 ואו לקו שורש בקרקע, אלא מהדומי צמת. כשות גמר פרי - ונקרא פרי. דקטלי
 3 לחיבתא - שקרצין הדומי ומייחיה כשותא. אלמא: אי לא ינקא מארעא - לא
 4 רביא. קור - דבר קר הוסק על הדלק בכל שנה, וקודם שיעשו ימות הגומים
 5 והתקשה ויעשה עץ - דלא קור "קור", טוב
 6 למאכל הוא. ניסך בכספ מעשה - דפרי
 7 מפרק, וגדולי קרקע הוא. ואינו מטמא
 8 אובלין - ואפילו חשיב עץ
 9 להאכילו, דלאו אובל הוא. קור חזי הוא
 10 בעין פרי - לקמן פריך: היינו נתא קמא. אלא
 11 שפשוות מן המעשה - דלא נגמרה
 12 מלאכתו. ולמאן קמא חיובת, דלכל מילי
 13 פירות ניתו, ומדקנין טעמאן טומאת
 14 אובלים - אלמא אובל ניתו. התם - דקנין
 15 טומאתא - דקנין וזכרים שעישי
 16 בפניות, ואינם נעשים תמורה לעולם. וכפיות
 17 הוא גמר פרי, ולקטני אבן, תינו, והתו
 18 אובל אכל ניתו, וזכי קאמר רב - דברקלי
 19 נקיבות, שכפיות שלהן נעשים תמורה, הלכך
 20 אכתי לא גמר פרי הוא. לא חזיבי וכו' -
 21 כדסתפסא דשבעית (פ"ו) דא. ומייחיה בגמרא
 22 דחסותם בכספ "מקום כשות" אובלים
 23 בתאנים עד שיכלו מן ביתנו, רבי יודהה
 24 אמר כר. ביתנו - מקום פני. הן תאנים
 25 אורח כר. ביתנו - מקום פני. הן תאנים
 26 דטובינא כולם זכרים הן, ומשום הכי חיביבן
 27 במעשה דגמר פירא הוא, וכי שכן דגמר
 28 פירא הוא לשאר מילי. דלא למתקן - דלא
 29 על פי שעכשיו כבטנותן מרוץ הן, אבל לענין
 30 עירוב בענין מידי דחזי בהתיא שנתא, ותי
 31 הא לא מתקניהו. ולענין מעשה - משום
 32 פירא גמר פירא הוא. קטנים חיביבן - משום
 33 שהוא גמר פרי שלהן, שכבודן ענין
 34 מרים. ועודים פשוטין - מעשה, דלא
 35 אוכל ניתו. מתיקין קטנים פשוטין - דלא
 36 נגמרו. זה וזה לפטור - מרים כן גדולים וכן
 37 קטנים, גדולים - גדול אובל, קטנים - דלא
 38 פירא. שלקו - מבושל חרבה. ושיענו -
 39 בשקא. ארס שלעו. לרבי יודהה אפילו שלקו
 40 ושיענו אינו טמא, ותנא קמא אם שלקו ושיענו
 41 מטמא דלא אמרי חזי הוא עץ. קור ששלקו
 42 אכל במחשבה גירחתי - לא
 43 וישליא - אפילו במחשבה גירחתי. וכיון
 44 דמתניא שליקה לעור - כל שכן לקור דחזי
 45 לאבילה מעיקרא. כירב איכא בנייהו -
 46 למאן קמא "בורא פרי האדמה" לרבי יודהה
 47 שיהלכו, דסופו לחקשות. אירעא דחזי
 48 לאוכלו כשהוא רך. כשות בכמה - דהיא לה
 49 מונו שתי סעודות, דאמרינן לנקב (ב.ב. טו)
 50 שתי סעודות לעירוב. אויולתא - חזיל בלעו
 51 - אגרות ירק שזרכין ואיכרים. קליא -
 52 קלח על שעב. וקשה בענין לקיריאת -
 53 כפרים. לראות בתבואה.

1 לחיוב. אמר רבי אילינא: הוה רבי חנינא בצפורי דכדרי האומר זה וזה לפטור. ולמאן
 2 דאמר זה וזה לחיוב, למאי חזי? אמר רבי יוחנן: הואיל וראוי למתקן על ידי האור. אמר
 3 רבי יודהה אומר: קור חזי הוא קעין לכל דבריו, אלא שניקב בכספ מעשה. תינו תמא
 4 קמא? אמר אביו: שלקו ונגמנו איכא בנייהו. מתקין לה רבא: מי איכא למאן דאמר שלקו
 5 ונגמנו לא? והתניא: העור והשליא אין מטמאין טומאת אובלין, עור ששלקו, ושליא שחישב
 6 עליה מטמאין טומאת אובלין, אלא אמר רבא: אלא בנייהו ברה. דאחמור: קור, רבי יודהה
 7 אמר: "בורא פרי האדמה", ושמואל אמר: "שתכל נתיב דבריו". רב יודהה אמר "בורא
 8 פרי האדמה". אבל אילנא ושמאול אמר: "שתכל נתיב דבריו" - כיון ששופו לקחשת לא
 9 מברכין עליהו. "בורא פרי האדמה" אמר ליה שמואל לרב יודהה: שנינא. מותיהו כמתברא,
 10 דהא גזנו ששופו לקחשת ומברכין עליה "בורא פרי האדמה". ולא היא, גזנו - נמעי אינש
 11 אדעתא דתנאי, דיקלא - לא נמעי אינש אדעתא דקורא. ואף על גב דקלסיה שמואל לרב יודהה, הלכתא מותיהו דשמואל.
 12 גופא, אמר רב יודהה, אמר רב: פשות חזיו מערבין בהן, ומברכין עליהם "בורא פרי האדמה". פשות בכמה? דאמר רב יוחיאלי:
 13 כמלא הדי, הכא נמי - כמלא הדי. חזיו בכמה? אמר רבה בר טוביה בר זעקא, אמר רב: כמלא אויולתא דאיכרי. אמר רב הלכה בר
 14 טוביה: מערבין בקליא. בקליא סלקא דעמדה? אלא: בוקא דקליא. וכמה? אמר רב יוחיאלי: כמלא הדי. רבי ירמיה נפק לקיורתיא,
 15 בעו מיניה: מהו לערב בפולין לחין, לא הוה בידיה. כי אמא לבי מדרשא אמרו ליה, הכי אמר רבי ינאי: מערבין בפולין לחין.
 16 וכמה? אמר רב יוחיאלי: כמלא הדי. אמר רב המעטא: מערבין בתרדין חזין. אינו? והאמר רב חסדא: סילקא חזיא קטיל גירחתי! והוא

עירובין, פרק שלישי – בכל מערבין דף קט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קסה תוספות

1 בשיל ולא בשיל – קטיל גזרא. איבא דאמר אמר רב המננה ומא חזינ אינשי
2 דאבלי ולא מייתי התם בבשיל ולא בשיל – כי קאמר רב המננה אין מערבין –
3 בבשיל ולא בשיל. אבי תפי – כבידה, מקום שפיתת הקירורה. ועבדי תוך תוך –
4 משוכלל פיה ונעצמק כולו עד עינותו, וכחואו רוחו דומה במשועשע קול זה, תוך
5 תוך. הרניני כבן קוואי בשוקין טבריא – יומא
6 ברימא וזה היה לרבא. ואמר להו להלמיהו:
7 השתא צילי דעתאי, והרניני זומזן להשיב
8 בהיריות לבל משאלני, כבן קוואי, שרה
9 דורש בשוק טבריא, ולא היה בימיו עוקר
10 הרים כמוהו וזהו אמרו – כל הכני ישראל –
11 לפני בקליפת השומן, חזין מן הקרח הזה!
12 לפסול את הנויה – אם אבל אובלין טמאין,
13 אף על גב ששאן אובלי טמא טמא אבנוג א
14 אבל מנייהו חזי פריס היינו שבי ציצים –
15 נפסל למאכל בתרומה, כדנתן בפרקין
16 דלקמן (פ.ב.ב.) וחצי חציה – לפסול את
17 הנויה. חציה – היינו פריס, לשון פרוסה,
18 וחצי חציה – היינו חצי פריס. אלא ששום
19 דתני – עירוב דומיא דטומאת אובלין,
20 דמשמע: כל שיהא טמא טומאת אובלין –
21 של מן שתי סעודות חזי לעירוב. ופתוח
22 בני טמאי יניחו. רבי שמעון בן אלעזר –
23 במעשר עני שמחלק לעניים הרבה על הגרן
24 קאי, וקאמר: אין פותחין לעני בגרן מהאי
25 שיעור, דכתיב וינתת ללוה לגר ליתום
26 ולא למננה, ובצד מהבי לא הוי נתנה.
27 עוקבא – שמינית שבליטרא. וליטרא הוא
28 לוג. וכן לעירוב – הדלק עני בגרן מן מון
29 שתי סעודות היא. כדאמר לקמן. הכי גרסינן:
30 והני נמי להו באפסיקין – והיטמ בתושבה.
31 חשבי – אומרינן לקמן: כל שדוא לפת –
32 כדי לאכול בו, אלא: לאו משט עירוב.
33 וליהו כולה סעודתא מהדוא מנא בעינן,
34 אלא כל מידי לפום חשיבותיה. אם לפתן
35 שארם גריל ללפת בו את הפת – וישעורו
36 כדי ללפת בו את הפתו לשתי סעודות, ואם
37 דבר הרגיל בל כקונח סעודה הוא –
38 שיעורו כלהו שארם גריל להביא קונח לשתו
39 סעודתו. שיי ליה פתח – ומחלו לו אלוהי
40 על דבר זה, לרבי מנשיא. דאמא אסירחא
41 ניהלה – לאה דאמר רב זכין לעירוב?
42 אמתניתין במתברש ואויל, והוא אגמריה
43 לנוסק רב דרי אבריהא. אין פותחין לעני
44 גרין – ממשער עני, אם יש לו הרבה לחתך
45 ובאו עיניו הרבה והוא מחלק לכל אחד –
46 אל יפחות לו משיעור זה, ונתניהו בעינן.
47 והתם קתני: היה לו דבר מעט – נתן
48 לפניהו דבר ומחלקו ביניהן. מחצי כבן חציין
49 – ואם שיעורן – קאי, ואם כוסמין – קאי,
50 ומנחה – דביה – לאחר שגרסינן בעינול
51 קרי ליה דביה, וחזי אינו מוכר במדה אלא
52 במשקל. פריס – חצי מנה. ומאי אולימיה
53 דהאי מוקד – דאידיק רב יוסף ארב מנשיא.

ההוא בבשיל ולא בשיל, איבא דאמר, אמר רב המננה:
אין מערבין בתרדין חזין, דאמר רב הסדא: סילקא תיאי
קטיל גזרא תיאי. והא קא חזינן דקא אבלי ולא מייתי!
התם בבשיל ולא בשיל. אמר רב הסדא: הבשיל של
תרדין יפה ללב וטוב לעינים, וכל ששן לבני מעינים. אמר
אבוי: והוא דרתיב אבי תפי ועבד תודך תודך. אמר רבא:
הרניני כבן קוואי בשוקין טבריא. אמר רבי יהושע מרברין
לרבא: פתוחים בבמה? אמר רבי ליה: מן מערבין
בתפוחים? ולא?! והתני: כל האובלין מצטרפין לפסול
את הנויה בהצי פריס, ובמוזן שתי סעודות לעירוב,
אולימא משום דקתני "כל האובלין" והני בני אבילה
נינהו – והאמר רבי יוחנן: אין למרין מן הפללות ואפילו
במקום שאמרו בו חזין! אלא משום דקתני: "במוזן שתי
סעודות לעירוב ובביצה לטמא טומאת אובלין", והני נמי בני טמאי טומאת אובלין ניהו. וכמה?
אמר רב תנחום: תפוחים בקב. מיתוכי, רבי שמעון בן אילעון אומר: עופילא הבלין, ופיליא ריקא,
ועשירה גזוין, והמשה אפרסקין, ושני רמונים, ואתרוג אחד. ואמר גורסר בר רבי מנשיא: דרב
מנשיא בר שגובלי מנשיא דרב: וכן לעירוב: והני נמי ליהו פי אפרסקין? הני חשבי והני לא
חשבי. אמר רב יוסף: שרא ליה מריה לרב מנשיא בר שגובלי, אנא אמריתא ניהלה אמתניתין
והוא אמרה אבריהא. דתני: אין פותחין לעני בגרן מנשיא קב חציין וקב שיעורין. רבי מאיר
אומר: חצי קב שיעורין, וקב וחצי פוסקין, וקב גזוירות, או מנה דבילה. רבי עקיבא אומר: פריס.
וחצי לוג יין, רבי עקיבא אומר: רביעית. ורביעית ששון, רבי עקיבא אומר: שמינית. ושאר כל
הפרות, אמר אבא שאול: כדי שיקרמו וישח בקן מוזן שתי סעודות. ואמר רב: וכן לעירוב:
ומאי אולימיה דהאי מהד? אולימא משום דקא תני בהך בתלוי, ותכלין לאו בני אבילה ניהו
ואמר רב: מערבין בשתי רביעיות של יין. ושמעון בן אבילי האי – שמעון מנשיא פי אמר רב וכן
לעירוב – אהא מתניתין קאמר, שמע מנשיא. אמר רבי: ובמוזן שתי סעודות לעירוב. קבר רב
יוסף למימר: עד דאיבא סעודה מהאי ועקדה מהאי. אמר ליה רבה: אפילו למחצה לשליש
ולרביעי, גופא, אמר רב: מערבין בשתי רביעיות של יין. ומי בעינן פולי האי? והתניא, רבי
שמעון בן אילעון אומר: יין – כדי לאכול בו, חומין – כדי לטבל בו, ויתים ובצלים – כדי לאכול
בהן שתי סעודות. התם בהמרא מבשילא. אמר מר: חומין כדי לטבל בו, אמר רב גידל, אמר
רב: כדי לטבל בו מוזן שתי סעודות של ירק. איבא דאמר, אמר רב גידל אמר רב: ירק הנאכל
בשתי סעודות. אמר מר: ויתים ובצלים, כדי לאכול בהן מוזן שתי סעודות. ובצלים מי
מערבין? והתניא, אמר רבי שמעון בן אילעון: פעם אחת שבת רבי מאיר בערדיסקא, ובא אדם
אחד לקניו אמר לו: רבי, עירבתי בצלים לטבעין, והישושי רבי מאיר בארבע אמות שליו. אלא
קשיא: הא – בעלים, הא – באימהות. התניא: אכל בלית ליה ויששים ומת – אין אומרינן ממה פת.
ואמר רב שאול: לא שנו אלא בעלים, אכל באימהות – בלית ליה פת, ובעלין נמי לא אמרינן אלא
דלא

מאי אולימיה דהאי מהאי – נראה לפרש דקום ליה להלמנו דרב יוסף דא בשמיה דרב
אמתניתין בפרושה, אלא משום טעם דקרב רב יוסף דאמר רב אמתניתין. והלכי
קאמר: מאי אולימיה דהאי מהאי. נאיהו בח בא דלוקקו ומנשי: משום דקתני מתניתין חצי
לוג יין, ואמר רב מערבין בשתי רביעיות יין. ודך מילתא לא אמר רב בפרושה, אלא מכללה
דהייא זכין לעירוב אימרו. אף כן שנו מנה
זכין לעירוב אמתניתין אימרו, יאי אבריהא –
מנה ליה דסבר רב מערבין בשתי רביעיות יין.
הא פשיטא דאן ללמנו זה מזה מלא אמר כל
שיעור עירוב כשיעורי מנות עניים.
חומין כדי לטבל בו – היינו רביעית כדאמרין
בפרק יודרי (תמא) וליקט להו רביעתא דהאלא
בבחיא.
והושיבו רבי מאיר בארבע אמות – חזין
לעני דהוה. דבעיד מהי מהלך את
כולה. כדאמר בימי שדאיאדו (מא.ב.) אי מנח
סבר לה רבי יודישע אדמוהי או לא אלא רבי
אמור. ואין לומר משום דרבי מאיר קניס שנוג
בטמא, וזהו דאמא בראויתא לא קניס. ואת ליה
בפרקין דף להב. ודחמינן דאורייתא. ועד: כיון
דחשבינן כל העיר בארבע אמות – אפילו במיד
נמי מהלך את כולה, נדמו נמי גאית ליה ארבע
אמות. ובתוספת רבי יודיה.
מנשי

דאמר אבריהא מנאי אדירי מתניתין אל אירי ברייתא, ולא תרח אחרדי; והני שיעוריהו בבחי והני שיעוריהו בבחי. לראו בני אבילה ניהו – וסבירא ליה להו יוסף דאן
מערבין בן הלך, וכן לעירוב? לאו עלה אתמא. אלא משום דקתני חצי לוג יין – דהיינו שתי רביעיות. ושמענין ליה לראו בני עירוב נמי דקאמר רבי: וסבירא מהאי –
שתי אובלין מצטרפין לעירוב אבל שלשה וארבעה דליכא סעודה מכל חד – לא. אין כדי לאכול בו – לשרות בו פת מוזן שתי סעודות. חומין כדי לטבל בו – שיה, מון
שתי סעודות. כדי לאכול בהן – ללפת בהן את הפת ושתי סעודות. התם – דקתני יין כדי לאכול בו. בהמרא מבשיל – קאמר. דחשוב ללפת בו אבל מהרא בעלמא –
בעינן ליהו בו שתייה שתי סעודות. והיינו שתי רביעיות. מון שתי סעודות ירק – שכל הסעודה מן הירק. ירק הנאכל לשתי סעודות – כפי. בערדיסקא אומר אחד
לפני – שבת מוזן לתומם, על ידי עירוב שערב ממקומו לטבעין, והיה ערדיסקא באלפת אמר שכן עירובו לטבעין. והושיבו רבי מאיר בארבע אמות – ואם לאו
לכא ולזו ממקומו מארבע אמותיו שדחה עומד בהן בשעת שאלה, דקסבר: לאו עירוב הוא, ומנאי יוצא חזין לחתום בלא עירוב, והנן לקמן בפרק "מיי שדאיאדו" (מא.ב.)
אין לו אלא ארבע אמות. עלין – בני חשבי, ורעים לאכול.

1 דלא אבציל זרחא - שלא נדלו זרתי ושו לארן ארסן. נחש שבו - ארס שוף
 2 הבצל. ויפסל את המקוה - כשאר מים שאובין. מתקן לה רב בתנא מין זה
 3 לפי צבע - ופשיטא דפסול. שיבא מיקרי - וסלקא דעתך אמינא אין עליו שם
 4 מים. הריין ויפשיט שיבא - תרי לזנין, דלוג רובע קב. המוציא אין - בשבת. כדי
 5 מוציא כוס - כמו שנתנין יין זה בכוס כדי

6 לחמו במים. ויבט רביעית - רובע גזל יין
 7 וזרתי. וקתני סיפא - דהמוציא יין, ושאר כל
 8 הדמי. והוצאת רביעית דהיינו לוג.
 9 ופדחתם - בהוצאת שבת בענין על חד דיון
 10 ארבע שיבא. דבין יין רובע רביעית
 11 ובשאר כל המשקין תני רביעית. הבא נמי -
 12 בני עירוב בענין ארבע. ואמר רב לעיל:
 13 מרבין שני רביעית יין. אלמא: שיבא
 14 מרבין לוגי בענין. דשתי כסא - ברביעית
 15 לוג כשר בפישרא. וכסא בפישרא. וסמך עליוהו.
 16 אבל גיריות - של תרומה בשוגג. כוואז -
 17 גיריות. וקא משלם ליה - תמריס דהייקים
 18 בנדרות. ולא שילם לו לפי מדה אלא לפי
 19 דמים. אלמא תמריס קריפי - ותנן לעיל גבי
 20 על בגורין קב גיריות. ואמר רבן ליערוב.
 21 וכל שני תמריס, דהיא סר לזו בחכי. אמר
 22 ליה אבאי - מהא לא תשעט דתמריס עריפי.
 23 לעלם גיריות עריפי. ולפי דמים משלם.
 24 אלמא ברכה - דקפיין עליה זבינא - דקושיין.
 25 ולענין עירוב בענין שני כסא - שתיחא -
 26 מנבל שערשן מקמח קלי שתיביח בתנור.
 27 ונותנין בכל לחון התבשל. שתייש -
 28 ורודקין. כינס - קליות בני - מרות.
 29 מחשבתא - דאגה. כבוי דרעייתא דניסין -
 30 צעני בקר. סוגיני דעירבתא - דקסמון של
 31 ערבה. ונכבדיה - יעשה מן גזלה. ויעלה
 32 בדי אותו בשר וינכול. תמריס מרבין - יין
 33 מוג. כדי לאכול בו - כל שהוא לפתן
 34 שיעורו כדי לאכול בו לפת בו את שפת מוח
 35 שתי סערות. כדי לאכול הימני - שיהי כל
 36 שתי הסערות ממנו. כשר יין - אינו לפתן.
 37 ובענין כדי לאכול ממנו. כשר צלי - פלגיו
 38 ויבדן אי הוי לפתן אל לא. כשרי. כתיבות.
 39 כשר עינים - שלש על שלש. כמקביל
 40 טומאה לעינים. כשר עיניים - שלשה על
 41 שלשה שלשה טומאה אף לעישרים.
 42 הכי

1 דשוי ארבעה. ותנני: "תבא עליו ברכה", אלמא: תמריס עריפי. אמר ליה אבאי: לעולם דאכל
 2 מנינה בוזא, וקא משלם בוזא. ומאי "תבא עליו ברכה" - דאכל מנינה מדי דלא קפין
 3 עליה ובינא, וקא משלם ליה מדי דקפין עליה ובינא. שתיחא, אמר רב אחא בר פנחס:
 4 תרי שרפשי. כסינא, אמר אבאי: תרי בני דפומקדישא. אמר אבאי, אמרה לי אם: הני כסינא
 5 מעלו לליפא, ומכבלי מחשבתא. ואמר אבאי, אמרה לי אם: האי מאן דאית ליה חולשא
 6 דליפא ליתיה בישא דאמטא ימינא דיערא, ולייתו כבוי דרעייתא דניסין. אי ליפא כבוי
 7 דרעייתא - ליתו סוגיני דערבא, וינכבדיה וינכול. וינשתי מנינה חמרא מרקא. אמר רב
 8 יהודה, אמר שמואל: כל שהוא לפתן - כדי לאכול בו. כל שהוא לפתן - כדי לאכול הימנו.
 9 כשר חי - כדי לאכול הימנו. כשר צלי, רבה אמר: כדי לאכול בו, ורב יוסף אמר: כדי
 10 לאכול הימנו. אמר רב יוסף: מנא אמיןא לה - דהני פרסאי אכלי טפתין בלא נהיא. אמר
 11 ליה אבאי: ופרסאי הוו רופא דעלמא? והתנן: כשרי עינים לעינים, כשרי עיניים לעיניים, אמר
 12 רבא

1 דלא אבציל זרחא - שלא נדלו זרתי ושו לארן ארסן. נחש שבו - ארס שוף
 2 הבצל. ויפסל את המקוה - כשאר מים שאובין. מתקן לה רב בתנא מין זה
 3 לפי צבע - ופשיטא דפסול. שיבא מיקרי - וסלקא דעתך אמינא אין עליו שם
 4 מים. הריין ויפשיט שיבא - תרי לזנין, דלוג רובע קב. המוציא אין - בשבת. כדי
 5 מוציא כוס - כמו שנתנין יין זה בכוס כדי

1 מפני נחש שבו - פירש הקונטרס: ארס של שוף בצל. ורבינו תנאל פירש: העמוד
 2 שבתוכו, שמתעגל בתוכו כמין גבעול, ומתקבצין בו רוע הבצל - אותו העמוד
 3 נקרא נחש של בצל.
 4 הבא שבר אקרי - ואפילו הכי פסול המקוה. והא דאמר בפרק קמא דמכות דיון מוגז
 5 אינו פסול את המקוה אפילו בשיש בו

6 שלשה לוגין פנים שאובין - משום דתמריס מינא
 7 מיקרי, שאני שבר כדי עקרו אין על מים.
 8 ועוד דתני מיקרי חמרא מינא את שומרא
 9 עליוהו, ופירי לא פסיל בהקדא.
 10 כדי שבתנו העמוד על רביעית. ומשפט דבוס
 11 כן שבתנו עמוד מוציא. הני בבעי רביעית
 12 שאכלו (ברכות ב.) ובהימנו פירות - שלשה
 13 לוח (כ"א). אמר ואין מוכרין עליו עד שיתן
 14 תוכו מים. ותמריס דברפך "שלשה שבל"ס
 15 (ברכות כ"א). ומוציא עשרה דברים ואמר בוס
 16 של ברכה וחשב חי ותרין רש"י דר"ח דקאמר
 17 - היינו שיתנו דו בוס, וארר כן גמול. וסמך
 18 - שלא ימונו בוס ד ותנונו בוס ארר שמכר
 19 עליו. ורבינו תם מפירש: היינו מוגז ולא
 20 מוגז, דאמר בפר' "כן סורר ומורה" (סנהדרין
 21 ע"א) אינו דייב עד שישתה יין חי, ומוקד לזכר במוגז
 22 ולא מוגז. ונתון בו קצת מים בתחילה וברכה.
 23 ובכרת הארץ סומף עליו מים עד שיאמר מוגז
 24 כראוי. כדאמר בפרק "שלשה שאכלו" (ברכות
 25 כ"א). שמוסף ברכת הארץ, דייב מים. וכן
 26 כמו שפירש שם בקונטרס שמוסף יין. ובני
 27 גרונה שפירש ע"ה קאי אבוס, ולאפיקי סוס
 28 שבור. וברולה שפירש דברא קאי אבוס. ורש"י ד
 29 בוס, כדאמר בבבא כ"א ג"כ. שבתן יין. וכן
 30 מתתן. ובפרק תרין דמכות (ט"ו). אמר ר' יוסף
 31 תשעה נמלין ואחרו. ורצה לומר אותו זה
 32 שלם.

1 ויעמוד על רביעית - נראה כמו שפירש
 2 ב"ר ב"מ"א (שבת ע"ב). דבוס
 3 של ברכה צריך שיבא בו רובע רביעית הלוג.
 4 כדי שימוגז יעמוד על רביעית הלוג. ולא
 5 מנועים שפירש רובע רביעית הקב, דהיינו
 6 רביעית הלוג כדי שימוגז יעמוד על רביעית
 7 הקב - דהיינו לוג. והא דבני ברק שלש
 8 מינים (כ"ח). תשיב דו דאמר משקן ברביעית
 9 דמיתא הכא, ומשעט הבא וי"מ"א (שבת
 10 ע"א). דהיינו שיעור כוס יפה אחר מינתו. והנהו
 11 דחשיב בנייר - דהי רביעית הלוג, מדחשיב
 12 רביעית עשר לנור. דליף מקרא בתורה דהי
 13 חצי שיעור של תורה. והני פקא ב"ר מרות" (מנחות פ"ח). חצי לוג שני לתורה, ועוד, תני
 14 ההם: שבע מדות של חי לזו מקדש. רביעית
 15 הלוג מה היא משמשת - רביעית מים למזרע.
 16 רביעית עשר לנור. וחשיב יין רביעית עד שמתנ
 17 באהל - דהיינו רביעית הלוג כדמשעט בפרק
 18 "שני דרלי" בנדר (כ"א). דאמר חצי קב עצמות.
 19 וחצי לוג עם - לכל, רובע קב עצמות רביעית
 20 עם - לא לכל. ופליג נמי ההם ותו ליכא?
 21 והאיכא מן רביעית נטילין מוח ליים. והיינו מן
 22 רביעית הלוג, כדמוכח במסכת ייים (פרק ראשון
 23 משנה א'). כל חמרא דלא רדי על חד חלת -
 24 והא דאמר רביעי' מנוגז' (סנהדרין ל"א). אל

1 חסר תמוג. אמר נצרך אחר מוח לצאת רואין אם יש שם כוס גדול - דמשעט דמוגז הוי שני חלקים מינו. אמר רבינו יצחק דקרא איירי בין השניני, דהוי שני חלקים מינו. ודלא
 2 לאוקמא קרא בתסא מוח רביעית וסנהדרין למנא חיו? אבל שליש חזי לויני נפשתי. ליהו כחנודי קטנה. אלמא תמריס עריפי - ואם נתמרה בין דערפיין, ליהו אלא חלקים קב ושו
 3 לומר: דמיתא ראה דיותר מקב לא בעי. כגרי עינים - דווקא בטומאת מדרס שי חילוק בין עינים לעישרים. דביחוד תליא מילואה, ואין עשיר לייחוד פחות משלשה על שלשה
 4 טפחים. ואם יחוד - כחלה דעתא. אבל בטומאת מוח אין חילוק, ואף לעישרים חזי בשלש על שלש. דברפך "במה מוליקין" (שבת כ"ב). תניא: שלש על שלש מניין לתמוג לומר: "זהני
 5 גל ומפלי בן עין עשיריים. ועוד, ובמסכת כלים פרק עשרים וטבעה (משנה ג'). אמר רבנו שמואל: שלשה על שלשה למדרס, וישל על שלש למוח. ועל כרחך בעישרים מיירי, דבעינים
 6 תנן פרק עשרים וטבעה (משנה ד'). בני עינים, אם יש שאין בהם שלשה על שלשה - טמא מדרס. כן פירש רבינו. ודלא כפיירוש הקונטרס דסוף יכירה" (שבת מ"א). שלש על
 7 שלש לא בטמא בדי עשירי כלל.

עירובין. פרק שלישו – בכל מערבין דף ל עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קמג רש"י

1 הכי גרסתי. אבל בגי עשיריים לעניים לא – כלומר: לעניים לא בעיניו בגדי עשירים,
2 אלא כיון דלידיהו חוו – אולי בתריהו, הבא נמי, אף על גב דלפראסי לאו ליפתן
3 הוא. כיון דלידין חי ליפתן – ניטגן בשיעור ווטא. הבא לחופרא – רבין דחוו להו,
4 מקבלי טומאה. והבא לחופרא – דעד דהוי ליפתן לכלי עלמא, ליבעי שיערא
5 רבה. והתניא – בגי עירוב. דכיד דחוו לון
6 דלחילתא. אף על גב דכלל אדם לא יחי מוון
7 שתי סעדות – מערבין מיהא למנא דחוי.
8 וגבי ערבן דאכל טפי – טני בביבנות,
9 אלמא: לקלא אולנין. פתחו כמלאו –
10 להציל על שאר פתרים, ואי ליכא פתח דחוי
11 ליה – כל חור מלא אהרין שבבתלים טמאין.
12 דחויי ניהרדיה – ונתחוו לאיברין. פליגי
13 רבנן – בנת בבית. פתוחים קמנין – פתוחין
14 מארבע. בהחוא מרווח – הלך מציל על
15 כולן אבל בולן שוין, אברע או בשער אמת
16 – כולן טמאין, אלא ידע ביה מרווח ומפקי.
17 ואפילו פתחו אחר מוון התארים סטריין, או
18 חיטב עליו להוציא באחד מןן, דמתן בגמרא
19 במסכת ביצה (ל.ו.ג), הוא טמא וכולן טהורים
20 – וני מציל דחיי דהא יחי ליה. אפילו
21 כלהו יחי ליה אבל הויא דליכא חדי חיי ליה,
22 ובעי מרווח פתח שוין – לא ידעין בה
23 מרווח. שוין – קרי רב יוסף. לפי שהיה בקי
24 במשניות ובברייתות. ולא אוחביות. הוא
25 וישגא – ביבצע מרבין (ל.ה.ג). באומר כל
26 חון עלי – מתניתין דאסר ליה בכל מילי לאו
27 דאמר יאסר עלי מוון – ודאי לא מיקרי מוון
28 אלא חמשה מינין. דחון מן דגן, דחיי טסדי
29 ליבא. אלא בנות דאמר יאסר עלי כל חון
30 דמשמע כל דבר המעביט בכל מילי ויני חייך
31 ממיה ומלתא. אבל מסוער לא סעדי ולא מיקרי
32 מוון. גיטס – ארץ סי גיטס, פתוחיה
33 מתוקן. אלא פשיע ליה לאו אכלת
34 לשבע, ועדיין אבי רעב. וינא סליק עדיך
35 – לא גרסתינן הבא. אלא במסכת ברכות.
36 והבא גרסתינן אימא מוזנא. מערבין לו בה –
37 דלא רבא אלא מאבילת. ואי משום דלא חווי
38 ליה – הא חווי לאחריני, מדי דהוא אגוד
39 בין כבד לו עלי – משמע כל דבר הנאה
40 קאסר עליה. מאי לאו דאמר עליו ושמע
41 מינה דלא אסר איניש איעתיה אלא דרך
42 עיקר הנאה. וכי נדר – איעתא אבילת
43 נדר. אלא חווי חיי וז – "שבעה שאמר" אכלת
44 כבר וז. הקיש – דאי אסר בכל הנאות,
45 ואינו ראוי לשום אדם. ברייתא – בבבב על
46 חולין. אלמא מאי כל חיובא דאמר עלי מערבין
47 קא – משמע אלא אבילת. קשיא וישגא –
48 דתניא אימתי – במונ שאמר "שבעה שלא
49 אטעמנך", ומשמעי הא אמר "עלי" –
50 ומשני: לא קאסיא. דחסורי מחסרה כי עדי
51 נעשה כאומר בו דלא מסיק איעתיה לאסור
52 עליו אלא דרך הנאה. דחיינא אבילת. אדם
53 אוסר עצמו באוכל – שתלה הנדר במעשה
54 שהוא עושה בעצמו, דחיינא אבילת. אוכל
55 מערבין לו בה – דהא הנאה דממלא דהא,
56 ולא חווי עבדי. אוכל הנאה על חיים –
57 כן כבר נזכר וז. ואסור עלי, או "שבעה שאמר"
58 אהנה מכבד וז, והדשנא לא תלה האיסור
59 במעשה שבגופו, אלא פתחא הנאה דממלא
60 על מערבין לו בה. לישנא אחרניא: "כבר
61 וז עלי מערבין לו בה" דאמר (עירובין ל.א.א.) ואי משום דלא חווי ליה – הא
62 חווי לאחריני, דומיא דדור בין. כבר זו הקיש – לא חווי לא לידיה ולא לאחריני, ואנן סעדה הראיה בעינן, כולקמן. זה עיקר.

קמג תוספות

1 **ליבא** חווי חיבתא – ואם אהנה. חא מןא דפליגי ארבי ושוטאל לא פליגי אלא באורא
2 וחוון, ואם כן תקשה לכולהו ועוד: חפשי מנתיתין דריבעי מרבין" (ברכות)
3 (ג.כ) דיש מנה דברים דמרבין עליו "שבוה" או "כפשי הקונטרס" ויש שמה: דחוקא לרב
4 ושוטאל פריך דלא חשיבי אורא וחוון. חא על גב דקבעי נמי סעדותא עליהו, אם כן כסריא
5 לחו לכל מילי לא מיקרי מוון. אלא חמשה מינין
6 בלבם. אבל אמא דפליגי עליהו, חא כבר נפשי רכל
7 מילי איקרו מוון, אך דלא תקו "בורא מיני
8 מנות" אלא דך דקבעי סעדותא עליהו ואמור
9 וחוון קבעי נמי. **כבר** זו עלי אין מערבין לו בה
10 "תימה לריבעי יחנא וקאמא נקט בהאי בשבעה
11 ובדאי נדרו בשבעה נפסה או נדרו נפסה והו
12 מיץ לפלוגי דהבא דאסר עליה אבילת –
13 מערבין לו בה. בתנאא – אין מערבין לו בה.
14 ועוד. דאמר לקמן (עירובין ל.א.א.) כולו עלמא
15 אינתו נחמו, משמע דליכא פתח דפליגי – הא
16 רבי אליעזר דבבולין, דאמר כבר זו עלי, וכן
17 מערבין לו בה משום דאסור בנאות. אם כן סבר
18 דמערבין לו לדרב הרשוה, ואי מצות לישנות
19 ניהונו ומיעבד כרבינן שוטאל בן מארי, דמפשי
20 דאין מערבין לו בה – אפילו אמר קנים אבילת
21 לדרב משה, ומעת לאו לישנות נחמו. ונקט
22 לכתובי ולא אביל – דאפילו בהי קונם אין
23 מערבין לו בה. וקשה לפירושה: רבי פריך בסמוך
24 לרב דנאט דפליגו וליחתי ברייה – לישני דחבי
25 קאמר: אבל אסר עלי – נעשה כאומר כבר זו
26 הקיש, ואין מערבין לו בה. ולפרש הקונטרס
27 נחא, דאין לו לחלות בהקדשות דאסורי ליהיה
28 לאחריני. רש דלמא דלא מיץ לשנינו בהי משום
29 דמסיים בהי לפי שאין מערבין בהקדשות, ובמי
30 חוקא בהקדשות – אבל בקומות מערבין.
31 תרומה
32
33
34
35
אבל בגדי עשירים לעניים – לאו יכי תימא: **הבא**
1 **לחופרא והבא לחופרא**, ותימא: רבי שמעון בן אלעזר
2 **אומר: מערבין לכולהו ולגזן בן מוונן, ולרעבתן בסעודה**
3 **בינונית של כל אדם? קשיא. ומי אמר רבי שמעון בן**
4 **אלעזר הכי? ותימא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: עוג**
5 **מִדֵּךְ הַבֶּשֶׂן פִּתְחוּ כְּמַלְאוּ! ואבי: תהם הויכי לעביד**
6 **ה'דומי נדרמייה. [ונפקיה?]** איפשיא יהו: פליגי רבנן
7 **עליה דרבי שמעון בן אלעזר, או לא? תא שמע, דאמר**
8 **רבה בר בר הנה, אמר רבי יוחנן: עוג מִדֵּךְ הַבֶּשֶׂן**
9 **פִּתְחוּ פִּאָרְבֵּה. תהם דאיפא פתחים קטנים טובא,**
10 **ויאבאי חוד דחוי ארבעה. דודאי פי קא מרוח – בהחוא**
11 **קא מרוח. אמר רב היא בר רב אשי, אמר רב: מערבין**
12 **בבשר חי. אמר רב שמאי בר תימא: מערבין בבציעים**
13 **חיות. וכמה? אמר רב נתן בר רבי יוחנן: אחת. סיני**
14 **אמר: שתים. "הנודר מן המזון – מותר בפנים כו". מלח**
15 **ומים הוא דלא איקרו מוון, הא כל מילי איקרי מוון.**
16 **לימא תירויה תיובתא דרב ושמאול, דרב ושמאול דאמריו**
17 **תירויהו: אין מקרבין "בורא מיני מנות" אלא על**
18 **המשותף המינין בלבד. ולא אוחביותהו דאין זומנא? לימא**
19 **תירויה תיובתיהו נמי מהא! אמר רב הונא: פאומר: "כל**
20 **הני עליו", מים וכלהו הוא דלא ויני, הא כל מילי –**
21 **ויני. והאמר רבה בר בר חנה: כי הות אוילנא בתריה**
22 **דרבי יוחנן למיכל פורי דגיטוס, כי הוינן פי מאה –**
23 **הות מנקטין לכל חד וחד עשרה עשרה, כי הוינן פי**
24 **עשרה – הות מנקטין לכל חד וחד מאה מאה, וכל**
25 **מאה מיניהו (לא) הוי מחויק להו צנא בת חלתא סאי. והוה אביל להו לכולהו, ואמר:**
26 **שבועתא דלא מיטעו לי ויזנא! אימא מוזנא. אמר רב הונא, אמר רב:**
27 **"שבועתא שלא אוכל**
28 **כפר זו" – מערבין לו בה. "כפר זו עלי" – אין מערבין לו בה. מיתביב: הנודר מן הכפר –**
29 **מערבין לו בה. מאי לאו דאמר "עלי"? לא, דאמר "זו". הכי נמי מסתברא, דתנינן סיאפא:**
30 **אימתי – במונ שאמר "שבועתא שלא אטעמנך". אבל אמר "עלי" – הכי נמי דאין מערבין**
31 **לו בה – אי אהי, אחרני "כפר זו הקדש" – אין מערבין לו בה לפי שאין מערבין בהקדשות,**
32 **לפילוג ולתניה ברייה: בפנה דברים אמורים – דאמר "זו", אבל אמר "עלי" – אין מערבין**
33 **לו בה! אמר לך רב הונא: אלא מאי, כל חיובא דאמר "עלי" מערבין? קשיא רישא: חסרי**
34 **מיתפרא והכי קתני: הנודר מן הכפר – מערבין לו בה, ואפילו אמר "עלי" נעשה פאומר**
35 **שבועתא שלא אטעמנך. מפל מקום קשיא לרב הונא! הוא דאמר רבוי אליעזר. דתניא, רבי**
36 **אליעזר אומר: "שבועתא שלא אוכל כפר זו" – מערבין לו בה, "כפר זו עלי" – אין מערבין**
37 **לו בה. ומי אמר רבי אליעזר הכי? ותימא, זה תפיל: אדם אוסר עצמו באוכל – מערבין**
38 **לו בה, אוכל הנאסר לו לאדם – אין מערבין לו בה. רבי אליעזר אומר: "כפר זו עלי" –**
39 **מערבין לו בה, "כפר זו הקדש" – אין מערבין לו בה, לפי שאין מערבין לו בהקדשות!**
40 **תרי תנאי, ואלפא דרב אליעזר. "מערבין לגזר בין מו". מתניתין דלא פבית שמאי.**
41 **דתימא, בית שמאי ואמורים: אין מערבין לגזר בין ולישראלי בתרומה. בית הלל אמורים:**
42 **מערבין לגזר בין ולישראלי בתרומה. אמרו להן בית הלל לבית שמאי: אי תאמרו:**
43 **שמעבין**

1 **תירומו** נמי באפר מתשיל ולא מצוי לאוקמה בתרומה ביד דתו דלא אמצי האתשולי
2 עליה, דכאמר פסק' 'גודרן מן דירקין' (גורמים דף גכג.) - מרמזת בחולין,
3 משמע דוקא בחולין. אבל בתרומה אפילו ביד ישראל לא. **ולפרוש** עליה ממוקם אור
4 - שהטא סליק דיער דכל רבד שואא משום שבות לא גזר עליו דין השמשות. ואף על
5 דא דרבה דאית ליה הגנה אמרינן בפירקא (לח.) -
6 והתלתיה דהים ענהו עירוב. וכוותיה קיימא נא -
7 מכל נמוק מותר לתקן העטל, דלא גזר עליו בן
8 השמשות עד שתאה לילה ניכרת ודוה. ויהא
9 דתן כבא בתרומה מרדוקין' (שבת ל"א) דספק
10 חשיבה אי מיעשרת את הוראי - והיני ברבנן
11 דרבי אבהו בלי קא אלקא דיערן דרך מניתינן
12 דרבא - ואתאי לרבי, משום דהוא משנת
13 טובא דתקן ליה התלמוד לקמן אריב, ואם
14 האמה. אם בן, אמאי קתי מניתינן אבל לא
15 טבלי, ויהא דתו לחוקין בן השמשות ויהא לומר
16 הדיאה אחת ללא רבכ, מדשרי' לקמן (עירוב
17 ל"ה.) רישא רבי וסופא רבנן, ולא פריך רישא
18 וסופא רבנן ומיערתא רבנן ועוד: דפריך לקמן
19 אבל לא טבלי פשיטא דמפרש ולכיא מטא -
20 דפליג, ומיהו, איכא למימר: הוה שרי' פסוקא
21 היני משום מרומשא מעינתן לה, דקתב: מרבין
22 בדמיא טבמעמ אבל לא טבלי. ויש לומר: דרבי
23 מולת לא משראי ולקמן אלא מבידי דהוי השתא
24 לשום אדם, כגון תרומה דחויא לכתביה. ותרע.
25 דאמר לעיל דאין מערבין בחקושתא - אף על
26 גב דאפשר לאיתשולי עילויה. **לא תחשוד**
27 בתרים - אם על גב דמשום כבוד שבת שרי'
28 דכאמר בדיהשא רבד' (בימות גכג.) - היני
29 שפריך לאכול אותן פירות בשבת. אבל הכא
30 מיידי דאין עריך לאכולן בשבת. ואף על גב דאין
31 מערבין אלא לרבי משה - לא תהידי לחרום
32 שלא מן ארעא. וכן מוקף אלא לכבוד שבת, ולא לעירוב
33 כיון שחיהו מן ארעא. ומכוסב סבר לה ברבנן -
34 ואם האמר רבנן טעמא נמי גזר לא יעיר ביה.
35 כיון שבתות ויהא לשאלו על גורמיה בשבת
36 כדאמרין פריך ימי השחי' (שבת קנ"ג.) ויהא
37 לומר: הוה מערבין שבת שחילקי, דאמרין הוה
38 ודאי הוי עירוב שבת - שיהיה מותר לשתות יין
39 בשבת.
40 **תירומוא** אחולה ואוקן - ואם האמר
41 ולקמא נמי ברבנן דסומכוס. 'והכל
42 לפי מה שהיה אדם' - אחולה ואוקן. דלרבנן
43 מערבין חולה וקן בדי מונן, דמקילי על
44 סומכוס דאמר: אפילו בשבת. ואף על גב דאין
45 מערבין משום דחוי לאיתריני: כל שכן דמערבין
46 מערבין דחוי לאיתריני. ויהא דתו לאיתריני. ויהא
47 לומר: הוה מערבין חולה ולקן בדי
48 מונן, אלא כשעודה בניניה. ודא כיון דלא בש
49 מידי דחוי לא - אם בן לרצלה וקן איתריני ומי
50 אפילו במכאל דלא חוי לה, אלא למרבין -
51 ובמיד דלא חוי לדידהו על כרחי שיעורו
52 כשעודה בניניה, ואם בן גס במידי דחוי לה
53 בעינן שיעור סעודה בניניה. דאין סברא שיהא
54 לרבנן בני שיעורן לחולה ולקן: אי נמי הכל לפי
55 מה שהוא אדם - משמע נמי לאפקי ישראל
56 בתרומה. ודא נקט תרומתא אחולה ואוקן -
57 ודא היני דהוי חולק למעיקא בתרומה, אלא נקט חולה וקן משום דרביני שמשון
58 בן אברהם איירי ביה.

59 **ומר** סאר אהל זרוק שמיא אהל - ודאק כשמתנה ויהא אהל בכל מדי דהוה אהק
60 רבי יוסי רבי יודה מטמא. בדארתה שעה לא חשיב אלא ככל מדי דהוה אהק
61 פורח ואטילת המגפנית. דתן באחולת (פרק שמיני משנה ד) דא במיאן ואין חוצצין. והכי נמי

שפערקין ליה - למי שהוא גדול שהביא שתי שערות שחייב בעניו. ואף על גב
דלמחר לא חוי ליה - הואיל דחוי לקטן שאינו בר ענישן. **אבל** - אמת. **מבעוד יום**
- של ערב יום הכפרים. כמאן **ולא כהנהגה** - כמאן חזון מתינתין דמעמיט שיהו בית
שמיא מרוץ בעירוב. דלא כהנהגה. **עירוב** שחורים והלך וישב
בסוף אלפים אמה עד שחוקו שם בשבת
שקדש עליו היום. וחוץ ליה. **כל** בלי
השמישו - משמע דאי לא אפק כל זרבי
השמישו על חוי עירוב ליה. **ימיתיליה**
איתריניה - ישאל לכתוב דחיה לו גדר.
ויהא יין ראוי. **וי** מיתשיל עליה - ויתח
בירוסה: לא נתכוונו לכך. ונתן (גזר לא.א.)
הקטש עשרת אנו הקדש. **הדיא** לבלבא -
ועל כל דחוי. **ולפרוש** עליה מבין אהר -
לכתב דמתשיל עליה הודרא לטבלא, כן
השמישו שבעת קפית עירוב מצוי לממה.
פירות עליו בביהו דיו תרומה על זו.
ואשתבח דאית ליה הקטא דתחוי ליה. מוקף
- סוקר כמנ: 'מקופין בבעי' (חולין מ"ג.) -
וסומכוס דן לזו. ורואן אף דומות זו לזו.
וכמנ' 'קפת וקרא ליה שם' דמכתב נוד
בפרק בתרא (ט"א.). **שלא** מן המוקף -
מרבין שאינו סוקר לו באותו כלי, דלדיו
דמידי רבתי. **וליה** ליה שיעורא - שמוחו זה
לית ליה שיעורא. **ואי** מפרשי תרומה
סעודת מעומצמת הניח, ואי מפרשי תרומה
מינה כל דהו - בער ליה שיעור עירוב. **ואי**
פקא - תמיהה. כלומר: מאי דאיתירוא?
וכי פסקא תנא למילתיה דאין אדם נתן
עירובו אלא בצמצום. דנקט סתם במילתיה
דכי. **סבר** לה ברבנן - דפליגי עליה דרבי,
לקמן (עירובין ל"ה.) נזיר עליו בן השמשות
דיא. וכיון דמעיקרא לא קתא. ובעת למימר
אי בעי חוי להותא שקטא דמתשיל עליה
כל מקום שהיא הודרה לטבלא. והדר אמר.
דרומתה בצפון שבה, ומעשר ראשון
דרומתה. וכן כולם. אם בן מתן ליה בן
השמשות וקעבר אשבת, וקית עירוב שבוה
בנסח ויה זרעא. **יש** שאמרו - יש זרביני
שאמרו שיעורן לפי מה שהוא אדם. ואם
שיעורן שוה בכל מלא פניו **קשרת** - ויה
הכפורים. **תירומוא** - לאה דתלי שיעורא
באדם עצמו - אחולה וקן ולקולא. **אל**
איתמול ולחומרוא דבעלה דתתו. **מנפח** אדם
בית הפרים - שדה שנושרי שיה קבר, דבולה
ספיקא משום עצמותה. ויהא עצמות בלא בשר
אין טעמא באהל, כשנפחנא לפני גרילי, אם
יש שם עצם גזול - נראה נאליה. ועצם קטן
נראה נפיהה. ואינו מסטר בגרילי. **שנירש**
בדריתס רגלי בני אדם. **סבור** - שבר
נישר עצמות שבוה ונפחורו משעורה. **אהל**
- חוק - אהל המטלטל. **שמיא** אהל -
חוצץ ביני לבין הומוטא. **אין** הקפים -
משטמא באהל. **שידה** - מרכבת נשים. **עגלה**
עשורא כקוסא. **עגל** - מרכבת. **אהל** חוק
לא שיהא אהל - וכל שאינו אהל אינו
חוצץ. **שמיא** אהל - חוצץ. ובגדולה
עסקין, שמוחקת ארבעים סאה בלא שום כוריים ביבש. דאי קטנה - בלי היא
ומקבלת טומאה ולא דייגא. ורבנן דמתינתין כרבי סביא להו, ובין לרבי יהודה ובין
לרבנן כסומכוס סבייה להו. דאמר: מידי דחוי ליה למיכליה בהודיא שנתא בעינן.
מערבין

עסקין, שמוחקת ארבעים סאה בלא שום כוריים ביבש. דאי קטנה - בלי היא
ומקבלת טומאה ולא דייגא. ורבנן דמתינתין כרבי סביא להו, ובין לרבי יהודה ובין
לרבנן כסומכוס סבייה להו. דאמר: מידי דחוי ליה למיכליה בהודיא שנתא בעינן.
מערבין

1 **שפערקין** ליה - למי שהוא גדול שהביא שתי שערות שחייב בעניו. ואף על גב
2 דלמחר לא חוי ליה - הואיל דחוי לקטן שאינו בר ענישן. **אבל** - אמת. **מבעוד יום**
3 - של ערב יום הכפרים. כמאן **ולא כהנהגה** - כמאן חזון מתינתין דמעמיט שיהו בית
4 שמיא מרוץ בעירוב. דלא כהנהגה. **עירוב** שחורים והלך וישב
5 בסוף אלפים אמה עד שחוקו שם בשבת
6 שקדש עליו היום. וחוץ ליה. **כל** בלי
7 השמישו - משמע דאי לא אפק כל זרבי
8 השמישו על חוי עירוב ליה. **ימיתיליה**
9 איתריניה - ישאל לכתוב דחיה לו גדר.
10 ויהא יין ראוי. **וי** מיתשיל עליה - ויתח
11 בירוסה: לא נתכוונו לכך. ונתן (גזר לא.א.)
12 הקטש עשרת אנו הקדש. **הדיא** לבלבא -
13 ועל כל דחוי. **ולפרוש** עליה מבין אהר -
14 לכתב דמתשיל עליה הודרא לטבלא, כן
15 השמישו שבעת קפית עירוב מצוי לממה.
16 פירות עליו בביהו דיו תרומה על זו.
17 ואשתבח דאית ליה הקטא דתחוי ליה. מוקף
18 - סוקר כמנ: 'מקופין בבעי' (חולין מ"ג.) -
19 וסומכוס דן לזו. ורואן אף דומות זו לזו.
20 וכמנ' 'קפת וקרא ליה שם' דמכתב נוד
21 בפרק בתרא (ט"א.). **שלא** מן המוקף -
22 מרבין שאינו סוקר לו באותו כלי, דלדיו
23 דמידי רבתי. **וליה** ליה שיעורא - שמוחו זה
24 לית ליה שיעורא. **ואי** מפרשי תרומה
25 סעודת מעומצמת הניח, ואי מפרשי תרומה
26 מינה כל דהו - בער ליה שיעור עירוב. **ואי**
27 **פקא** - תמיהה. כלומר: מאי דאיתירוא?
28 וכי פסקא תנא למילתיה דאין אדם נתן
29 עירובו אלא בצמצום. דנקט סתם במילתיה
30 דכי. **סבר** לה ברבנן - דפליגי עליה דרבי,
31 לקמן (עירובין ל"ה.) נזיר עליו בן השמשות
32 דיא. וכיון דמעיקרא לא קתא. ובעת למימר
33 אי בעי חוי להותא שקטא דמתשיל עליה
34 כל מקום שהיא הודרה לטבלא. והדר אמר.
35 דרומתה בצפון שבה, ומעשר ראשון
36 דרומתה. וכן כולם. אם בן מתן ליה בן
37 השמשות וקעבר אשבת, וקית עירוב שבוה
38 בנסח ויה זרעא. **יש** שאמרו - יש זרביני
39 שאמרו שיעורן לפי מה שהוא אדם. ואם
40 שיעורן שוה בכל מלא פניו **קשרת** - ויה
41 הכפורים. **תירומוא** - לאה דתלי שיעורא
42 באדם עצמו - אחולה וקן ולקולא. **אל**
43 איתמול ולחומרוא דבעלה דתתו. **מנפח** אדם
44 בית הפרים - שדה שנושרי שיה קבר, דבולה
45 ספיקא משום עצמותה. ויהא עצמות בלא בשר
46 אין טעמא באהל, כשנפחנא לפני גרילי, אם
47 יש שם עצם גזול - נראה נאליה. ועצם קטן
48 נראה נפיהה. ואינו מסטר בגרילי. **שנירש**
49 בדריתס רגלי בני אדם. **סבור** - שבר
50 נישר עצמות שבוה ונפחורו משעורה. **אהל**
51 - חוק - אהל המטלטל. **שמיא** אהל -
52 חוצץ ביני לבין הומוטא. **אין** הקפים -
53 משטמא באהל. **שידה** - מרכבת נשים. **עגלה**
54 עשורא כקוסא. **עגל** - מרכבת. **אהל** חוק
55 **לא** שיהא אהל - וכל שאינו אהל אינו
56 חוצץ. **שמיא** אהל - חוצץ. ובגדולה
57 עסקין, שמוחקת ארבעים סאה בלא שום כוריים ביבש. דאי קטנה - בלי היא
58 ומקבלת טומאה ולא דייגא. ורבנן דמתינתין כרבי סביא להו, ובין לרבי יהודה ובין
59 לרבנן כסומכוס סבייה להו. דאמר: מידי דחוי ליה למיכליה בהודיא שנתא בעינן.
60 מערבין

מערבין לבחן שחור בתרומה טוהרה בקבר – וכל שכן בחולין, דא נמי מיטמו – חוץ ליה, אלא אפילו בתרומה. דאי מטמאה לא חויה ליה – אפשר למיעבר הקנתא, בדמפרש ואולי. ודוקא נקט טהור בטוהרה, אבל בטמאה – לא דלא חויה ליה לא לבחן טמא ולא לבחן טהור, ובחן טמא בטוהרה נמי לא, דלא חויה ליה. ויחי אויל בשירה תיבה ומגיל וזא בין דאחמא

מיטמא ליה – כלומר: נהי דרבי יודה 1
אפילו תיבה הקדוה אינא הקנתא למיל 2
בשירה תיבה ומגיל, וכל שכן בקר יודי 3
שיכול לעמוד אויל, אלא מדיא. תרומה מן 4
אנחה חתם מטמא באבדלו של קבר. בני 5
פירות – שאין במשיחין, ויחי מייתי ליה – 6
לאוכלה. דהא רבי יודה ראי לאוכלו בעי 7
מדנקט טהור בטוהרה – ולא אכשר טמא 8
בטוהרה למיין דחויא לאחריני. ועוד: מהני 9
במתניתין 'לחין לאוכלו'. בפשוטי בלי 10
דלא מקבלי טומאה – אבל במשנה דעין 11
טומאה – לא, ודהוה ליה בלי טמא מת. 12
שהוא אב הטומאה, דמיטמא מחמת אויל 13
ומטמא ליה לאדם, וטמא אסור בתרומה 14
טהורה, וקאי עליה במיתה, ואף על גב דלית 15
בה פוחת טמא, דמייתי ליה אחוריה בדמפרש 16
לקמך, קיימא לך שבט (דא) בשמנה עשרה 17
דבר, שכל המטלטלין מביאין את הטומאה 18
ועצמן, ששאהילו על מת בכל שוק. 19
ומטמא ליה אדם האוחז, ותו לא חויה ליה 20
תרומה, והא קא מטיח – אבל קאי דערין 21
בשט בכלי פוחת פתא או בקופים פתא, וגזר 22
על האדם והנשוא בעיבי דמרדעו ביציאות 23
השבת (שם). דמייתי ליה אחוריה – וכלי 24
שאין בחדו טפח לאו אויל הוא. א' הבי טא 25
מקמא רבנן – בקרי יודי. נהי דראפילי 26
במתניתין בקרי הקבירו, ולא סבידא להו 27
דתייהו יציצה באחול ורוק – אבל כהן 28
יכול לעמוד על פשוט, ויביאו אצל. אסור 29
לקנות בית באיטויה תנאה – ובמפרש וחי 30
גנאה היה, ומשנהו היה לקנות חצי 31
לחומר, וכל תשמישי המת אסורין בהנאה. 32
ונפקא לך בסנהדרין (שם) מיתומא שם 33
מויב, ויחי 'שם' מיטמאה ערופה, ואפילו בישראל נמי אסור רבנן. והא דתני 34
בך – לחודיעך כחו דרבי יודה. מצות לאו ליהנות נתנו – ואין מערבין אלא 35
לדבר מצוה, ללבט לבית האכל או לבית המשתה כדלוקמן. הא דרבא – במסכת 36
ראש השנה (בבאבא) וחקנין בשופר של עולה. רבנן סברי מערבין אפילו לדבר 37
הרשות – וכתב רבינו האי. אמר רבי יוחנן – ביביעו משתתין (פ.מ.א). בין דיקנה 38
ליה עירוב – ובן התמאה, דהא איפת לא ביטורחא. ועד קניית עירוב, אי נמי 39
ניחא ליה – לא חויה ליה. ומשום מצוה הוא. אמר רבי יוחנן – בככר שלקחה 40
מנעם הארץ, וזו היא הפרשי מנחה ומזא. ולא בככר שני ותקיש שני ושני, ואף 41
על גב דמצי פרש לזה, השותא מירא לא מפרך.

גמרא

רבנן עלייהו טומאה, משום דרמו למקבלי בלי עין. אבל פשוטי בלי עין שאנעו רובים – שחורין אפילו מדרבנן. והשם מפרש את – גזר רבן תנאי. כדכונה בחרות בתים בפרשת 'ביום השמיני', דמטעם סילם וקולו מיכלי בלי עין, ומבזה שלחן ועולבא ודולבק מכלי, וקאמרו. הנה ארזות תלמוד לומר: 'שק'. מה שק מוחה, שהם תשמישי אדם המשמש תשמישי כהן, ועל כרחך שאין ארזות למרדס אייך, מרלא נקט שאין טמא. ועוד: דמילכ המשבכ' דהז ליה לרבינו. ובסאן חז' בית קול נמי אייך, מרלא קאמר מה שק מיטלטל מלא וויקן. אלמא: מקבלי טומאה מדרבנן, ואף על גב דרדייש מקרא – אסמכתא בעלמא הוא. ועיקר דרשה דרשין ליה שק מיטלטלין מלא וויקן'. וכמה מדרשות יש בחרות כותים דרתי וק אסמכתא. ודע, דפרש 'שני הלחם' (מנחות ז"ב). אמר רבי יוחנן: לדברי האומר מוטרת למטה היתה, פירוש בגרלים ולא בשולחן – טבלא המתחפפת טמאה, כדררשין מיעל השולחן הטהור – מכלל דאיכא שהוא טמא. ולדברי האומר למעלה היתה – טבלא המתחפפת תיביע לך. ועל מקדש מקבל טומאה – לפי שיש לו בית קיבול, וקרא יתיר הטהור מכלל שהוא טמא שריו מנביחין אויל עליו לגלים, שלא אמר שישו לבתח הוא. והשנא אמאי תיביע, תיפשוט מדרשה דתורת כדברים אלא שמע מיהא אסמכתא בעלמא הוא, כדפרשיה. והא דטבלא המתחפפת דרפיא לקבל טומאה דאורייתא משא פשוטי בלי עין – היינו כדפירש

הקונטרס: משום דראוי להשתמש משני צדדין.
דמאי' הא לא חוי ליה – ריאה הרומאני דחוקא פריך. דלרבנן, על גב דלא חוי ליה – הא חוי לעינים. אמר תנאי: ולסמוכא, אוי חוי ליה, דמצי לאפרושי מנייה וביה אפילו לרבנן דרבי, משום דהשכיח מעשרין הרומאני ויש לוזמר. דלרבנן ליה מתניחין אפילו ליכא אלא שתי סעודות מצומצמות, דטמאמת מתניחין אייך בכל ענין, וליעל (עירובין ל"ב) נמי פריך מאי פסקא – דמספ דבשיבת ליה מתניחין אייך אפילו ביה שתי סעודות. ודלרבנן (בבאבא ז"ב) אמר רבי יוחנן: כל שיש בו ריבוי מנעם וריבוי מנעם, וזמח הוא מן למישר דחוי לעינים, אלא משום דהתם מוביע ליה לשנוי בו יכא, ובפרק 'כל שעד' (פסחים לה"ב) ובפרק 'שלישה שאכלו' (ברכות מזא).

קניי כברייתא דמייתי בגזר בפרק 'בחן גדול' (נהא), רבי יוסי רבי יודה אומר: תיבה שיהיה מלאה כלים, ורקח באחל חמת – טמאה, ואם היתה נמוחת – טהורה, ואם התמא: למאן דאמר אחל ורוק לא שמה אויל, מה דהו מעילים דלחות שחתת התעוקת מפני קבר תרומו, כדאמר בפרק ידושן' (סוכה כא"ב). הא חול ורוק חויה ואמר רבינו עקיב: שישמור שאלא דהו חול דלחות. ואין שמואך שרישים

מערבין לבחן שחור בתרומה טוהרה בקבר. ויחי אויל - בשרדה תיבה ומגיל, והא בין דאחמא איממא לה! בשלא הומשרה, או שנילושה במו פירות. ויחי מייתי לה? בפשוטי בלי עין דלא מקבלי טומאה. והא קא מאחיל! דמייתי לה אחוריה. אי תיבי מאי מעמא דרבנן? סקברו: אמור לקנות בית באיטויה תנאה. מקבלי דרבי יהודה סבר: מותר? סקברו: מצות לאו ליהנות ניתנו, אלא הא דאמר רבא: מצות לאו ליהנות ניתנו, לימא בתנאי אמרה לשמעתי? אמר ליה רבא: אי סבידא להו דאין מערבין אלא לדבר מצוה - דכילי עלמא מצות לאו ליהנות ניתנו. והקא ביהא קמפילי. מר סבר: אין מערבין אלא לדבר מצוה, ומר סבר: מערבין אפילו לדבר הרשות. אלא הא דאמר רב יוסף: אין מערבין אלא לדבר מצוה - לימא בתנאי אמרה לשמעתי? אמר ליה רב יוסף: דכילי עלמא אין מערבין אלא לדבר מצוה, ויכולי עלמא מצות לאו ליהנות ניתנו, ובהא קמפילי. מר סבר: סין דקנה ליה עירוב - לא ניקא ליה דמינחילי. ומר סבר: ניקא ליה דמינחילי. דאי אינחירוף אכיל ליה. מישנה מערבין בדבואה, ובמעשר ראשון שנטלה תרומתו, ובמעשר שני ותיקש שגפרו, והכהנים בחלה. אבל לא בפסח, ולא במעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ולא במעשר שני ותיקש שלא נפדה. גמרא "דמאי", הא לא חוי ליה! מוה דאי בעי מקפיר להו לנכסיה והיו עני, וחווי ליה! השתא נמי חוי ליה. דתנן: מאכילין את העניים דמאי ואי

שעלושה נמי פירות. בפשוטי בלי עין - משמע דלא מקבלי טומאה מדרבנן. וכן תנן במסכת כלים (פרק שני משנה א') ומייתי לה בפרק דשבת קמ"ב (טו"א). כלי עין וכלי זבוכית - פשוטים שחורים ומקבליהם טמאין, ועל כרחך פשוטין שחורים אפילו מדרבנן. דכלי זבוכית אפילו של זחן בית קבול - אין אף טומאה אלא מדרבנן, כדאמר שבת, ובן משמע בבמה זוכית, דטרוחין פשוטי בלי עין אפילו מדרבנן, וקשה דרבמבר בית' (בבא בתרא ס"א). אומר שאנו פשוטי בלי עין נתומקין, והחם לא אייך בתר דחו' למרדוטי - דהונו מקבלי טומאה דאורייתא, דכל המטמא מדרס מטמא טומאה חוץ, כדילפינן בבבא קמא פרש (מ"א) כל ודחמרי מפנין קמטין. וריבוי מנעם בן אברהם פירש דהם: אכן לחושי, כיון דמסקא לא קיימא הכי, דמוק ליה בך של מחבת, וריבוי מנעם מפרש: דכל עין שחיה רובים כיון עין, וראוי לתינוי תפיצם - גזר

רבנן עלייהו טומאה, משום דרמו למקבלי בלי עין. אבל פשוטי בלי עין שאנעו רובים – שחורין אפילו מדרבנן. והשם מפרש את – גזר רבן תנאי. כדכונה בחרות בתים בפרשת 'ביום השמיני', דמטעם סילם וקולו מיכלי בלי עין, ומבזה שלחן ועולבא ודולבק מכלי, וקאמרו. הנה ארזות תלמוד לומר: 'שק'. מה שק מוחה, שהם תשמישי אדם המשמש תשמישי כהן, ועל כרחך שאין ארזות למרדס אייך, מרלא נקט שאין טמא. ועוד: דמילכ המשבכ' דהז ליה לרבינו. ובסאן חז' בית קול נמי אייך, מרלא קאמר מה שק מיטלטל מלא וויקן. אלמא: מקבלי טומאה מדרבנן, ואף על גב דרדייש מקרא – אסמכתא בעלמא הוא. ועיקר דרשה דרשין ליה שק מיטלטלין מלא וויקן'. וכמה מדרשות יש בחרות כותים דרתי וק אסמכתא. ודע, דפרש 'שני הלחם' (מנחות ז"ב). אמר רבי יוחנן: לדברי האומר מוטרת למטה היתה, פירוש בגרלים ולא בשולחן – טבלא המתחפפת טמאה, כדררשין מיעל השולחן הטהור – מכלל דאיכא שהוא טמא. ולדברי האומר למעלה היתה – טבלא המתחפפת תיביע לך. ועל מקדש מקבל טומאה – לפי שיש לו בית קיבול, וקרא יתיר הטהור מכלל שהוא טמא שריו מנביחין אויל עליו לגלים, שלא אמר שישו לבתח הוא. והשנא אמאי תיביע, תיפשוט מדרשה דתורת כדברים אלא שמע מיהא אסמכתא בעלמא הוא, כדפרשיה. והא דטבלא המתחפפת דרפיא לקבל טומאה דאורייתא משא פשוטי בלי עין – היינו כדפירש

1 רבינו משמש בן אברהם גריס מכל מתנותים תרימו דאיירי בתרומה גדולה.
2 אבל מכל מעשורותכם תרימו - בתרומת מעשר
3 קמיירי.

4 זמח ראת - איש רבינו יצחק בן אשר מה
5 גדולה, מכל הקורטמו בכרי בני עשר

6 מתרומה גדולה, והוא לוי חובק ערין
7 למעשר, וקרא דמכל מתנותים - אתי לחיוב
8 ברא פני הבית, אבל לא יתכן לפרש את מה
9 ראת, נימא אפיכא לחיוב הקורטמו בשבלין
10 ולפוטו הקורטמו בכרי - דאן וזן סכרא:

11 וקא משמע לן דאן חושב מעכב - ואם
12 תאמר, אמאי לא פשיט חובק בכרי
13 "חובק" וכאב מיעטא נדא? דאן חושב שפירק
14 יש לומר: משום דאיכא למעודה, ולאקומי
15 כשתני חושמא, ואף על גב דמילתא דפשיטא
16 היא - אנב מעשר ראשון מקטש עשרי.

17 שפיראי על גב אסמון - פירש הקונטרס
18 מעה בלא צורה, היא דאן ומחלין
19 משום שני על אסמון, לרבי דוסא שפי מנחת
20 התינחן לסימן לבית המרחץ בפרק "חובק" (בבא
21 מיעטא גרוב) - היינו משום דאסמון עשוי

22 במשקל חרות, והוא מותרס אלא צורה
23 ודבר ל טבעי מנח מוח. וקשה לרבינו תם
24 דברק "במא אשיש" (שבת סהא) אמר א לא משום
25 צורתא - ליעבד לה פולסא. משמע דיש עליו
26 צורה, וליבדח אמר: מאי אסמון - פולסא וזן
27 לומר: לפירוש הקונטרס דקרי אסמון לכל דבר
28 שאני עשוי בחבלתא, או של ספק אין עליו

29 צורה, או של עץ עליו צורה.
30 ונתן חכסא וקם - על אף על גב דבעלמא שוד
31 כסף בכסף - הבא איכא מיעטא,
32 דרדשינן האי פרקא בכל פולסא וכלל, וכן משמע
33 בבבברות, דחנן פירק יש בכור (בא.א.א) אין שנתן

34 לא בעידימ בר ולא בהקדשות, ומפרש בגמרא
35 ולא הקדש בכל אלו, ונבי בכור דריש בכל
36 ופטר. אמר תאמר, דאדריקין מעילה (דף א.א) כולל
37 בחול ואחר כך מקדישין, אלאמא מחלין מנח
38 הקדש על הבגדן ויש לומר: לרענן זה חשיב
39 תולש ולבסוף חברו תולש, אי נמי: התם חשיב

40 תולש טפי, כן דיא לא קריש עומד לחלישה.
41 כאן בעירובי תחומין - פירש הקונטרס: עירובי
42 תחומין - אקטיו שביתה הוא, וקטן לא
43 אלים למיטגי. וקשה דברק בתרא דמעילה
44 (בא.א) אמר, גבי שני ביד חדש שותה וקטן

45 עשה שלחיתו - על גבי הבית מעל. ופריך: והא
46 לא בני שלחיתו ניתנו ומשנן עשאוהו כהוא
47 דנתנו על הפיל ותוליו, על הקף ותוליו, הרי
48 זה עירוב, אלאמא: איתעבדי שלחיתיה, הבא
49 נמי איתעבדי שלחיתיהו. אלאמא: אפילו על
50 הקף ופיל הרי זה עירוב ועוד, לפירוש, ששמע

51 דאי היה אלים למיטי - היה מודמני ליה, והוי
52 עירוב, אם כן, הוי פריך בסמוך וילמא לא
53 מנטי, ורמא לא שקיל מניה: דאן מודמני
54 ליה - מנטי ליה, ואי לא שקיל מניה יחזור לכן נראה לפרש: דעירובי תחומין והואיל ואסמכה אקרא - דמירי, ולא הימנחו רבן, ולא הוי עירוב אם לא בעמד ורואה, והואיל דמעילה

55 דנתנו על הקף דהוי עירוב - מירי נמי בעמד ורואה, דבשאינו עומד ורואה - לא הוי עירוב, וכתיב בשמעתן: נתנו לקוף ותוליו - אין זה עירוב, ולכן קטני מעילה על הקף -
56 משמע דאין סומך על בתמחו, והבא בשמעתן קטני לקוף - משמע דסומך עליהם, ואף על גב דברקא קטא ופסחים (ה.א) אמר בני בדיקת חמץ הימנחו רבנן כדבבנן - על חייב בבית
57 שלהם, דמי עילוי, איכא למימר מדיאשי, ובען זה פירש הקונטרס: לקמן גבי חוקה על חבר, וברישלמי נמי מחילן בין אמר נא ערוב, בין אמר צא וערוב לך.

58 וליחושא וילמא לא שקיל מניה דבאמר רב ריזאל - ואם תאמר: מאי קא פריך ומאי קא משניא לא מוסיקא מנתניחן שבעתין דחוקה שלח עושה שלחיתו. קומינן: ביד חדש שותה
59 וקטן - אין זה עירוב, בהי חוקה - הרי זה עירובו ויש לומר: דרתם סומך עליו לגמרי. שאמר להם לקבל מהם, ולא סמך עליו בכל שלחיתו - ממנעו לא
60 עבד, משום בדי פריך, ומשנן אפילו כי חוקה שלח עושה שלחיתו. ורביא אמר רבס חסדא וכי - אמר תאמר: אמאי לא אימנר מיליחיה אמנתניחן רבין מי צריך לשנוי

61 אמנתניחן יש לומר: דסבירא ליה דטעם דמתניחן דאין זה עירוב - לאו משום דלא מודמני, אלא משום דלא אילמי למיטי חומין, והשתא לא קשה מידי אמנתניחן, דמהמני ליה,
62 וברייא דמעילה) קומי אפילו פלוג ליה עירוב - לא סמך ליה, ומתניחן דמעילה איכא לשנוי שיטתא אחרנא דרשני רתם - דעשאוהו כמעטען של ויתום, דדא דניחא לחי חשיב

63 במעשה.

1 נמרא אכמאי - חילות מלכי ישראל שמטלין אתן על בני העיר לזנון, והווי ליה
2 בעינים, שהרי איןן בביתן, שהקריטו בשבלין - לתרומה גדולה, נמן היתרה
3 התרומה קודמת למעשר, ד"ראשית" קראה רחמנא, ומן המותר הוא נתן מעשר
4 ראשון ללוו, ועבשיו הערים הלוי וקורמו כדו שלא יחסרו כון אלו תמשיש

5 במעשר, מכל מעשיותיהם - בלוי כתיב.
6 תרישו כל תרומתם - אפילו תרומה
7 גדולה, ומה היא? - דמוקמת קרא דחייב
8 בהקדמיו, כהרי וקרא דפטר בהקדמיו,
9 בשבליים, אמר: "הקדמו בכרי אידגן, וכוין

10 דנקרא "דגן" נעשה טבל לתרומה, כדכתיב
11 (ויבסי חי): "ראשית ערין", והאי לא אידגן
12 רב - וכן שלילה לוי - דעין לא היה טבל
13 לתרומה, ולא במקשר ראשון שלא נעלה
14 תרומתו - קא סלקא דתריך תרומת מעשר

15 קאמר, וקא פריך: פשיטא, ולא צניבה
16 שהקריטו בכרי - והא תרומה דקאמר -
17 הינו תרומה גדולה, דהוי לאפרשש מניה
18 מיקי לפרשש מעשר מניה, אקמר, דאמר
19 "אמר רב פפא לאבי - ומה ראת? האי אידגן, והאי

20 "אמר ליה: עילוי אמר קרא: "מכל מעשירותיכם תרומו
21 את כל תרומת ה"'. ומה ראת? האי אידגן, והאי
22 "לא אידגן, ובעינשה שני והקדש שנפדו". פשיטא!
23 לא צריכא, שנתן את הקרן ולא נתן את החומש,
24 וקא משמע לן: דאן החומש מעכב, "אכל לא כפובל",
25 פשיטא! לא צריכא, כפובל סבול מדרבנן, וכוון שדרעו

26 בעצמי שאינו נקוב, "ולא במקשר ראשון שלא נעלה
27 תרומתו". פשיטא! לא צריכא, שהקריטמו בכרי ונעלה
28 מנמו תרומת מניה, ולא נעלה מנמו תרומה גדולה.
29 מהו דתימא דבאמר ליה רב פפא לאבי, קא משמע
30 דרשני ליה, "ולא במקשר שני והקדש שלא נפדו",
31 פשיטא! לא צריכא, שפדאן ולא פדאן בהלכתן: מעשר

32 שפיראי על גב אסמון, ורממנא אמר "וצורת הכסף"
33 כסף שיש עליו צורה. הקדש - שהחילו על גב
34 קרעו, דרממנא אמר: "ונתן הכסף וקם לו", משנה
35 השלוח עירובי ביד חדש שותה וקטן, או ביד מי שאינו

36 מודה בעירוב - אינו עירוב, ואם אמר לאחר לקבלו מנמו - פרו זה עירוב, וממרא וקטן
37 לא? והאמר רב הונא: קטן נזכה את העירוב; לא קפשיא, פרו - בעירובי תחומין, כאן -
38 אמר לאחר לקבלו הימנו - הרי זה עירוב, "ולחוש דילמא לא מנטי ליה? דבאמר רב
39 חסדא: בעומד ורואה, הכא נמי: בעומד ורואה, "ולחוש דילמא לא שקיל מניה! דבאמר

40 רב ריזאל: חוקה שלח עושה שלחיתו, הכא נמי: חוקה שלח עושה שלחיתו, והכא
41 איתמך דרב חסדא ורב ריזאל? אהא איתמך, דתנינן: נתנו לפיל ותוליו, לקוף ותוליו -
42 אין זה עירוב, ואם אמר לאחר לקבלו הימנו - הרי זה עירוב, ורממנא לא מנטי ליה?
43 אמר רב חסדא: בעומד ורואה, ורממנא לא מקבל ליה מניה? אמר רב ריזאל: חוקה,
44 שלח עושה שלחיתו, אמר רב נתמן: בשל חוקה - אין חוקה שלח עושה שלחיתו,

45 בל
46 מעילה
47 דהואיל דמעילה
48 דנתנו על הקף דהוי עירוב - מירי נמי בעמד ורואה, דבשאינו עומד ורואה - לא הוי עירוב, ולכן קטני מעילה על הקף -
49 משמע דאין סומך על בתמחו, והבא בשמעתן קטני לקוף - משמע דסומך עליהם, ואף על גב דברקא קטא ופסחים (ה.א) אמר בני בדיקת חמץ הימנחו רבנן כדבבנן - על חייב בבית
50 שלהם, דמי עילוי, איכא למימר מדיאשי, ובען זה פירש הקונטרס: לקמן גבי חוקה על חבר, וברישלמי נמי מחילן בין אמר נא ערוב, בין אמר צא וערוב לך.

51 וליחושא וילמא לא שקיל מניה דבאמר רב ריזאל - ואם תאמר: מאי קא פריך ומאי קא משניא לא מוסיקא מנתניחן שבעתין דחוקה שלח עושה שלחיתו. קומינן: ביד חדש שותה
52 וקטן - אין זה עירוב, בהי חוקה - הרי זה עירובו ויש לומר: דרתם סומך עליו לגמרי. שאמר להם לקבל מהם, ולא סמך עליו בכל שלחיתו - ממנעו לא
53 עבד, משום בדי פריך, ומשנן אפילו כי חוקה שלח עושה שלחיתו. ורביא אמר רבס חסדא וכי - אמר תאמר: אמאי לא אימנר מיליחיה אמנתניחן רבין מי צריך לשנוי

54 אמנתניחן יש לומר: דסבירא ליה דטעם דמתניחן דאין זה עירוב - לאו משום דלא מודמני, אלא משום דלא אילמי למיטי חומין, והשתא לא קשה מידי אמנתניחן, דמהמני ליה,
55 וברייא דמעילה) קומי אפילו פלוג ליה עירוב - לא סמך ליה, ומתניחן דמעילה איכא לשנוי שיטתא אחרנא דרשני רתם - דעשאוהו כמעטען של ויתום, דדא דניחא לחי חשיב

56 במעשה.

57 במעשה.

עירובין. פרק שלישי – בכל מערבין דף לב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"
קנא תוספות

1 **רב** ששת אמר חוקה שלוח עושה שלוחות — הרב רבינו משמון מפוליריא פוסק כרב
 2 ששת. דבחיב גיסקין פוסק דהלכה כרב נחמן ברבי, וכרב גבאי, ולבינה הם
 3 נראה דהוא הלכה כרב נחמן, דבפיק 'התקבל' (גיטין סד,א). אמר בעל אמר גירושין,
 4 ושולש אמר גירושין, והיא אומרת נתן לי יאבד — אין דבר בעבודה פרות משנים. ופרין
 5 מוא דאמר האומר לחבירו צא וקדש לי אשה
 6 סתם — האמר חוקה שלוח עושה שלוחות, וכל בעיה בשבט, אלמא
 7 חוקה שלוח עושה שלוחות ומתנה גביה — מילי —
 8 לחומר. אבל לקולא — לא. ובפרק קמחא דעליה
 9 (ב.ב.ב.) אין מי שיקיים לעולם אין חוקה שלוח עושה
 10 שלוחות, והאומר לשלוחו צא ותרום לי והלך
 11 מצינו תרום — אין חוקה תרום, דילמא איש
 12 יאמרני טעמך ותרם. ואף על פי דהוה רב נחמן
 13 קאמר לה, מכל מקום טליק חוקה דהייב חבי
 14 והוא יבטא מניה קבולה. ועוד דרב שמעיה
 15 דבפרק סבך נמי רב נחמן, ולרב ששת לא היה
 16 דבפרק חותק כותם. ואומר רבינו יצחק גבולה הו
 17 אין אריה, דרב ששת נמי לית ליה חוקה שלוח
 18 עושה שלוחות אלא במקום שאם אי עושה
 19 שלוחות יבא ומשאל לרבי עבדיה אם יסמך
 20 עליו. ולכן, בגט אין השליח חושש ליתן גט.
 21 והוא הדולק נמי, אינו חושש לתרום —
 22 שאם לא יתרום יראה המשלח שאינו תרום, ולא
 23 יבטא ליה חוקה כותם. ואומר רבינו יצחק, ודבר
 24 שמועה גמי, איבא למשור ולא אמר כד ליתן
 25 טעם למה סומכין על הדבועים, אלא לישב דבר
 26 רב, דאמר בפרק 'האשה' (יבמות ג.ב.) אין
 27 שוחטין חורקין על טמא שרץ, אף על גב דמקד
 28 לפנינו, דלמא פשע אלו ביביל. אבל שוחטין
 29 חורקין על מחוסר כפורים, אף על גב דהוי נמי
 30 מחוסר טעמא, דלביא למיחש דלמא פשע
 31 כדרב שמעיה, והאם נמי מייחז לה.
 32 **הרחוקים** — מרחיקין — דאף על גב דררך
 33 מציבין להקריב משום מחותן.

1 **בשל כופרים** — סומכין אחוקת שלוח, דא נמי לא עביד — לא חמיר אסורא, בגין
 2 עירובי חומין, הרחוקין — מירושלים, שאני וידעין אם ערין קרב העומר — מותרין
 3 מחצות היום. אלמא: סומכין אבהנים שדן שלוחות, ועבדי שלוחותיהו ומקרי ליה.
 4 **התם כרתיה מנפא ב' —** ואבי דינא סמכין, אבל אשליח בעלמא — לא. שלוח
 5 כולי יומא — נטרדה, ומכי מטא אסורא
 6 סומכין כוליה דרואי לא בעי הויה עד שחרת
 7 בהטותה. מקות — ימי שתי תרומים. ונותנת
 8 **בשופר** — ובכתוב עליו קינן, פשע נתחנן
 9 מעות חובי קרבה. כרתנן בשקלים (פרק שש
 10 משנה ה): שלש עשרה שופרות כו. ויכולת
 11 — דתנן (תגינה כא.א.) האנון דמחוסר
 12 כפורים צריכין כטולה לקדש. ואובלת
 13 בקדשים לערב — אלמא: חוקה כרתינו עושה
 14 שלוחות, הואיל והדבר תלוי בהן שנתנים
 15 סומכות עליהן שלא יעבור היום עד שיטק
 16 קינן בכל מעות שבאנוהו שופר, וקריבוי כד
 17 שלא יאכלו הנשים קדשים בטומאת הגוף.
 18 שדוא כרתה. ורב נחמן — אמר קף, האי נמי
 19 חוקה כד דינא הוא. ואף ולקטף קף הארץ
 20 **מתאני** — ולא נתן מדה לקלקטה. אוכל —
 21 המטקט מן הלקטנות. עראי — כלא מעשר,
 22 וכשנא לאכלן קולא — מעשרן חרדי מעשרות
 23 דראן תרומה גבולה. וכל דיני הפרשה. שם
 24 ספק לומר שבטא בעל הבית עושה עליהן
 25 ממקום אחר, דהא לא ידע כמה לקט. אבל
 26 **אמר לו מלאך קף כלכלה זו** — הואיל ונתן
 27 זה יודע כמה לוקט, שיש לומר שבטא זה הנתון
 28 חושש שבטא יסמך עליו שיתן לו דבר הותר,
 29 ומעשר ליה ממקום אחר. הילכך, מלקט זה
 30 אוכל מזה עראי כלא מעשר, והשבא לאוכל
 31 קבע — אין צריך לעשרן דהא, אלא דמאי
 32 יפירש, ויבא הוא בעצמו המעשרות של לו
 33 ושל עני, חושש לוקט פירות מזה הארץ
 34 שמחוקין בספק מעשרות. אף אלו ספק
 35 מעשרות הן, וסופת דמאי עליהן. כמה דברים
 36 אמורים — דתורת הן, ודמאי מזה הארץ
 37 לאפורשי. כעם הארץ — שהנתן עם הארץ
 38 הוא, ואינו חושש בלפני עור'. אבל בתרב —
 39 דאי מעשרין הן ואין צריך לעשרן אפילו
 40 דמאי. רבן שמעון בן גמליאל אומר כעם
 41 דברים אמורים — דסיני ברמאי — בזמן
 42 שהנתן עם הארץ, חושד לתרום שלא מן
 43 המוקא. אבל — היה הנתון חבר לא יאכל
 44 קבע הלוטק, עד שיעשרם מעשרות דרבי. ואל
 45 בני של רבן שמעון בן גמליאל הוה. ואל
 46 **יאבילו לעמי הארץ ככלכלה** — לקמן מפרש
 47 דו נתינו עם הארץ, לא נחשדו — לתרום שלא
 48 מן בעל הבית. דהא לאו חבי — דאי הוה סמכין
 49 על גביה, הוה עביד חבי, והוה שמועט
 50 עליו לעשרה מאה שדוא נתן, ואל יאכל אסור
 51 לעם הארץ. פתחת ידו — דהואיל ופירי
 52 ידיתה הוא. עליו ידיתה רמי, ויחש למה
 53 **לפני עור'**, אבל שלוח דקבול עליה מחבירי
 54 — איבא למשור דמייאשו. ולא עביד, דסבר
 55 דהוא לא סמך עליו. מי צית קף — לעושרו
 56 ספק, הא עם הארץ חבירה מהימן ליה טפי
 57 מרבי. וישא דרתינו מעשרין דמאי כעם הארץ
 58 **דקאמר ליה לחבי סיפא ב'** — והיי קאמר: מנה דברים אמורים לוקט צריך לעשרן דמאי — בעין הארץ שאמר לו לחבי לקט. ודאי אין עושה שלוחות דהא בעל
 59 הבית אי לא. אבל בחבר שאמר לעם הארץ לקט כלכלה זו, חזר אחר שמועט ממנו — אוכל, ואינו צריך לעשר דמאי. דהאי כיון דנתן תורת לוקט עם הארץ — חיש הנתון
 60 דלא כלכלהו כטבליהו, ותרום הם שלא מן המוקא. דמובט חושדו חברים וכו'.

1 **בשל כופרים** — חוקה, שלוח עושה שלוחות. ורב ששת
 2 **אמר: אחר זה ואחר זה — חוקה, שלוח עושה שלוחות.**
 3 **אמר רבי ששת: מנא אמינא לה — דתנן: מן משקרב**
 4 **העומר הוקר החדש מיד. והרחוקים מותרים מחצות**
 5 **היום ואילף. והא דרש דאורייתא הוא, וקתני: הרחוקים**
 6 **מותרין מחצות היום ואילף. לאו משום חוקה שלוח**
 7 **עושה שלוחות? ורב נחמן: התם כרתני מטמאי, לפי**
 8 **שיודעין שאין בית דין מתעצלין בו. ואיפא דאמר, אמר**
 9 **רב נחמן מנא אמינא לה — דתנן טעמא: לפי שידעין**
 10 **שאין בית דין מתעצלין בו. בית דין הוא דלא מתעצלין**
 11 **בו, והא שלוח מתעצל בו. ורב נחמן: אמר קף: בית דין**
 12 **עד בלגיה דיומא, שלוח — כולי יומא. אמר רב ששת:**
 13 **מנא אמינא לה — דתניא: האשה שיש עליה לידה**
 14 **או זביה מכיאה מעות ונותנת בשופר, וטובלת ואוכלת**
 15 **בקרשים לערב. מאי טעמא — לאו משום דאמינאין חוקה**
 16 **שלוח עושה שלוחות? ורב נחמן: התם כדרב שמעיה,**
 17 **דאמר רב שמעיה: חוקה אין בית דין של כפרים**
 18 **עומדים משום עד שילכו כל מעות השבופר. אמר רב**
 19 **ששת: מנא אמינא לה — דתניא: האומר לחבירו 'צא**
 20 **ולקט קף תאנים מתאני' — אוכל מזה עראי, ומעשרן**
 21 **ודאי. 'מלא קף כלכלה זה תאנים מתאני' — אוכל**
 22 **מזה עראי, ומעשרן דמאי. כמה דברים אמורים — כעם**
 23 **הארץ, אבל בתרב — אוכל ואינו צריך לעשר, דברי רבי.**
 24 **רבן שמעון בן גמליאל אומר: כמה דברים**
 25 **כעם הארץ, אבל בתרב — אינו אוכל עד שיעשר, לפי**
 26 **שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקא. אמר רבי:**
 27 **רואין דברי מדברי אבא, מוטב שיחשדו חברים לתרום**
 28 **שלא מן המוקא, ולא יאבילו לעמי הארץ ככלכלה. עד**
 29 **כאן לא פליגי אלא דמר כרב נחשדו, ומר כרב לא**
 30 **נחשדו. אבל כולי עלמא — חוקה, שלוח עושה שלוחות.**
 31 **ורב נחמן: התם כדרב חנינא חזאיה, דאמר רב חנינא**
 32 **חזאיה: חוקה הוא על חבר שאינו מוציא דבר שאינו**
 33 **מתוקן מתחת ידו. אמר מר: כמה דברים אמורים —**
 34 **כעם הארץ, אבל בתרב — אוכל ואינו צריך לעשר,**
 35 **דברי רבי. האי עם הארץ דקאמר ליה למאי? אימינא**
 36 **דקאמר לעם הארץ חבירה — מעשרן דמאי? מי צית?**
 37 **אלא כעם הארץ דקאמר ליה לחבר. אימא סיפא:**
 38 **רואין דברי מדברי אבא, מוטב שיחשדו חברים לתרום**
 39 **שלא מן המוקא, ואל יאבילו לעמי הארץ ככלכלה. עמי**
 40 **וישא כעם הארץ שאמר לחבר, סיפא בתרב שאמר ליה לחבר**

1 **הארץ מנא בעי התם? אמר רבינא:**
 2 **רבן שמעון בן גמליאל אומר: כמה דברים אמורים — כעם**
 3 **הארץ, אבל בתרב — אינו אוכל עד שיעשר, לפי**
 4 **שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקא. אמר רבי:**
 5 **רואין דברי מדברי אבא, מוטב שיחשדו חברים לתרום**
 6 **שלא מן המוקא, ולא יאבילו לעמי הארץ ככלכלה. עמי**
 7 **וישא כעם הארץ שאמר לחבר, סיפא בתרב שאמר ליה לחבר**

8 **הארץ מנא בעי התם? אמר רבינא:**
 9 **רבן שמעון בן גמליאל אומר: כמה דברים אמורים — כעם**
 10 **הארץ, אבל בתרב — אינו אוכל עד שיעשר, לפי**
 11 **שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקא. אמר רבי:**
 12 **רואין דברי מדברי אבא, מוטב שיחשדו חברים לתרום**
 13 **שלא מן המוקא, ולא יאבילו לעמי הארץ ככלכלה. עמי**
 14 **וישא כעם הארץ שאמר לחבר, סיפא בתרב שאמר ליה לחבר**

1 ולא לעבר ען אסורא ארבה – והא דמסקי פרק קנא דשבת (ר"א) גבי הדקית פ
2 בתנן. דהא אומרים לאדם חטא בשביל שיחבה חברו – הכא שאני. שהוא גורם לו
3 לעובר, שהוא אומר לו לטקט וסבור שעשיתי. ומיהו קשה דברקס 'תמיד נשחט' (ספדים)
4 ג"א. (ט"א וט"ז) לך דבר שמתעבב אתה תמיד של בין הערבים אתה נטרת וטורח בכל השנה.
5 ופסח ומזכיר פורים בערבי פסחים בלבד.

6 שגובל ואוכל פסח לערבי. וקנברי כרני אעשה
7 הדמלשה שאין בו כרת ביד שיקיים הו' מנח
8 עשה שיש בו כרתו כן אמר רבא אבל פריק בתרא
9 (ק"ב) דכון דרעלה לו יבלת – חברו חתובו לו
10 בשנינו כרבי מעשה נעדרתו. ואף על גבי דלא לאו
11 עבדתו היה אסור. והתם לא שרינן דריית הפת
12 חלצה מרובין ואמר רבני ריחוק. שיש חלוק
13 בהדיא הדריק, לפי פשעו שהדריק סמוך
14 לחשיבה. אלא על דודי שגוג איבער לו
15 לאסקא ארעיתא. וקא ברין דלא אשכח מדי –
16 שרי. והא דשרי (גטין לתב) בחציה שפחה
17 וחציה בת חרוין לשחררה בעגתו בה מנח
18 חפקי, אף על גב שערב בעשה – לא דמי
19 פריצות דידה למדיק פת בתנור. שאותו לא
20 היה אנוס כלל אבל שפחה האסורה לערבים
21 ולבני חרוין והיא לדעתה אורח גות – היא אפשר
22 שלא ובחשיל בני אדם. ודמו לאמסין. וטע' ודחיה
23 ליה כמעשה דרביס, כדמשני (ש"ס) גבי רבי
24 אליעזר שחזר עבדו להשלימו לעשרה מנח –
25 דרביס שאני. ג'א לו למעלה מה לו למעלה
26 השתא דאבתי לא אסיק ארעיתא דאחי כרבי,
27 היו מיני לאקשוי מדיק למעלה וכן למטה לא
28 יהיה עירוב. משום שמתמשש באילן. אלא
29 דפריק. כיון דלמטה היו עירוב. ולא איפסק לו
30 במה שמתמשש באילן – למעלה נמי ליחיד
31 עירוב. והוא עירובו במקום ארץ הוא
32 לרשות היחיד. עולה עד לתוך ארץ – לא היו
33 צריך להאי טעמא דרשות היחיד עולה עד
34 לרקיע. דאי נמי חזק מקום פסור – הוא עירובו
35 במקום אחר, אלא האמת אמור.

36 הא קשיתוש באילן – פירש רש"י: דהוא חוין
37 דהיה מיני למיפיק והא קשיתוש בכרמלית
38 לרשות הרבים. אלא חזא משני פריכי נקט.
39 ומדרי מפרש: יהי מיני לשני דקאי בכרמלית.
40 והא אמר רבא דהותן עירובו יש לו ארבע
41 אמות – לכל רוח באילו מוקפת חמיצה. וכן
42 דחשבת עיבורה של עיר כמאן דמליא. אף על
43 פי שהיא רשות הרבים לפי שהוא ממוקף לבני
44 העיר, שהיא חטוב בכלל העיר בארבע אמות
45 לענין חוהם שבה. אם נלחוט שם עירובו למקום
46 (ס"ב) – עם חוץ לעיבורו של עיר של לו ארבע
47 אמות במקום שבתיה. כלא חשבון אלפים אמה
48 יחשב עמו כמאן דמליא.
49 הבא אמת עשית חוין ארבע אמות –
50 פירש רש"י: הלכך למטה מעשרה –
51 עירובו עירוב. דמצי לאתיי פחות פחות מארבע
52 אמות עד חוץ ארבע אמותיו. ולא הוצרך לפיכך
53 כן אלא משום שרשות הרבים יתרוו ברוח הרבה מארבע אמותיו. דאם לא היה
54 נטה אלא שלש אמות או שתי אמות חוץ ארבע אמותיו יכול להביא בתב אחת.
55 ומדריבני יחזק מפרש: דאפילו במופלג. טובא יכול ליה לחזיבו בתב אחת עד מקום שבתיה.
56 דכיון דעיקרו מכוונת – כלא שני מותיב בתחנתו אלא משום מוסק.

הדדו

1 אסורא קלילא – שלא מן המוקף. אסורא רבה – לאכול טבלא **משנת** למעלה
2 מעשרה פסחים בו' – מפרש בגמרא. נתנו בכור בו' – מפרש בגמרא.
3 **גמרא** או דתנבון – לקנות שבתיה על אילן. הוא יוקריבו במקום אחד – ואפילו
4 למעלה מעשרה עירובו עירוב. **אמא** לתנבון לשבות למטה – תירוצא הוא. הילכך,
5 למעלה מעשרה פורים. אלא אי עירובו עירובו

6 דבמקום שנתכחו לשבות, שם היא שבתיה.
7 וכיון דאי דהוה בעי למשקל עירוביה ומכילה
8 בשניה שחירונו וזהו לו הדמיני כן
9 השמשות – לא מצי שקיל. דמיתיה מרשות
10 היחיד לרשות הרבים – לא דהוה עירובו
11 עירוב. ובגון דאילן חרבן ארבעה הוה למעלה
12 מעשרה ידירה רשות היחיד. למטה מעשרה
13 – עירובו עירוב. ואף על גב דלמטה מעשרה
14 כרמלית היא. דכל שלשה עד חמשה כרובח
15 ארבעה כרמלית היא. אלא עירובו ביציאות
16 השבת' (שבת דף ה"א). וקא מיתיה ליה
17 כרמלית לרשות הרבים – הוא מוקמי לה
18 כרבי. דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא
19 גזרו עליו בין השמשות. והא עירובו **משנת** באילן
20 – כי שקיל ליה. ואמאי עירובו עירוב אפילו
21 למטה מעשרה? והא לא מצי שקיל ליה.
22 דישמשו אילן שבות הוא. כדכתיב (ויצא דבר
23 ל"ג.) אלו חן משום שבות: לא עולין באילן.
24 והוא חוין דרביץ למיפרק. והא קא מיתיה
25 מנכרבתיה לרשות הרבים. אלא כיון דהוה
26 שבות הוא שבות, חזא מנייהו נקט. כן
27 השמשות – שהיה שנת גיית עירוב. וכן
28 הדמיתה שעתא מצי שקיל ליה – נמצאת
29 סעודה הריאה לו באותה שנה וכו' וכו'
30 איכפת לו. לא גזרו עליו בין השמשות. דכיון
31 דהוה השמשות ספיקא הוא. ושבות דרבנן
32 כן. לא גזרו. ולקמן (ג"א.) מפרש מאי רבי
33 ומאי רבנן. עירוביה של עיר – כל בית ששנו
34 בתוך שבועים אמה וישימים לעיר קרי עירוביה
35 של עיר. פריק 'ביצע מעברין' (עירובין דף
36 ג"א.) אבל באילן תוקפד בתוך עירוביה של
37 עיר – כגון שהיה עיר בתוך אלפים אמה של
38 עיר. והיה רוצה לילך על אלפים. והיה
39 עירובו באותה העיר באילן העומד בתוך
40 עירוביה של עיר. **אפילו** למעלה מעשרה –
41 והוא נתבון לשבות למטה – עירובו עירוב.
42 **דפתא** – מתוך שהיא מוקפת ישיבן חמיצות
43 ואינה מגולה – חייגא לה כמאן דמליא
44 עפרא. והוה כמאן דנתבון לשבות למעלה
45 מעשרה. ואף על גב דא בעי למשקלה לא
46 מצי שקיל. דהא אילן רשות היחיד ותתניו
47 רשות הרבים – חיונין למקום שבתיהו באילו
48 אלא גבה. למיחוד באילו נתבון לשבות
49 למעלה. וקדח לו העירוב. כיון דאמר רבי
50 הנותן את עירובו בו' – לקמן בהאי פירקא
51 (למטה) גבי תנגלוג חוין לתחום דקמתי
52 וכו' עירוב. אנו עירוב. ואמר רבא לא שנו
53 אלא שנתגלוג חוין לתחום ארבע אמות. אבל חוין ארבע אמות – הנותן את עירובו
54 יש לו ארבע אמות. כלומר: ארבע אמות שסיכיוו חוין ליה במקומות מחויבות. וכו' היכי
55 דתנות את עירובו בבית שמקטנו תחום ומקטנו חוין לתחום מהלך את כולו רוחצה
56 לו אלפים אמות. דחייב לה הבית באילו הוא נתבון. כדאמרינן לקמן ביביצע
57 מעברין (ס"א.) אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה בו', הוא נמי. כל ארבע
58 אמות חוץ לתחום. בתוך התחום. אלא: כראב ברשות היחיד. חו' ורשות היחיד עולה עד לרקיע – ואפילו נתנו למעלה מעשרה – הוא
59 ועירובו לרשות היחיד. חו' נתנו דלא עירובו משום נערה. לבני אסורא וארייתא למשקלה אפילו לתחם דהא ליכא חמיצת – מיהו לענין מיתיה הוא עירובו במקום
60 אחד – חו' היו רשואו. דומיא דנותן בעיבורה של עיר, דחייב ליה רבא כמאן דמליא – באילן – שנוף נוטה חוין ארבע אמות. שהוא חוץ לתחום. והיה עירובו בנופו חוין
61 לארבע אמות.

הוא

עירובין. פרק שליש - בכל מערבין דף רג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

קנה תוספת

1 דהר"ה זקף - ואם תאמר: הזכיר חביב למעלה מעשרה רשות היחיד? הא גדיים בוקעין
2 בו תחתיה אפילו רבי יוסי רביי' יודעה לא שרי אלא בחדרן מחציתה. וזהו שרי לומר.
3 דמיייר כון סחוטות תחת חופתה. דלא מיזי בקעי. אי נמי: שכן שני גובה שריה באותו
4 זקפה. ודחשיב רשות היחיד אף על גב דגדיים בקעין. כמו עגלות. בדאמיז ב"יוחיקי" (שבת
5 עזא). דהוי רשות היחיד, אף על גב דחתתיה?
6 אבא משה ליה תב - עירוב הוא איכסא. ומאן
7 וכו' איכסו - לבית ההימרא איכסו. ולא
8 לשוויה בת דאסורא. למעלה מעשרה אין
9 עירוב עירוב. ודא כי נפק שטתיה מייתי
10 מרשות היחיד לרשות הרבים. ולקמן פריך.
11 הא אי בעי מייתי ליה דרך עליו. ומאי למעלה
12 ומאי למטה - דבר הנוטה הוא, והוא
13 למעלה אית ביה - למעלה לית ביה. ולא
14 ונמוך. וחיבי איבעיני ליה למתני: נתנו באילן
15 גובה שריה - אין עירוב עירוב. אין גובה
16 עשרה - עירוב עירוב. ומדחיי מעלה ומטה
17 - משמך דרוקף. וכול הלוחץ למעלה
18 בגובהו. הוא למטה שבתיה. ודחיי זקף - וכן
19 ספוק נתייהו. ומשפלתו ביה מעלה ומטה
20 בקוהתם. כגון נדחיתו כולה למטה מעשרה
21 דאי למעלה מעשרה - לא ומשבת וקופתו
22 מעלה ומטה. והוא אי בעי מייתי ליה דרך
23 עליו - כי הוי חזן לארבע אמות נמי.
24 ולמעלה מעשרה בין דארבע אמותו עלות
25 דהן עיקר השות היחיד - הוי הכול עלות
26 לאילן עד למעלה מעשרה ולסילו. ודא כול
27 האילן מעשרה ולמעלה רשות היחיד. ומביאנא למקום שבתיה. **כתבתין** -
28 על נטיית הגוף שחזן לארבע אמותיו הנמוכה מעשרה דרשיה רבות הרבים כדרטלא.
29 וכו' מייתי ליה למעלה מעשרה דרך איהרה לש נטייה - עובר באיר רשות הרבים.
30 וקימא לן במושט מרשות היחיד לרשות היחיד דרך איר רשות הרבים - אפילו
31 למעלה מעשרה. ודחיי שפיר "חוקק" (שבת עזא). הוי שחזן כדריטא אחת -
32 חוקק פשוט. חומשט חייב. שכן יהיה עבודת הלוים. **עמוד השטעה** - דוקא נקט
33 השטעה כדאמר ב"ביצאות השבת" (ת"א). רפחות משלשה ארעא סמכתא היא. דרדסי
34 לה רבים. משלשה עד השטעה - לא מדרס דרסי לה מפני גובהה. וכל תופנו משה -
35 עלה מפני שמוכה לתקן. הלכך. לאו רשות הרבים את רשות אהל כדבמלתא. מתנה
36 חזיא לתפוחי. ואיר רשות הרבים - עשרה - רשות היחיד. וזקף - מתחלתה ארבע
37 לסוף ארבע. ונע על גבי חייב - דרשיה לה עקירה והנחה מתחלתה ארבע לסוף
38 ארבע ברשות הרבים. אבל אין רובם בחתפין עליו. אף על גב דרוק ארבע אמות
39 ברשות היחיד. ודך ודאי אית בהם ברשות הרבים - פשוט. **למעלה מעשרה** ארבע
40 עירוב עירוב - וכדאוקימא מתניתין בנתוכן לשבות בעיקרה. ונפו נטה חזן
41 לארבע אמות. ודך זקף. **ואסור לסילו** - אפילו הוא למטה מעשרה אסור לסילו
42 למח שבתיה. אמר רבא לרבי אלעזר. במשך דנשמתש באילן - ואפילו הכי פני ליה עירוב
43 בין השמשות. דכיון דשמשו אילן שבות דרבנן הוא. לא גזרו עליו בין השמשות. ואי
44 הוה בין השמשות. ליהיה עשתיא מצי שקיל. כל אסור שבת חזן טוב דהוי מדרבנן
45 קרי שבות. **בתוך השטעה** - הגיה עירובו באילן למטה מעשרה סמוך לרוקע. **סותר**
46 ליכלי - בשבת. דכל למטה מעלה מעשרה - עירוב עירוב. ואמרי ליה גזרו עליו כדאמרי
47 סמכתא. וחיבי נמי גזר נפק בתרא (נצ"ב). ודו שרישי בנודוין מן הארץ שלשה -
48 לא ישב עליהן. נתנו כדבכלבא כ"י **אפילו למעלה מעשרה עירוב עירוב** - לקמן
49 מפרש שאילן ארבע אמות. ורבי אביהו. ורבי אבהו. ורבי אבהו. ורבי אבהו. ורבי אבהו.
50 מתמה לקמן ארבעין. ואמר: לימא קא סברי רבנן צדיין אסורין. ואורבי לא מתמה?
51 ומפסוק דקמיא רבי עליו. ואמר: כל מקום שאסור לסילו כו' - לפיכך נתב
52 כספרים. ורבי גרסינן ליה - טעמא משום דקסבר צדיין אסורין. **אילינא אסיפא** -
53 שבת משום שינוט אילן - אין עירוב עירוב. וגזרו על השבת בן השמשות. **נימא**
54 שקיל לעירובו אפילו שבת - כדכלבא דאי דנשמתש. שהוא צדי אילן. ופלוטא דאי הפרק ימי
55 מותר. והשאת נימא מוכחא צדיין אסורין. ונידויה הואו דשרי כחיד במקום רבים. והיחיד דך
56 קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן.
57 אילן - אסור לסילו בין השמשות שהוא ספק ואין עירוב עירוב. **ואי דלית ביה ארבעה** - רחמנא
58 ליה ודו שרישי נפני עומי. ובטל אצל רביה ואצל מעשרה - אמר עמיז. **אם עמד ביניהן** -
59 ונתן לן. ואפילו אסור דרבן לקי. ודכא. כי תנן למעלה מעשרה - לאו ברשות היחיד הוא. ואבא
60 **ארבעה** - ומשום הכי קאסרי ליה רישא. סיפא אמאי מחיי ליה כדכלבא דהוה רשות היחיד הוא.
61 עירוב. דהוא ברשות הרבים ועירובו ברשות היחיד. **סיפא דלית בה ארבעה** - ומשום הכי
62 עירוב המנוח למעלה מעשרה לא הוי עירוב. ואפילו נתכחן למעלה, אלא אם כן מונח על גבי מקום
63 ארבעה. אלא כדכלבא משלמינו לאבעיה.

7 ונתיבין לשבות בעיקרה. ומאי למעלה ומאי למטה -
8 דהר"ה זקף. והוא אי בעי מייתי ליה דרך עליו בשבתים
9 מבחפתין עליו. וכדפילא. **דאמר עניאי**: עמוד השטעה
10 ברשות הרבים ורבים מבחפתין עליו. וזקף ונה על גבי
11 חייב. מאי רבי ומאי רבנן? **התניא**: נתנו באילן
12 למעלה מעשרה ספחים - אין עירובו עירוב. **למטה**
13 מעשרה ספחים - עירובו עירוב. **ואסור לסילו**. **בתוך**
14 שלשה - מותר לסילו. **נתנו כדכלבא והלואו באילן**
15 **אפילו למעלה מעשרה ספחים עירובו עירוב**. דברי
16 **עירובו עירוב**. ורבי ומאי רבנן? **אילינא אסיפא**
17 **למאן קסברי רבנן צדיין אסורין**? **ארישא**.
18 **האי אילן חייב דימי? אי דלית ביה ארבעה** - מקום
19 **פטור הוא**, ואי בעי מייתי ליה דרך
20 **מאי הוי? אמר רבנא**: **רישא דאית ביה ארבעה**.
21 **סיפא דלית ביה ארבעה**. ובכללה משלמינו לארבעה.
22 ורבי

עבודת הלוים. ויראה לראו מושיט הוא, אלא מעבר את העירוב רוחו חזן לארבע אמות.
הזכיר אפילו זה בנדר זה. כדאי בחושבין (שם עזא). אמר רבי אלעזר: המצויא משוי
למעלה מעשרה - חייב. שכן משוי בני קהתי. ומסק עקירתו רשות היחיד.
וקשה אבתי, אי בעי זרק ליה עד גנן מקום השביתה. דרוק פטור רביעי יצחק מפרשי. והא
אי בעי מייתי ליה דרך עליו - דהיי שניעור על גביה שהוא ארבעה. וחזרו יביאנא
לעיקר על אילן שהוא מקום שבתו גמול ומשוי. כשרבים בחתפין. **דמשא לן**
מזי מנח ליה על נטייה. דהוי מציא מרשות היחיד לרשות הרבים. והואיל ואי בעי זרק
ליה עד גנן מקום השביתה - ליכא אביה. וזקף קליה נמי אמתי לאו דהוה עירוב אלא
משום דארבע אמות חביבי רשות היחיד. ועלמה עד לרוקע - ובגלי הוא ודאי לא אמרין
ד"האילן". אף קשה אבתי משבתה לא יצאנו אביה - בגזר כהו שקר וכו' חביב. אי נמי: רבי
מטי ליה עד מקום הגדיעה עזי על ידו או על חופי למעלה מעשרה. ודא דחמיבי
ב"יוחיקי מעביר למעלה מעשרה) - היינו דוקא ביגלי נתנו למעלה מעשרה. דהבי מוקל לה
דהיא דפרק קטא דשבת (ת"א). אבא סאסקא. **ואם כוונתו** - ששלושת מפרקי. ויפך: **נימא**
תהי יחובהא דרבא. דאמר: המעביד חפץ כו. ומשני: ההם לא נה. ומתיי ליה רבלי
דמה. כיון דבקל יאלי לדיי אסור דאורייתא - אפילו כו' מדה דרבי עליו בין השמשות.
בדאמרין לקמן (נצ"ב). ודכי הוא דרכיה. ודגה שמיא **א**. דאית ביה ארבעה כן נתנו
כדכלבא מאי הוי - דאין בוקל רשות היחיד - היא ליה כלכלה חזיר רשות היחיד -
ובחזיר רשות היחיד אין לושם אם גדיים בוקעים בו.
ובכללה משלמינו לארבעה - פירש רש"י: אף על גב דבראשו הוא ארבעה - לא דחי
רשות היחיד. ואמרי בתנתיה רוח ארבעה. ולא הוי רשות היחיד אלא
אם כן מתחיל לחות רחב ארבעה בחזן שלשה הסמוכין לארץ. ולא גרוא. ודבעולו פרק
"חוקק" שבת ק"א. אמר: עמוד גבה שריה ויראשה רחב ארבעה. אל למשה רחוב בחזן
שלשה. זקף ונח על גבו - חייב כיון דרשה רשותו לא בקעי גדיים. וערך למה. כאן
מתחתיה ג.
רבי

והוא נתכוון לעירובו - הלכך. למטה מעשרה עירוב. דמצי נפק ליה
חזן לארבע אמותו כמה עירוב. ולמטה מעשרה פחות מארבע אמות עד לתוך
ארבע אמותיו. ואף על גב דרשמינן לזו נדחיה רשות היחיד לגבי קימתי עירוב להקל
— לאו רשות היחיד נגזרה היא. שלא יוכל להביא מנוחה להן לתוכן. דהא לאו
מחציה איכא. ואז חילוק רשות איכא. ומאן
קא משל ליה תב - עירוב הוא איכסא. לידי.
וכי איכסו — לבית ההימרא איכסו. ולא
לשויה בת דאסורא. למעלה מעשרה אין
עירוב עירוב. ודא כי נפק שטתיה מייתי
מרשות היחיד לרשות הרבים. ולקמן פריך.
הא אי בעי מייתי ליה דרך עליו. ומאי למעלה
ומאי למטה - דבר הנוטה הוא, והוא
למעלה אית ביה - למעלה לית ביה. ולא
ומוך. וחיבי איבעיני ליה למתני: נתנו באילן
גובה שריה - אין עירוב עירוב. אין גובה
עשרה - עירוב עירוב. ומדחיי מעלה ומטה
— משמך דרוקף. וכול הלוחץ למעלה
בגובהו. הוא למטה שבתיה. ודחיי זקף - וכן
ספוק נתייהו. ומשפלתו ביה מעלה ומטה
בקוהתם. כגון נדחיתו כולה למטה מעשרה
דאי למעלה מעשרה - לא ומשבת וקופתו
מעלה ומטה. והוא אי בעי מייתי ליה דרך
עליו - כי הוי חזן לארבע אמות נמי.
ולמעלה מעשרה בין דארבע אמותו עלות
דחיי עיקר השות היחיד - הוי הכול עלות
לאילן עד למעלה מעשרה ולסילו. ודא כול
האילן מעשרה ולמעלה רשות היחיד. ומביאנא למקום שבתיה. **כתבתין** -
על נטיית הגוף שחזן לארבע אמותיו הנמוכה מעשרה דרשיה רבות הרבים כדרטלא.
וכי מייתי ליה למעלה מעשרה דרך איהרה לש נטייה - עובר באיר רשות הרבים.
וקימא לן במושט מרשות היחיד לרשות היחיד דרך איר רשות הרבים - אפילו
למעלה מעשרה. ודחיי שפיר "חוקק" (שבת עזא). הוי שחזן כדריטא אחת -
חוקק פשוט. חומשט חייב. שכן יהיה עבודת הלוים. **עמוד השטעה** - דוקא נקט
השטעה כדאמר ב"ביצאות השבת" (ת"א). רפחות משלשה ארעא סמכתא היא. דרדסי
לה רבים. משלשה עד השטעה - לא מדרס דרסי לה מפני גובהה. וכל תופנו משה -
עלה מפני שמוכה לתקן. הלכך. לאו רשות הרבים את רשות אהל כדבמלתא. מתנה
חזיא לתפוחי. ואיר רשות הרבים - עשרה - רשות היחיד. וזקף - מתחלתה ארבע
לסוף ארבע. ונע על גבי חייב - דרשיה לה עקירה והנחה מתחלתה ארבע לסוף
ארבע ברשות הרבים. אבל אין רובם בחתפין עליו. אף על גב דרוק ארבע אמות
ברשות היחיד. ודך ודאי אית בהם ברשות הרבים - פשוט. **למעלה מעשרה** ארבע
עירוב עירוב - וכדאוקימא מתניתין בנתוכן לשבות בעיקרה. ונפו נטה חזן
לארבע אמות. ודך זקף. **ואסור לסילו** - אפילו הוא למטה מעשרה אסור לסילו
למח שבתיה. אמר רבא לרבי אלעזר. במשך דנשמתש באילן - ואפילו הכי פני ליה עירוב
בין השמשות. דכיון דשמשו אילן שבות דרבנן הוא. לא גזרו עליו בין השמשות. ואי
הוה בין השמשות. ליהיה עשתיא מצי שקיל. כל אסור שבת חזן טוב דהוי מדרבנן
קרי שבות. **בתוך השטעה** - הגיה עירובו באילן למטה מעשרה סמוך לרוקע. **סותר**
ליכלי - בשבת. דכל למטה מעלה מעשרה - עירוב עירוב. ואמרי ליה גזרו עליו כדאמרי
סמכתא. וחיבי נמי גזר נפק בתרא (נצ"ב). ודו שרישי בנודוין מן הארץ שלשה -
לא ישב עליהן. נתנו כדבכלבא כ"י **אפילו למעלה מעשרה עירוב עירוב** - לקמן
מפרש שאילן ארבע אמות. ורבי אביהו. ורבי אבהו. ורבי אבהו. ורבי אבהו.
מתמה לקמן ארבעין. ואמר: לימא קא סברי רבנן צדיין אסורין. ואורבי לא מתמה?
ומפסוק דקמיא רבי עליו. ואמר: כל מקום שאסור לסילו כו' - לפיכך נתב
כספרים. ורבי גרסינן ליה - טעמא משום דקסבר צדיין אסורין. **אילינא אסיפא** -
שבת משום שינוט אילן - אין עירוב עירוב. וגזרו על השבת בן השמשות. **נימא**
שקיל לעירובו אפילו שבת - כדכלבא דאי דנשמתש. שהוא צדי אילן. ופלוטא דאי הפרק ימי
מותר. והשאת נימא מוכחא צדיין אסורין. ונידויה הואו דשרי כחיד במקום רבים. והיחיד דך
קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן. קימי רבן.
אילן - אסור לסילו בין השמשות שהוא ספק ואין עירוב עירוב. **ואי דלית ביה ארבעה** - רחמנא
ליה ודו שרישי נפני עומי. ובטל אצל רביה ואצל מעשרה - אמר עמיז. **אם עמד ביניהן** -
וניתן לן. ואפילו אסור דרבן לקי. ודכא. כי תנן למעלה מעשרה - לאו ברשות היחיד הוא. ואבא
ארבעה - ומשום הכי קאסרי ליה רישא. סיפא אמאי מחיי ליה כדכלבא דהוה רשות היחיד הוא.
עירוב. דהוא ברשות הרבים ועירובו ברשות היחיד. **סיפא דלית בה ארבעה** - ומשום הכי
עירוב המנוח למעלה מעשרה לא הוי עירוב. ואפילו נתכחן למעלה, אלא אם כן מונח על גבי מקום
ארבעה. אלא כדכלבא משלמינו לאבעיה.

1 ורבי סבר כרבי מאיר דאמר חוקין להשלם וכרבי יהודה דבעי עירוב על מקום ארבעה
2 - ואם אמרו: דין הכלכלה דכי רמינא אם היא שוה לגבי האילן או תלויה למטה
3 בפתח ממשלה לגבי האילן: אם היא שוה לגבי האילן - אם כן אמאי עירך חקיקה? ואם
4 היא תלויה למטה משלשה לגבי האילן - אם כן הניי פריך ליעיל ואי ביה ארבעה כי
5 נתנו על הכלכלה מני האילן? ובי ר' אלעזר רשות
6 היחיד אפילו שי באילן ארבעה, אם לא מטעם
7 חקיקה דרוקח, מניי האילן, ושי לומר: טבן חיי
8 הכלכלה שוה, וכלל איתא נק' ולא בעי עירוב
9 רשות היחיד, והעירוב מונח בשולי הכלכלה
10 שהיא רוקחא שלשה, ולכחי עירך חקיקה, הוא
11 ולא מוקי שהעירוב כפי הכלכלה, ואם שבתכללה
12 רחבה ארבעה וכלל מקום אל, והיה עירוב על
13 האילן והתרם בוקעין בה ויש לומר: דאם כן
14 במאי דנקט איתא חזקיה והשעמנו מיד, דליתקו
15 עמוד שיש ברבשא ארבעה או ארבעה ורבי
16 שלשה, ואף על גב דאשמעינן גרודין אסורין -
17 לא הוי לה למתניהי הבא, כיון שבעירוב לא
18 השעמנו כלום, אלא ודאי נקט בכלכלה
19 לאשמעינן דרוקחין להשלם, ובעני עירוב על
20 מקום ארבעה, ואם אמרו: איתן לה לה
21 למימר כלל, סבר לה כרבי מאיר וסבר לה כרבי
22 יהודה ליבא, לעילם איתא נק' ולא בעי עירוב
23 על גבי מקום ארבעה, והבא כשהכלכלה שוה
24 לאיש על אילן, וקא שבעין נק' דלא חשיב
25 רשות היחיד אפילו לרבי יוסי כפי הודעה השנייה
26 טרסקל רשות היחיד - משום הדהם הדין
27 מתמצא וניהל לפרש דמשעת לה דוקא נתנו
28 על כלכלה דהוה עירוב, הוא נתנו על גבי אילן -
29 לא הוי עירוב, ודקתני נתנו בכלכלה, ולא קתני
30 תלוא לכלכלה באילן ונתן שם עירוב, הלכך: על כרחי אייר דרשלי הכלכלה רחוק שלשה
31 מנב אילן.

32 **במאן** ולא כרבי יוסי כרבי יהודה - דלפיכך דרשינן בסמוך התם (כ) הדרן מחיצותא,
אבל בקורה לא הדרן מחיצותא, דמשעת קאי אברייתא דתעץ קורה, ומשמע לה
33 דאירי אפילו חוץ לארבע אמותיו דמיא דמתניתין, אפילו הכי הוי עירוב, וכוון דאין
34 בתחתיתו שלשה אף על גב דרבי ארבעה - לא הוי רשות היחיד, גרמיים בוקעים בנ.
35 ולכחי קאמר לרבי יוסי כפי הודעה, והואיל ויכול לנטותו ולתבאנין חוץ שרעה -
36 מירש רבתי שנוטא דהיא אמרוה סבר לה כרבי, דאירי בדימוציעו (שבת נבא) גנז כלי
37 שמה אדור, וכוון דאנז כלי למעלה מעשרה בשעת העירוב בוקעין, אם כי בתנתו הוה אסור
38 והוא, תלויה ואורן שיש ברשות הדיבס יכול לילעו ולאכול, למטה - אפילו לא שניה אנז
39 אף כאן איסור הוצאה, והואיל ונה בכלכלה למטה מעשרה דהוי כרמיתא אם רחוב ארבעה,
40 ואן חשייה וזי איסור דארייתא, **איתרביא** רב בר שבא בנ - לפירושו דמשעת דפרש
41 לעיל גבי אילן גרמיה חוץ לארבע אמותיו למטה מעשרה חוץ לעירוב פירש הקונטרס: ועל
42 פחות פחות גרמיה חוץ לארבע אמותיו חוץ לעירוב פירש הקונטרס: ועל
43 ידי שולחיו קאמר, דאדור אפילו בלא פת קני ליה שבתה, ופירש כן משום דבסוף ימי
44 עירובין (עירובין גא) פסקנן כרב נתנו, ואילבא דרבי יהודה רדחי נש עירוב מערב
45 ברעלי.

באמצעותו, וכי אמרין גז דאית מחיצות וטרסקל עד - נמצא קנה מוקף מחיצות שחללו ארבעה, וזו ליכא למימר מידה, **הבא** לא הדרן מחיצות - דכלכלה אינה
מקפת את שניו של אילן, וכי אמרין גז אחת - אבתי אתו לן למימר קורה, ותרתי לא אמרין, אית דמרשי: במאן דלא כרבי
יוסי - אנעץ קורה קאי, דקאמר רב-ה יהודה: קורה שאין ברובה ארבעה מלמעלה - לא הוי רשות היחיד, ואמרין: על דלא כרבי יוסי, דאמר טרסקל חי רשות היחיד.
ומקומה לה בשאין דרב ארבעה, ולא מילתא דאי: דאי: בדחיא פפורי שב הוריק' ומותבנין מינה ארוב תוא, דאירי בכועציתא דמישן שדרותא דמילתא וקצרות רבמה, ואי
ואותבנין וינמא גז אחת מחיצותא, ומ' לא תניא רב רבי יוסי רבי יהודה כן אילמא: עטמא שנתן גז אחת, ואנצא חתונתו של קנה מוקף מחיצות בכלל ארבעה, וזאי
ששאין טרסקל רחב ארבעה מחיצות לא אמרין דלא אחת - מיא דרתי יתעו: בכל דוכתא דאמר פחות מארבעה לא רשות הוא - אמאי לא אמרין במאן - דלא כרבי יוסי רבי
יהודה, כדאמר הבא, **רבי ירמיה אבא** - לעולם מתניתין דלעיל רישא וסופא ברחוב ארבעה דוקא שקלי כי נתנו בכלכלה מנא הוי, **שאני** כלכלה - הואיל וארובתה היא,
יכול לנטותה ולא יעקרנה מתלתייה, וישא ראשה אחד עד שיאה לתוך עשרה ויטול את עירובו, מתיב **רב בר שבא ביציר הוא עושה** - מתניתין דהא ביום טוב שלפני השבת
ודי לערב לפני הדיבס, ביציר הוא עושה? דמשעת דהוי עירוב, ועל ידי שולחו קאמר, דאית איתו נופיה - בלא פת מני קאי ליה שבתה, כיון דהתם
תיב וקדיש עליה זמא, ומחשך עליו - עד שיקנה לו העירוב, ומנולו **ובא לו** - שאם ייחננו שם שמא יאבד, ושוב אין לו עירוב ליום המחרת, כדקתני מתניתין, נאבל עירובו
בריאשן - עירובו לראשון ואן עירובו לשני, וחורו ומולכו בשני עירובו שער שב, ומחשך עליו ואובלו אם ירצה, ולתבאנין אי אפשר, שבת הוא, ואם יום טוב אדר
השבת הוא - על כרחי עירובו קאי, ולמשך ילך ארבעה אם עירין שאנו עירובו, וישך עליו דהוה עירובו, ואם אבא - שני בתו, קתני מיתה: ומערב עירי לרוליק'
עירובו לטעם אילמא: ואמאי עירך לחוליקו משעשאו לשם עירוב? נימא: אף על גב דלא אמשייה - במאן דאמשייה דמי, דהא אמרת: הואיל ויכול לנטותה, והא הבא במאן
61 אבא אמשייה אחי, דהא הוא ברשות הדיבס ועירובו ברשות היחיד, וקאמרת: הואיל ויכול לנטותה, ומה לי הואיל ויכול לנטותה, ומה לי יכול לתבאנין, והא נקט לאותובי
62 מתניתין דיום טוב ושבת - משום דלא נתן במשנה אחריתו הולכת עירוב בהדיא כי הבא.

1 וכבר לה כרבי מאיר - דאמר גבי כיפה בפרק קמא (יאב), חוקין להשלם, ומיהו
2 רשות היחיד גמורה לא הוי - כיון דאין בתחתיתו של אילן רחב ד' אף על גב
3 דבראשו דרב ארבעה וכלכלה משלשה לעשרה לא הוי רשות היחיד, אלא אם כן
4 מתודל לודות רחבו ארבעה מתוך שלשה הסמוכים לקרקע, דרבי אמרין ב"הווריק'
5 (שבת קאא) גבי ברוצנייתא דמישן, וכן
6 ספיתו ששולחין חיים ואן בשולחין רחב
7 ארבעה וכלכלה חוץ וליכות מרומתה רחבה
8 ומתצנן ובלותא עשרה - אן קא מטללין חוץ
9 אלא ארבע אמות, דלאו רשות היחיד ניהו.
10 ולמה על גב דנבדושה עשרה ורחבין ארבעה
11 מלמעלה, הואיל ובשולחין חיים ארבעה.
12 והבא גבי אילן ימי עטמא משום הכי הוא,
13 ודרע שדוה הטעם, מדקאמר לקמן: במאן -
14 וזל עירובי יוסי רבי יהודה וכו' ב"הווריק'
15 נמי מתיבין עלה דהאימא מאד דרבי יוסי,
16 בענין עירוב על גבי מקום ארבעה וליבא -
17 בלא כלכלה וכו', גרסינן, נבדושה עשרה
18 והבא ארבעה עירובו עירוב ואם לאו אן
19 עירובו עירוב - נבדושה עשרה ורחבה
20 ארבעה - עירובו עירוב, אף על גב דרשות
21 היחיד דהוה חך קורה, והוא נתבון לשבות
22 ברשות הרבים - הא אמרן: הנתון את עירובו
23 שי לו ארבע אמות, ורשות היחיד עולה עד
24 לקרקע, וגי אילן חוץ ולא הוי עירוב,
25 כדאוקמאנא בנפשה נטה חוץ לארבע אמות,
26 אבל הבא דליכא נוף - שפיר דמי, ואם לאו
27 אן עירובו עירוב - קא סלקא דעתך דהכי
28 קאמר, ואלא, דאינה גמורה עשרה או
29 שאינה רחבה ארבעה, אן עירוב
30 ולכחי מתמחוקן, אינה נבדושה עשרה, ארובה, כל שבן דעירובו עירוב, כדשאנא
31 נבדושה עשרה חוץ ומנחה ברשות הרבים, אלא - האי "לאו" דקתני לאו
32 גאנובאה קאי, אלא איתוב קאי, והכי קאמר ברייתא דהוה נבדושה עשרה ארבעה, אם שי
33 ברובה ארבעה הוי מקום חשוב לחנתה עירוב - עירובו עירוב, ומשום דהוא ברשות
34 הרבים ועירובו ברשות היחיד לא מחסה, כדאמר דרנותן את עירובו על ראיב
35 אמות, ואם לאו, אף גבדושה עשרה ואינה רחבה ארבעה - אן עירובו עירוב, דכוון
36 דמשעת עשרה אחת העירוב מונח על גבי מקום ארבעה - הוה ליה כמנחה באייר,
37 ומדוקא ששניקן את אינה נבדושה עשרה, אפילו אינה רחבה ארבעה - עירובו
38 עירוב, דכוון דלמטה מעשרה - הואיל לא במאן דנמחה ארבעה דמיא, דכל למטה
39 מעשרה ליתתה כמות נבדושה זמאי, נבדושה עשרה - דמזילתו הרבים,
40 עירך שיחא ברוחבה ארבעה, שיחא שם מקום חשוב, אינה נבדושה עשרה אן עירך
41 שיחא וחובת ארבעה - דאפילו פחות מארבעה עירובו עירוב, דכל למטה מעשרה
42 במאן נמוחה ארבעה אמות, במאן - מתוך יריבא לעיל, אף על גב דרוקחין להשלם
43 ואיכא רחוב ארבעה - לא הוי רשות היחיד, משום דאין בעיקרו עירוב - דלא
44 כרבי יוסי רבי יהודה, מסיפק - סל רחב ארבעה ורק מרשות הרבים ונח על גבי
45 עירוב, שדרי ורק מרשות הרבים לרשות היחיד, אלאמא: אף על גב דקנה אינו רחב
46 ארבעה - הוי רשות היחיד, הואיל ועליו ארבעה דאמרין: גז אחת, והכי מפריש
47 ב"הווריק', התם הדרן מחיצות - ההיטקל סוכבת את הקנה, שדרי חובב

1 **ורבי סבר** לה כרבי מאיר, וקבר לה כרבי יהודה, סבר
2 **לה כרבי מאיר** - דאמר: חוקין להשלם, וקבר לה
3 **כרבי יהודה** - דאמר: בענין עירוב על גבי מקום ארבעה,
4 **וליבא**: מניי רבי יהודה? דתניא, רבי יהודה אמר: נעץ
5 קורה ברשות הרבים והניח עירובו עליה, נבדושה עשרה
6 והבא ארבעה - עירובו עירוב, ואם לאו - אן עירובו
7 עירוב, אדרבה, הוא ועירובו במקום אחרזי אלו הכי
8 קאמר: נבדושה עשרה - עירך שיחא בראשה ארבעה,
9 **אן נבדושה עשרה** - אן עירך שיחא בראשה ארבעה,
10 **במאן** דלא כרבי יוסי רבי יהודה? דתניא, רבי יוסי
11 **כרבי יהודה** אמר: נעץ קנה ברשות הרבים והניח
12 **בראשו מרסקל**, ורק ונח על גביו - חייב אפילו תימא
13 **רבי יוסי רבי יהודה**, התם - הדרן מחיצותא, הבא
14 **לא הדרן מחיצותא**, רבי ירמיה אמר: שאני כלכלה
15 **הואיל ויכול לנטותה ולתבאנין לחוד עשרה**, ותיב רבי
16 **פפא וקא אמר** להא שבעיתא, איתוביה רב בר שבא
17 **לרב** ביציר הוא עושה? מוליכו בראשון ומחשך
18 **עליו**, ונמולו **ובא לו**, בשני בראשון עליו וארביי **ובא לו**,
אמאי?

1 **אמר רבי ירמיה** — וזו ארצו רבנא לכל המערבין לחולין עירובן למקום שבינתו
 2 — גוריה מישום זום סבא חזק ארעא דלבי אבי לאמטויה בשבת לערב ליהם המרתא
 3 — לא מצי מנטי ליה, ועריך לחוליו מערב שבת, ואי אמרת בעלמא נשקביה
 4 בביתיה משום חוליא — הכי נמי ארי למיטמני עליה, ונפק על עירוב שבינתו ביום
 5 טוב אחר השבת, והתם אפילו הואיל ליכא.

6 והתי עירובי כבולת — סנוח למקום
 7 שבינתו חוץ לארבע אמות קאמר,
 8 וכדאוקימנא באילן, דאי ארץ חוץ אמות —
 9 אפילו למעלה משפחה נמי מעירוב עירוב.
 10 הדנות את עירובו שי לו ארבע אמות. לפמה
 11 מעשה עירובי עירוב — ואף על גב דעירובו
 12 חוץ לארבע אמותו מצי שקיל ליה איתוי
 13 פחות פחות מארבע אמות, דהא איתוי
 14 שבת כל אסרי כי האי גונא אלא משום
 15 שבת דרבנן והבא דבין השמשות הוא — לא
 16 גזר. ולמקצה מעשה איני עירוב — דאף נפק
 17 חוץ לארבע אמותו קאי ברשות הרבים, ולא
 18 מצי למשקליה מרשות היחיד, דהוא ברשות
 19 הרבים ועירובו ברשות היחיד. והבא ליכא
 20 למימר כמאן דמלי — דהא חוץ לארבע
 21 אמותיו הוא. נתבון לשבות שבינתו בראש
 22 המגדל — והוא גבה הרבה והתי עירובו
 23 לחובו. אם למעלה לרשות היחיד עירובו
 24 עירוב — ואף על פי שאינו יכול לטלו משם
 25 ולהביאו למקום שבינתו, דהא מנטי ליה
 26 מרשות היחיד לרשות היחיד דרך ארץ שיהיה
 27 הרבים, וקימאי לן במושטי דאפילו למעלה
 28 מעשרה חייב — דהי יכול ליהר ולטולו במקום שהוא מנטי שם, דכיון דלמעלה
 29 מעשרה חייב עירובי מעשה שבינתו מנטי, דכל למעלה למקום דליקיע חזרת
 30 רשותא היא. לפמה מעשה — כגון שיש עליות למגדל וז למעלה מזו, והיחזרו בעליה
 31 שלמה מ' דהיא גבולת. אין עירובי עירוב — דהא לא מצי למשקליה מהדוא
 32 גבולת ואיתוי לראש המגדל ששובת שם, משום איר שרות הרבים דמנטי ליה
 33 דרך ארץ שיהיה לרבים לרשות היחיד. והא נחית ואכל ליה התם — נפק ליה ממקום
 34 שבינתו, ואנן סעדה דהיאיה מבעד זים במקומו בעיקר. ואמאי — למטה מעשרה
 35 אינו עירוב? נמי: הואיל וכול לנטות למגדל ולחשליכו לטלו, ומנציא מקום
 36 שבינתו למטה למקום שרות הרבים ושקיל ליה מן גבולת, ואכל כל במקום
 37 שבינתו. דהא לא גזר על השבות, דהא על כרחך רבי היא, מדתני רישא: הניח
 38 עירובו כבולת למטה מעשרה — עירובו עירוב, ואף על גב דהוא ברשות הרבים
 39 ועירובו כבולת הפסופמר — תקוע במסמרות כבולת ואינו יכול לנטות.
 40 במגדל ארץ, דהריהו, יתור מארבע אמות. דבי פספי ליה — למגדל על דהוי ראש
 41 למטה מעשרה — נפק ליה ראש חוץ לארבע אמות ממקום שהיה המגדל יושב
 42 בתחילה, וכי שקיל ליה ואמטי ליה, דא ראש המגדל אכיל ליה — אישתבא דלא
 43 קאי בארבע אמות שנתבולת לשבות ביה, ואי אמר **כוחא ומיתנא גבי** — כוחא
 44 חלוץ, מיתנא = חבל, אם ארובה בראש המגדל ויש חבל בידו וקשור בעירובו, ואפילו
 45 כשהוא במבולת למטה מעשרה הרי אצלו דרך תבול של מגדל, דהא מברכות
 46 לרשות היחיד הוא לישא אחרניא משנתה, ועיקר נתבון לשבות בראש המגדל
 47 בראש השוקן — איתני עירובו כבולת קאי, תקועי והשתא הוי איפכא, דאי למעלה
 48 מעשרה הנחיו כבולת — עירובו עירוב, שהמגדל אצל הכותל ויכול להביאו אצלו,
 49 ואין הפסק ביניהן למטה מעשרה כגון מנטי תשעי ורבים מבתיהן על רשות הרשות
 50 הרבים — אין עירוב עירוב, דלא מצי מנטי ליה מרשות הרשות הרשות היחיד.
 51 ואמאי? לימא: הואיל וכול לנטות המגדל של מקום שבינה ולהביאו לתוך רשות
 52 הרבים, נדחיו ארץ ומגדל כמבולת דרחה ארביעה ואינו גבוה עשרה פז מן מתוך
 53 לארבע אמות — מרחיק ראש המגדל מן העירוב ארבע אמות ולא מצי למשקליה
 54 ולאיתוי לראש המגדל, ומנציא מעבידו ארבע אמות ברשות הרבים, אי נמי: מנציא
 55 שבינתו מרחוק ארבע אמות הארשנות ואין זה מקום, מתנא = חבל, כוחא =
 56 חלוץ, אם יש חלוץ במגדל כגון מקום שהעירוב שם, ויש חבל קטן בידו וקשור חבל
 57 עירובו מבעד זים, אין עירוב כשהוא ברשות הרבים למטה מעשרה ולא מצי מנטי ליה
 58 במגדל — יביאנו אצלו, דכיון דאינדורו בידו אינו אלמא משום שבת כי מיתיה ליה
 59 מרשות הרבים לרשות היחיד, דהיינו, כריש "המנציא תפילין": היה קורא בראש הגג
 60 ותגלגל הספר מידו, דהיינו בארץ עצמו — גלגלו אצלו, חבל קטן שהוא משום
 61 שבות עומד בפני כתבי הקודש: אלמא: היכא דאינדורו בידו — שבות בעלמא הוא, ואיני אליכא דרבי, דאמר: לא גזר על השבות בין השמשות.

אמאי? נמיא: פיון דאי בעי לאמטויה מצי מנטי ליה, אף
 על גב דלא אמטויה - פמאן דאמטויה דמי! אמר רבי
 ירמיה: גזירה משום זום טוב שקל לחיות אחר שבת.
 איתביה: נתבון לשבות ברשות הרבים, והניח עירובו
 כבולת, למטה מעשרה פתחים - עירובו עירוב, למעלה
 מעשרה פתחים - אין עירובו עירוב, נתבון לשבות
 בראש השוקף או בראש המגדל, למעלה מעשרה
 פתחים - עירובו עירוב, למטה מעשרה פתחים - אין
 עירובו עירוב. ואמאי? הכי נמי נמיא: הואיל וכול
 לנטות ולחשליכו לתוך עשורה! אמר רבי ירמיה: והבא
 כמספר עסקנין, רבא אמר: אפילו מיתנא במגדל
 שאינו מסופר, והבא במגדל איוד עסקנין, דאי מנטי
 ליה פורתא אול חוץ לארבע אמות. הכי דמי? אי
 דאיכא פורתא ומתנא - ליתיה כפורתא ומתנא: דלית
 ליה פורתא ומתנא. נתנו פבור - אפילו עמוק מאה אמה
 וכו', האי בור קמאי תיכא? אפילו דקאי ברשות היחיד
 פשיטא

1 **ואמאי** נמיא כיון דאי בעי לאמטויה מצי מנטי ליה, פריש הקונטרס: דהא דנקט
 2 לאותוהי ממונתיה דיום טוב ושבת משום דלא גזר במשנה איתויהי הולכת
 3 עירוב כהדיא כדכחא, ולרבינו יצחק נראה: דרוקא מיום טוב פריך, אבל מאו דבעי הולכת
 4 עירוב לזכא לערב בערב שבת — לא מצי למפריך, דהא בין השמשות שהוא שעת קציה
 5 עירוב לא מצי לאמטויה משום אסור
 6 הראוא, דהוא ליישב דברי רשי' הדיא חזקא משום אסור
 7 עירוב של כל השנה (לא אהו יכול להקשות
 8 למה היה עריך לחוליו על מקום השביתה -
 9 לא היה עריך רק להוציא עירובו מהיחוד
 10 ברשות הרבים במקום קרוב, כשיער שני תחילי
 11 שיעור או שלשה רביעי מיל או חצי מיל שהם
 12 מילין בין השמשות, ולא כדכחא ליה ולמר
 13 כדכתיב ליה, דאי בעי מנטי ליה פחות פחות
 14 מארבע אמות שבת, דהא ליבון דרבי לא
 15 מצי לאמטויה משום פחות מארבע אמות הלכך
 16 עריך לחוליו על מקום השביתה, ולרבי נמי
 17 איכא למימר דהא דרריך לחוליו על מקום
 18 השביתה - היינו שבינתו ברשות היחיד
 19 הוא, ורשות היחיד כיון שבינתו שבינתו.
 20 ועוד נראה לרבינו יצחק: דאף כשבינתו
 21 ברשות הרבים עריך לחוליו על רביע על מקום
 22 שבינתו, ומדור רבי שיש לחמור בשבות
 23 בפחות מארבע אמותיו, ואינו אסור לחמור בקנה דגד
 24 שגמא יקטום משום דבכל יבא ידילי אסור שבת
 25 דאורייתא, והוא דרין בדכאי שבות נמי שי
 26 להחמיר, ויש משני גוריה מישום זום טוב אחר
 27 שבת כו' - הוה מצי לטורי גוריי אטו כל שבת

דעלמא, דכמה דוכתן אטו גוריה זום טוב אטו, שבת אלא, דיעסיפ אטו זום טוב אטו
 זום טוב. אי נמי: אף על גב דבעלמא גורין, עירובו מקטילין טפי לא אהו גורין. זום טוב
 אטו שבת, גזירה אטו זום טוב שחל לחיות אחר השבת - והא דאמר לעיל גבי אילן, כל
 דבר שהוא משום שבת לא גזר עליו בין השמשות, ולא גורין משום זום טוב שחל לחיות
 אחר השבת או לפני השבת, דאזי מנא נפקש אסור להשתמש באילן, היינו משום דהתם
 היא גופא לא הוי אלא משום שבת, ואינו אסור לטלו אלא מדרבנן, אבל הכא, דביום
 טוב שחל לחיות אחר השבת אי אפשר לחוליו משום אסור הראוא דאורייתא - גזרי
 שאר זום טוב אטו.

1 **א** בראש המגדל למטה מעשרה חייב עירובו עירוב — פריש הקונטרס בלשון ראשון: דלא
 2 מצי למשקליה מןמבולת ואיתויהי לראש המגדל ששובת שם, דמנטי ליה דרך ארץ
 3 רשות הרבים לרשות היחיד, וקשה: דאמאי איני עירוב? הא ליכא אסורא דאורייתא וכובי
 4 אתיא, מדפריך בתר הכי: אי איכא כוחא ומתנא — הכי נמי. ואף על גב דבאגדו בידו איכא
 5 נמי אסורא דרבנן לכך נראה דלא הוי כמבולת אלא רשות הרבים, כגון שהו ראש
 6 תשעיה רבים מתנפץ עליו, או בחור רשות הרבים יהוי ברשות הרבים, ועריך עיקר, וכי
 7 מני הוי רשות הרבים, אם כבתיא גונא חי מושיש, הואיל אינו מושיש דרך קרקע רשות
 8 הרבים, ואי לא הוי מושיש — עריך לומר דמיידי שאפשר להתיישב מאש המגדל וליטול
 9 אלא דרך כוחא שכנגד העירוב עריך להביאו לתוך המגדל ומשם יביאנו למקום שבינתו.
 10 **ה** כי נמי ינטא הואיל וכול לנטות — נראה לרבינו יצחק דקסבר לחמור דבי נמי ישה
 11 ראש המגדל — הוי שבינתו ארבע אמות, כל זמן שאין אף תחתון זו ממקומו. דאם
 12 בשמטה הוא המגדל שבינתו לעולם במקום שהיה ראש בתחילה שהיה קוהו ערקו דהייני
 13 כנגד הראש תחתון — אם בן שאו משני אצל במגדל ארך עסקנין, דאי מנטי ליה קא
 14 נפק חוץ לארבע אמות, מלי תו למה שיצא ראש העלין חוץ לארבע אמות, אי כיון שאין
 15 שבינתו שם אלא היא בשמטה לעולם במגדל, ולרבינו גמולא, ולרבינו אבהו, כיון שהיה
 16 לנטות, דאי מנטי ליה נפק ליה חוץ לארבע אמות, ומנציא מרחק מעירובו ארבע אמות
 17 ולא יכול להביא עירובו לראש המגדל אפילו רבוי, כפרושיש לעיל ומדור בשבת בפחות
 18 פחות מארבע אמות דאסור, אי נמי: עירוב, כדפרשיש הקונטרס: משום שבוצא שבינתו
 19 מרחקא מארבע אמות הראשנות, ואין זה מקומו הוי כאלו כיון כל המגדל ממקומו
 20 דראשון ומעמידו חוץ לארבע אמות, דהשתא כקביעת המגדל שהיה בתחילה.
 21 והואיל ושקיל ליה כוליה לא הוי אלא אמר. איכא כוחא ומתנא — הא דלא פריך
 22 לעיל נמי וכו' גבי אילן — משום דאך נחית מיהו גבי אילן, אלא לומר דיתיה, וכו'לי
 23 דהא וכו' לא אמרין "הואיל", אי נמי שי לומר: דהשתא דוקא פריך, כיון דאמר הואיל
 24 יכול לנטות.

א
 ב

1 א' למעלה אמר וכו' - והה מצי לממר משום דתרוין עירובי ש' לו ארבע אמות, אלא
2 דבעי לשנוי אפילו נתבון לחץ לארבע אמות מן הבור, דומיא דרישא, ולעיל
3 גבי אילן לא רצה לתרין ותתבון לשבות חץ לארבע אמות, דרילתא הוא לשבות בעיקרו
4 אש אילן.

5 **והארובין** - פרשק הקנטרס: שהשיריש.
6 ואינו טראה, דאתו כשהוקשה
7 נעשה עין גומר, והיה ליה למשכח בביריחא
8 דלעיל והלחץ בין עוררין לשאינן עוררין
9 ברמפליגו גבי קנים. ונראה לי שהוא שם שם דיק.
10 **ואמאי** - הוא במקום אחד ועירובו במקום אחד
11 - ואם אמרו, הוא השתא אוד
12 דעבך דבגמול עין איירי רבלי. אבל מלתא
13 הכא בגמול לא לבנים עסקין. ועוד: דסחם
14 מגול שבהלמוד של עין, ואם כן מאי פריך
15 דרי מותר ליה אתי הבל לישול מאי שבתוכו,
16 כדוותן פריך 'חבית' (שבת 106א) שבור אוד
17 את חבית לישול מנפה נגרותה, ושטמא
18 כדאמר בסמוך - משום דאין בנין הסחיה
19 בכליהו ויש לומר: דמשמע ליה בגמול נדול
20 דשיך ביה בנין הסחיה. דאי בקטן דרדי כלי -
21 מאי טעמא דארב אליעזר רפליגו? ועוד: דבכל נמי
22 שיך בנין הסחיה, כדאמר ב'רובתי' (ג' ק"ב)
23 האי מאן דעיל שופתא בקפיטא נטרא - חיבי
24 משום מונה. ואלו אקטמו בסמוך דרבי רבבי כלי
25 הוא ואין בנין בכליהו כו' - הינו בתורה דרבי
26 גטילי אבל דרבי מחזירין, דלא חיי ארבע הסחיה
27 נמורה, או כדמוקד מנסקא בגמול קטד
28 במיתא ומדמוקד ליה קטדין במיתא - משמע
29 דוקא בחבי שרי, אבל לשבר הבלו והלקולק -
30 אסור, דשפיר שיך בנין הסחיה בכליהו. והא
31 שיך לשבר חבית - דא מוקד ליה בביצה פרק
32 'המביא' (ל"ג), במסכתא. פירוש: תיבתא
33 המדובקת דרבי, ואף על גב דאליבא דרבי
34 אליעזר דאמר טעמו לררתי כן פוטא אבל אסור
35 מוקד ליה בגמולתא, פריך: ולית ליה לרבי
36 אליעזר שבור אדם את חביתו וכו'. לרבנן נמי
37 עריך לאוקמא חבי, דמוריא איה יהיב חטאת
38 לרצות בו שני דעתי אסור בשבת דלרית, א"ל
39 דבעי לרבי שפיר פריך 'חבית' (שבת 106א) מרד
40 דלרבי חביתא במוריא - בגמולתא איירי.
41 ומיהו, בירושלמי קאמר אמתניתין דרבאי, היא
42 דתימא בגמול של אבן, אבל במגול של עין
43 נעשה שבור את חביתו לישול מנפה נגרותה.
44 משמע דרבא מוסתא נמי שרי בכלי של עין.
45 **נוטלי** - המפתח - פירש רש"י: לא מיתסר
46 משום מוקצה. וכתבנו אריב לוינב, וכו'
47 וקשה למורנו דרבי רבתי יגזח, דאמר ברש
48 ביצה (ב"ב) ודיבס טוב סתם לן אנא רבבי יהודה
49 את סתם לן את רבבי שמעון נמי ודך סתמא
50 ערפא, דהייא בתראה ומיהו, שרי תריץ
51 ביצה. והא דנטל מנימס הפתח לא חשיב
52 מוקצה - הואיל ולא חיי מוקצה אלא משום
53 פריחתא, דהיינו דדמוקד באוירא דליבני, וכו'
54 נמי אמרין ב'המביא' (ש"ס) טבל מוכן הוא
55 אצל שבת, שאם שרי ונתק - מתוקן. שיימא
56 ליה חשיב מוקצה עין ולא רכבי עליה אסור
57 דאוירייתא. ולמחריבו יגזח טראה לתרין דוך
58 לא חשיב סתמא ולא מצי למיתני דרבי רבי
59 שמעון - דאפשר דרבי שמעון סובר דפוחת
60 למתחלה רבבי מוצי, אבל היהא דשכח (ג' ק"ב)
61 מתחכין את הירלעין ומצי למיתני דרבי רבי שמעון ולא קתני חשיב דהיא סתמא. והאמר רבי זירא
62 איסורא אלא מדרבנן, כדאמר ב'המביא' (ביצה לא"ב) כיון דשריבנא אקיעינו. אלא נתייא ליה לאוקמא רבנן, כרבא דאוק לעיל סיפא כרבנן, ועוד לי לומר: דאם כן טעמא דרבי
63 אליעזר דאמר שוכר כרבנן, ולא נחא ליה לאוקמא פלוגתייהו ב'פולגא דרבי רבנן.

1 **פשיטא**, רשות תהייר עולה עד לרקיע. וכו' היכי דסקלא
2 לעיל - הכי נמי דנתחא לתחת. ואלא דקא ברשות
3 הרבים. דנתבון לשבות היכא? אי למעלה - הוא
4 במקום אחר ועירובו במקום אחר הוא, אי למטה -
5 פשיטא, הוא ועירובו במקום אחר! לא צריכא, דקא
6 בכרמלית, ונתחון לשבות למעלה, ורבי היא, דאמר:
7 כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות.
8 **משנה** יתנו בראש הקנה או בראש הקנה, כיון
9 שהוא תלש וענין - אפילו גבוה מאה אמה הרי זה
10 עירוב. **גמרא** רמי ליה רב אבא בר מתנא לרבא:
11 תלש וענין - רמי, לא תלש וענין - לא. מני -
12 רבנן היא, דאמר: כל דבר שהוא משום שבות - גזרו
13 עליו בין השמשות, והא אמרת רישא רבי, רישא רבי
14 וסיפא רבנן? אמר ליה: כבר רמי ליה רמי בר חמא
15 לרב חסדא, ושני ליה: רישא רבי וסיפא רבנן, רבינא
16 אמר: מילא רבי היא, וסיפא - גזירה שפא קטמא.
17 והוא פולמוסא דאחא לתרדעא, אמר להו רב נתנן:
18 פוק עבדו בכשי בכשי פאנא, ולמחר ניזיל וניתוב
19 עלוהו. איתיבא רבי בר חמא לרב נתנן, ואמרי ליה
20 רב עוקבא בר אבא לרב נתנן: תלש וענין - אין,
21 לא תלש ולא ענין - לא. אמר ליה: תתם בעתדון.
22 ומנא תימרא דשני לן בין עוררין לשאינן עוררין -
23 דתימא: הקנין והאמרי וההנין - מין אילן הו, ואינו
24 בלאים כפרם. ותיא אידיד: הקנים ותקדן והאויבין
25 מין מיה: פאן - בעתדון, פאן - בשאינן עוררין,
26 פאן עני מיה: קודיה מין ירק הוא? והתנן: אין מרכיב
27 פאן על גבי קודה לנבא, מפני שחיי ירק פאילין! אמר
28 רב פפא: קודה לחיה, וקודה לבנה לחיה. **משנה** יתנו
29 בגמול, ואבד הפפתח - הרי זה עירוב. רבי אליעזר
30 אומר: אם אינו יודע שהפפתח במקומו - אינו עירוב.
31 **גמרא** ואמאי? הוא במקום אחר ועירובו במקום אחר
32 הוא! רב ושמואל דאמרי תרויהו: הךא בגמול של
33 לבנים עסקין; ורבי מאיר היא, דאמר: פוחת לבתחילה
34 ונטול, דהנין: בית ששומלאו פירות, סתום ונפתח - נוטל
35 במקום הפחת. רבי מאיר אומר: פוחת ונטול לבתחילה.
36 והאמר רב נתנן רבי אדא, אמר שמואל: פאורא דליבני,
37 הךא נמי - פאורא דליבני, והא אמר רבי יורא: כיום
38 טוב אמרו אבל לא בשפתא! הךא נמי, כיום טוב א
39 הכי, תינו דקתני עלה, רבי אליעזר אומר: אם פער
40 אבד - עירובו עירוב, ואם פשדה אבד - אין עירובו
41 עירוב. ואי כיום טוב - מה לי עיר מה לי שדה?
42 חסור

1 הכי רש"י: פשיטא רשות היחיד עולה עד לרקיע וכו' היכי דסקלא לעיל הכי נמי
2 נתחא לתחת - ומאי אפילו בר עמוק עשרה - רשות היחיד היא. **בבב דקא**
3 **בכרמלית** - כגון בקעה, דהיינו שדות, דהוי בר רשות היחיד ושפתי כרמלית.
4 **משנה** קונסם = פ"ו בלעו, ואינם מתורבים. ובגמרא פריך: והאמרת רישא רבי
5 היא, אמאי לא לא נזרו במחזור בין השמשות.
6 אפילו גבוה מאה אמה - הואיל ואינו רחב
7 ארבעה למטה - לאו רשות היחיד הוה. וכן
8 אצל דלמעלה ארבעה הוא עירוב על גבי
9 מקום ארבעה בענין. גמרא תלש וענין -
10 הוא דהוי עירוב, אבל מחזור - לא הוה
11 עירוב, משום דכי בעי למפקדי משתמש
12 אילין, גזירה שפא **קונסם** - לפי שהקה רך
13 הוא איכא למיגור שפא יקטום כי שקל ליה.
14 אבל אילן קשה הוא. וכן השמשות לשמא
15 גבול תחלוש לו דשיקט, וכן השמשות קנה
16 רדיא היא, איירי דריכא מקטמא. לעילא וכו'
17 שבות הוא אלא מלאכה, מדיחייב משום
18 קוצר. **פולמוסא** - חיל המלך, היה מקום
19 הדקו לתלמידים מפני אבשי החיל. **בכשי**
20 **בכשי באנפא** - צאו וכפו הקנים הו על זה
21 הרבין כפי כסאות לעיל עליון. לא תלש
22 רמי לא - אלא: כפיס כאלו הן, ואסור
23 להשתמש עליון. עוררין - שהוקשה כבר
24 - הרי הן כאלו. וכו' שריקן בשאינן עוררין
25 - בעד הקנים רכין, דהוי חירק, ובריק לא
26 החיבור והכנסם שבות עוררין אטא הינין
27 מיני קוצים הן. קיון - כושם ששמו קידה.
28 **ארובין** = אורשיריש. **שפא** = בקת אקנים.
29 **פאן** = רדיא. **משנה** יתנו - אמר רש"י: עירובו
30 עירוב - ובגמרא מפרש לה. ובגון שהגמול
31 ברשות היחיד. דהי הוא בית מפתח - לא
32 הוה בית שות אסור, דהוא ועירובו ברשות
33 היחיד. גמרא **ואמאי** - דהי תירויהו ברשות
34 היחיד ניתנו. כיון דלא מצי שקל ליה - הוה
35 ליה כשני מקומות. של לבנים - שנתח
36 לסתור. ודבעי לאוקמא באורא דליבני,
37 סדרות זו על גבי זו בלא טס ביניהן, דלאו
38 סתירה היא. **רבי מאיר** - במסכת ביצה
39 (ג'א"ב). **נפתח** - מתיילת ארבעה כיום טוב
40 עצמו. נוטל פסקוס הפחת - ולא מיתסר
41 פוחת מוקצה, וסתמא כרבי שמעון. **אם**
42 פוחת לבתחלה - כדמילי הוה לא באוירא
43 דליבני, דלאו סתירה אילת הן. **אם בערי**
44 **אבד** - המפתח. עירובו עירוב - דאי משבח
45 ליה מצי מיתיל ליה דרך הצירות וגות
46 וקפרישתי, שכולן רשות אחת כן כרבי שמעון.
47 **ואם כשהו אין עירובו עירוב** - דאי נמי
48 משבח ליה - לא מצי לאיתוי ליה שלשל
49 במתוקות דבריה. לתנא קמא בין בערי בן
50 בשדה - עירובו עירוב, ומצי סתרי ליה.
51 ולרבי אליעזר דמתניתין כן בערי בן כשהו
52 - אין עירובו עירוב. דמיתסר לא מצי סתרי.
53 ולית ליה דרבי מאיר, ותייתי נמי לא מצי א
54 הוה משבח ליה, דלית ליה דרבי שמעון
55 דגמרא וקפרישתי רשות אחת הן. רבי אליעזר
56 דבריתא סתרי לה כרבי שמעון. אין נמי פרי
57 אליעזר דמתניתין לא איירי אלא בשדה
58 והוא נזרו רבי אליעזר דברייתא.
59 אבל

תְּרוּמַת אֲדָנִים – לְאֲדָנִים, הָעֶשֶׂר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט (שמות ל).

אָמַר רַבִּי אֲבוּן: אִם בְּפִרְשָׁה הוּאֵת נֶאֱמַר בָּהּ שְׁלֹשׁ תְּרוּמוֹת. מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַה'. יִתֵּן תְּרוּמַת ה'. לְתֵת אֶת תְּרוּמַת ה'.

*

בְּחֻמְשָׁה עֶשֶׂר בּוֹ קוֹרִין אֶת הַמְּגִילָה בְּכַרְכִּים. לֹא כֵן אָמַר רַבִּי הֶלְבּוֹ, רַב הוֹנֵא רַב בְּשֵׁם רַבִּי הָיִיה רַבָּה: הַכֵּל יוֹצֵאִין בְּאַרְבַּעַה עֶשֶׂר שֶׁהוּא זְמַן קְרִיאָתָהּ. לֹא בֵּא אֱלָא לְלַמְּדָהּ, שֶׁכָּל הַמְּצוֹת הַנוֹהֲגוֹת בְּאֶדְר שְׁנִי, אֵינָן נוֹהֲגוֹת בְּאֶדְר רִאשׁוֹן.

רַבִּי יוֹסֵה וְרַבִּי אֶהָא הוּוִין יִתְבִּין, אָמַר רַבִּי יוֹסֵה לְרַבִּי אֶהָא: לֹא מִסְתַּבְּרָא אֱלָא לְשַׁעֲבַר, אֲכָל לֶבָא – לֹא.

וְהָא תַנְי: מְקוֹם שֶׁנִּהְיָו לְקוֹרְתָהּ שְׁנֵי יָמִים – קוֹרִין אוֹתָהּ שְׁנֵי יָמִים. אָמַר לִיה: אוּף אָנָּא סָבַר בְּן. אָמַר רַבִּי מְנָא: וְיֵאוֹת, אֵילוּ מִשְׁקָרִיָּא בְּאַרְבַּעַה עֶשֶׂר, הוֹר וְקָרִיָּא בְּחֻמְשָׁה עֶשֶׂר, שְׁמָא אֵין שׁוּמְעִין לִז? אִם אֶת אוֹמַר בְּן, נִמְצָאת עוֹקֵר זְמַן בְּרַכִּים בְּיָדָהּ!

תַנְי: רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: מְצוּוֹת הַנוֹהֲגוֹת בְּאֶדְר שְׁנֵי – אֵינָן נוֹהֲגוֹת בְּרִאשׁוֹן, חוּץ מִהַסֵּפֶד וְתַעֲנִית שֶׁהוּן שׁוּוִין בְּזָה וּבְזָה.

רַבִּי בֵּא רַבִּי יִרְמִיָה בְּרַכִּיה בְּשֵׁם רַב, רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: הִלְכָה בְּרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.

רַב הֶנָּא דְצַפּוֹרִי אָמַר: הִנְהִיג רַבִּי תַנְיָנָה בְּצִיפּוֹרִין בְּהָדָא דְרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. לֹא אָמַר אֱלָא הִנְהִיג, (אֲבָל) הָא לְהִלְכָה – לֹא.

אֲבָל לְעֵנִין שְׁטָרוֹת, כּוֹתְבִין אֶדְר רִאשׁוֹן, וְאֶדְר שְׁנֵי כְתָם.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אֶדְר רִאשׁוֹן –

[דף ב' ע"א]

כְּתָם. אֶדְר שְׁנֵי – תַנְיָין.

מִתְקַנִּין אֶת הַדְּרָכִים וְאֶת הַרְחֻבוֹת וְאֶת מְקוּוֹת הַמַּיִם וְעוֹשִׂין כָּל צְרִכֵי רַבִּים. אֵילוּ הֵן צְרִכֵי הַרְבִּים? דְּנִין דִּינֵי מְמוֹנוֹת, וְדִינֵי נַפְשׁוֹת, דִּינֵי מִכּוֹת, וּפּוֹדִין עֲרִכִין וְהַרְמִים וְהַקְדִּישׁוֹת, וּמְשַׁקִּין אֶת הַפּוֹטָה, וְשׁוֹרְפִין אֶת הַפָּרָה, וְעוֹרְפִין עֲגוּלָה עֲרוּפָה, וְרוֹצְעִין עֶבֶד עֲבָרִי, וּמְטַהְרִין אֶת הַמְּצוֹרֵעַ, וּמְפָרְקִין אֶת הַמְּנַעַל מֵעַל גְּבֵי הַמַּיִם (הַאִיּוֹם) וְאֵין מְחַזְרִין אוֹתוֹ.

תַּמּוֹן תַנְיָנִין: מִשְׁקִין בֵּית הַשְּׁלֵחוֹן וּמְצִינִין עַל הַקְּבָרוֹת. לֹא כָּבַר צִינּוֹ מֵאֶדְר? וְתִפְתָּר: שְׂוִיד שְׁמָף שֶׁל גְּשָׁמִים וְשִׁטְפוֹ.

ויזצאין אף על הפלאים. לא ככר יצאו מאדר? תיפתר: שהיתה השנה אפילה, ואין הצמחין ניפרים. מניין לציזין? רבי ברכיה, רבי יעקב בר פת יעקב, בשם רבי הונניא דברת תוורן. רבי יוסה אמרי לה, רבי יעקב בר אחא בשם רבי הונניא דברת תוורן. רבי הונקיה רבי עזריאל בריה דרב הונניא דבית תוורן בשם רבי הונניא דבית תוורן: **טמא טמא יקרא** (יקרא י) – פדי שתהא המומאה קוראה לך בפיה, ואומרת לך: "פרוש!"

רבי אילא בשם רבי שמואל בר נחמן: (תקאל לט) **ועברו העוברים בארץ וראו עצם אדם ובנה אצלו ציון. עצם** – מכאן שמציינין על העצמות. **אדם** – מיכן שמציינין על השדרה והגלגולת. **ובנה** – מיכן שמציינין על גבי אבן קבועה. אם אומר את על גבי אבן תלושה, אף היא הולכת ומטמא במקום אחר. **אצלו** – למקום טהרה. **ציון** – מיכן לציזין.

ומצא אבן אחת מצוינת, אף על פי שאין מקימין כן, המאהיל עליה – טמא, אני אומר: מת מצויין והיה נתון תחתיה, היו שתים, המאהיל עליהן – טהור, וביניהן – טמא. אם היה חורש בינתיים – הרי הן פניחיות, ביניהן – טהור, וסביבותיהן – טהור. תני: אין מציינין על הבשר, שפוא נתעבל הבשר. רבי יוסטא בר שונם בעא קומי רבי מנא: ולא נמצא מטמא טהרות למפרע? אמר ליה: מוטב שיתקלקלו בו לשעה, ואל יתקלקלו בו לעולם.

הלכה ב'

מתני' אמר רבי יהודה: בראשונה – היו עוקרין ומשליכין לפניהן. משרבו עוברי עבירה – היו משליכין לדרכים. התקינו – שיהו מפקירין את כל השדה.

גמרא אמר רבי יהודה כו. תניא, אמר רבי יהודה: בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהן, והיו שמהים שתי שמחות, אחת, שהיו מנבשין שדותיהן, ואחת שהיו נהנין מן הפלאים. משרבו עוברי עבירה – היו משליכין על הדרכים, אף על פי כן היו שמהים, שהיו מנבשין שדותיהן! התקינו: שיהו מפקירין כל השדה כולה.

ומניין שהפקר בית דין הפקר? דכתיב (עזרא יח) **וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה.**

מניין שהיא פטורה מן הפעשרות? רבי יונתן בריה דרב יצחק בר אחא שמע לה מן תדא: אין מעברין את השנה לא בשביעית ולא במוצאי שביעית. ואם עיברה – הרי זו מעוברת. ותודש אחד שהוא מוסף, לא פטור מפעשרות הוא?

עד בדין שביעית, מוצאי שביעית מאי? אמר רבי בון: שלא לרבות באיסור חדש.

רבי זעיריה בשם רבי אלעזר (רבי אבהו), הָדָא דְאֵת אָמַר: עַד שְׁלֵא הִתִּיר רַבִּי לְהִבִּיא יֶרֶק מִחוּצָה לְאַרְצָא לְאַרְצָא, אָבָל מִשֶּׁהִתִּיר רַבִּי לְהִבִּיא יֶרֶק מִחוּצָה לְאַרְצָא לְאַרְצָא – הִיא שְׁבִיעִית, הִיא שֶׁל שָׁאָר שְׁנֵי שָׁבֻעַ. תַּנְי: אִין מַעְבְּרִין וְכוּ'. אָמַר רַבִּי מְנָא: הָדָא דְאֵת אָמַר בְּרֵאשׁוֹנָה שְׁהִי הַשָּׁנִים כְּתִיקָנָה, אָבָל עֲכָשׂוּ שְׁאִין הַשָּׁנִים כְּתִיקָנָה – הִיא שְׁבִיעִית הִיא שֶׁל שָׁאָר שְׁנֵי שָׁבֻעַ.

תַּנְי: שֶׁל בֵּית רַבִּין גְּמִלְיָאֵל, עֵיבְרוּהָ בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית מִיָּד.

אָמַר רַבִּי אֲבוּן: אִין מִן הָדָא, לִית אֵת שְׁמַע מִינָה כְּלוּם. שְׁמוּר אֵת הַדֵּשׁ הָאֲכִיב (דברים טו) – שׁוֹמְרֵיהּוּ שְׁיָבוּא בְּחִידוּשׁוֹ.

וְהִידָא אָמַרְהָ דָּא? גְּדִישׁ שְׁלֵא לֹקֵט תַּחְתּוּי, כֹּל הַנּוֹגְעוֹת בְּאַרְצָא – הָרִי הֵן שֶׁל עֲנִיִּים. וְאָמַר רַבִּי אֲמִי

[דף ב' ע"ב]

בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ: דְּבֵית שְׁמַאי הִיא. דָּאִי כְּבֵית הַלֵּל, עֲנִיִּים מַעְשְׂרִין וְאוֹכְלִין;

וְאָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי: שְׁמַעוֹנֵי שְׁהוּא פְטוּר מִמַּעְשֵׁר דְּכַרִּי הַכֵּל, מִשׁוּם קָנָסָא.

הִלְכָה ג'

מִתַּנְי' בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר בּוּ – שׁוֹלְחָנוֹת הִיוּ יוֹשְׁבִין בְּפִדְיָנָה. בְּעֵשְׂרִים וְחֻמְשָׁה בּוּ – יָשְׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ.

מִשְׁיָשְׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ – הִתְחִילוּ לְמִשְׁכֵּן.

אֵת מִי מִמִּשְׁכְּנִין? לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים, וְגֵרִים וְעַבְדִּים מִשׁוֹהַרְרִים, אָבָל לֹא נָשִׁים וְעַבְדִּים וְקַמְנִים.

כֹּל קָמֵן שְׁהִתְחִיל אֲבִיו לְשָׁקוֹל עַל יָדוֹ – שׁוֹב אֵינּוּ פּוֹסֵק.

אִין מִמִּשְׁכְּנִין אֵת הַכְּהֻנִּים מִפְּנֵי דְרַבִּי שְׁלוֹם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הַעִיד בֶּן בּוֹכְרֵי בִּיבְנָה, כֹּל כְּהֵן שִׁשׁוּקֵל – אֵינּוּ חוֹטֵא.

אָמַר לוֹ רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זְבַאִי: לֹא כִי, אֲלָא כֹּל כְּהֵן שְׁאֵינּוּ שׁוֹקֵל – חוֹטֵא. אֲלָא שְׁהַכְּהֻנִּים דּוֹרְשִׁין מִקְרָא

זֶה לַעֲצֻמֵן (מקרא) וְכֹל מִנְחַת כְּהֵן כְּלִיל תְּהִיָּה לֹא תֵאָכֵל – הוּאִיל וְעוֹמֵר, וְשִׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְלֶחֶם הַפָּנִים

שֶׁלָּנוּ הֵם, הִיאָה נִאֲכָלִין?

גְּמָרָא אִין מִמִּשְׁכְּנִין אֵת הַקַּמְנִים. הֵא לְתַבּוּעַ – תּוֹבְעִין.

הָדָא דְתִימַר: בְּשֶׁהִבִּיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת, אָבָל אִם לֹא הִבִּיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת – לֹא כָּדָא.

וְלִמְשַׁכְּנֵי, אִין מִמִּשְׁכְּנִין אַף עַל פִּי שֶׁהִבִּיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת.

כִּינִי מִתְנִיתָא: אִין מִמִּשְׁכְּנִין אֵת הַכְּהֻנִּים, מִפְּנֵי דְרַף הַכְּבוֹד.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הַעִיד כּוּ'. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה: טַעֲמָא דְרַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זְבַאִי – (שמות ט) זֶה יִתְּנוּ – שְׁנֵים

עָשָׂר שְׁבֻטִים יִתְּנוּ.

רבי טבי בשם רב המנונא: בן משיבין חכמים לרבי יהודה, הפארת יחיד – מתה, אין הפארת ציבור מתה. מנחת היחיד – קריבה פליל. ואין מנחת הציבור קריבה פליל.
 וקשיא, משיבין לאדם דבר שאינו מודה בו? דתנן: שאין הפארת ציבור מתה, רבי יהודה אומר: תמות! והוא מותיב לן: זו לא נדבת יחיד היא? ואינין מתיבין ליה: מפנין שנמסרה לציבור – כמי שהיא נדבת ציבור.

פתיב (שמות ל): **כל העבר על הפקדים.** רבי יהודה ורבי נחמיה. חד אמר: כל דעבר בימא – יתן. והרנא אמר: כל דעבר על פיקודייה – יתן.
 מאן דאמר: כל דעבר בימא יתן, מסייע לרפן יוהנן בן זכאי. מאן דאמר: כל דעבר על פיקודייה יתן, מסייע לרן בוקרי.

הלכה ד'

מתני' אף על פי שאמרו: אין ממשכנין נשים ועבדים וקטנים. אכל אם שקלו – מקבלין מידן. הנקרי והפתי ששקלו – אין מקבלין מהן.
 ואין מקבלין מידן קיני וביני וקיני וזבות וקיני וילדות, והפאות והשמות. אכל מקבלין מהן נדרים ונדבות.

זה הכלל: כל שנידר ונידב – מקבלין מידן. כל שאין נידר ונידב – אין מקבלין מידן.
 וכן הוא מפורש על ידי עזרא, שנאמר (עזרא ה): **לא לכם ולגו לבנות בית לאלהינו:**

[דף ג' ע"א]

ואלו שתיבין בקלבון: לויים, וישראלים, וגרים, ועבדים משוחררים. אכל לא כהנים, ונשים, ועבדים וקטנים.

השוקל על ידי פהו, על יד האשה, על יד עבד, על יד קטן – פטור.

ואם שקל על ידו ועל יד חברו – חייב בקלבון אחד. ורבי מאיר אומר: שני קולבנות.
 הנותן סלע ונוטל שקל – חייב שני קולבנות. השוקל על יד עני, ועל יד שכיניו, ועל יד בן עירו – פטור.
 ואם הלום – חייב.

האחין השותפין שתיבין בקלבון – פטורין ממעשר בהמה. וכשתיבין כמעשר בהמה – פטורין מן הקלבון. וכמה הוא קלבון? מעה בסף; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: חצי מעה.

גמרא אף על פי שאמרו כו'. הא לתבוע – אין תובעין. הכא את אמר: תובעין, והכא את אמר אין תובעין! כאן – בשחביא שתי שערות. וכאן – בשלא חביא שתי שערות.

הנכרי והביתאי כו'. אמר רבי בא: תיפתר כמאן דאמר: פותי כנכרי, דאתפלגון, פותי – כנכרי, דכרי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר: פותי – כישׂראל לכל דבר.

אמר רבי לעזר: מתניתא – כנכרים. היא בפותים – לא.

ותני בן אדם^(א) – לרבות את הגרים, להוציא את המוקרים.

מתניתא פליגא על רבי אלעזר, אין מקבלין מינן מיני זבין וזבות מיני יולדות. וכי יש מיני זבין וזבות בעכו"ם? אלא רישא בעכו"ם, וסיפא בפותים. בן הוא, רישא בעכו"ם, וסיפא בפותים.

אמר רבי יוחנן: בתחילה – אין מקבלין מהם לא דבר מסיים, ולא דבר שאינו מסיים. ובסוף – מקבלין מהן דבר שאינו מסיים, ואין מקבלין מהן דבר מסיים.

רבי שמעון בן לקיש אומר: בין בתחילה בין בסוף – אין מקבלין מהן, לא דבר מסיים ולא דבר שאינו מסיים.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן: אין מקבלין מהן הקדש ונדבה לבדק הבית. פתר לה: בין בתחילה בין בסוף, ובלבד שהוא מסיים.

רבי שמעון בן לקיש אומר: בין בתחילה ובין בסוף – אין מקבלין מהם לא דבר מסיים וכי.

מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש! דתני: הכל שווין, שהן נודרין ונידרין. פתר לה: עולה. ניהא נודרים עולה. נידרים עולה?

אלא: בשאמר ישראל: "חרי עלי עולה", ושמע נכרי ואמר: "מה שאמר זה – עלי".

ואינו מכיא עמו נככים. ומותר נככים? לא לכלי שרת אינו? נמצא מכיא דבר מסיים! התיב רבי יוסי כי רבי בון: והא תנינו: נערכין ועורכין, לא לבדק הבית אינו? היך מה דאת אמר תמן: לשמים הוא מתכוין, ומאליהו הו כאין לבדק הבית, בן את אמר אף הכא: לשמים הוא מתכוין.

[דף ג' ע"ב]

ומאליהו הו כאין לבדק הבית.

מה עבד לה רבי שמעון בן לקיש? פתר לה: לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו^(ב).

רבי חזקיה אומר, רבי סימון שאל: מעתה אין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה, על שם שנאמר^(ב): וְלָכֶם אֵין חֶלֶק וְגו'.

אלו תייבין בקלבון. ¹ (תנני: אלו תייבין בקלבון אחד. רבי מאיר אומר: שני קולבנות. מתניתא דרבי מאיר! דאמר רבי מאיר: אף על פי שאין שקלו תורה – קלבנו תורה. סבר רבי מאיר כמי ששקלו שלם שהוא פטור מתקלבון).

מתניתא דרבי מאיר! דאמר רבי מאיר: כשם ששקלו תורה – כך קלבנו תורה. קסבר רבי מאיר: בנותן שקלו שלם – שהוא חייב בקלבון.

דאמר רבי מאיר: כמין מטבע של אש הוציא הקדוש ברוך הוא מתחת כפא כבודו, והראהו למשה, ואמר לו (שמות ל): **זה יתנו – כזה יתנו**.

נתן סלע ליטול שקל – חייב שני קולבנות. אמר רבי אלעזר: דרבי מאיר היא! דרבי מאיר אמר: אחד שקל שהוא נותן, ואחד סלע שהוא נוטל. דתניא: אלו תייבין בקלבון כו' קלבון אחד. ורבי מאיר אמר: שני קולבנות.

(ומר רב) ורב אמר: דברי הכל היא. דאמר רבי מאיר: אחד, שקל שהוא נותן, ואחד, שקל שהוא נוטל. ואחד, לדברי תורה.

על דעתיה דרב, שלשה קולבנות אינון? אתא רבי ירמיה רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב: שלשה קולבנות אינון: אחד, שקל שהוא נותן, ואחד, שקל שהוא נוטל. ואחד, לדבר תורה.

האחים והשותפים שחייבין בקלבון ופטורין מפעושר בהמה – בשחלקו וחזרו ונשתתפו. שחייבין בפעושר בהמה ופטורין מן הקלבון – בשלא חלקו.

אמר רבי אלעזר: והן שחלקו גדיים כנגד תישים, ותישים כנגד גדיים. אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים, ותישים כנגד תישים – הוא חלקו משעיה הראשונה.

אמר רבי יוחנן: אפילו חלקו גדיים נגד גדיים, ותישים נגד תישים – פלקוהו הן ופטורין מן הפעושר. כההיא דתנינן תמן: חלקיה ושניתן לו במתנה – פטור מפעושר בהמה.

רבי תייא, רבי חזקיה, רבי ירמיה בעי: ולמה לית נן אמרינן: פעמים שהן תייבין בזה ובזה, ופעמים שהן פטורים בזה ובזה. היך עבידא? (חלקו את הנכסים ואחר כך חלקו את הבהמה – תייבין בזה ובזה).

[דף ד' ע"א]

חלקו את הבהמה ואחר כך חלקו את הנכסים – פטורין מזה ומזה.

¹ הגר"א גורס כאן: מאי טעמא דרבי מאיר? סבר רבי מאיר: השוקל שקלו שלם – שהוא חייב שני קולבנות, דאמר רבי מאיר: כשם ששקלו תורה – כך קלבנו תורה. דתני: רבי מאיר אומר: כמין מטבע של אש וכו'.

חלקו הנכסים ולא חלקו הבהמה – תיבין בזה ובה. חלקו הבהמה ולא חלקו את הנכסים – פטורים מזה ומזה.

אמר רבי מנא: הדיא דאת אמר – בשלא היתה הבהמה רוב. אבל אם היתה הבהמה רוב – הן הן עיקר נכסים.

רבי אבין אמר: רבי שמי בעי: מפני שעשיתו כאדם אחד אצל מעשר בהמה, את פוטרו מן הקלבון? אמר ליה: לא שניא היא? שהוא נותן סלע אחת שלימה. מעתה אפילו חלקו והזרו ונשתתפו – תיבין במעשר בהמה ופטורים מן הקלבון. ותנינן: תיבין בקלבון, ופטורין במעשר בהמה.

רבי בא בשם אבא בר רב הונא: היא שני אחין שירשו את אביהן, היא שני גיסין שירשו את חמיהן. לאיכן היו הקלבנות נופלין?

רבי מאיר אומר: לשקלים.

רבי לעזר אומר: לנדבה.

רבי שמעון שזורי אומר: ריקועי זהב, וצפוי לבית קודש הקדשים.

בן עזאי אומר: שולחנין היו נופלין אותן בשכרן.

ויש אומרים: להוצאת דרכים.

הדרן עלה פירק באחד באדר

פירק שני

הלכה א'

מתני' מצרפין שקלים לדרבנות מפני משוי הדרה.

כשם שהיו שופרות במקדש – כך היו שופרות במדינה.

בני העיר ששלוהו את שקליהן ונגנבו או שאבדו, אם נתרמה התרומה – נשבעין לגזברין. ואם לאו – נשבעין לבני העיר, ובני העיר שוקלין תחתיהן. נמצאו או שהחזירום הגנבים – אלו ואלו שקלים, ואין עולין להן לשנה הבאה.

גמרא ויעשו אותן מרגליות! שמוא תזיל המרגליות, ונמצא התקדש מפסיד.

כההיא דתנינן תמן: וכולן נפדין בכסף ובשנה כסף, חוץ מן השקלים.

ואין פודין בכלים. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: שמוא ויילו הפלים, ונמצא התקדש מפסיד. אוף הכא נמוי: שמוא תזיל המרגליות ונמצא התקדש מפסיד.

מתניתא – בתקלין חדתין. אבל בתקלין עתיקין – לא בדיא.

ותני רב: עתיקין במקדש. ואין עתיקין בפדינה.

מתניתא – בשומר הינם. אבל בשומר שֶׁכֶּר – לא בְּדָא.

אמר רבי אבא: ואפילו תימר בשומר שֶׁכֶּר. נגנבו – בלסטים מזויין. אבדו – שֶׁטְבָעָה ספירתו בים.

אמר רבי יוסטי ברבי סימון: אֵתְיָא כְּמֵאן דְאָמַר: תורמין על הגבוי ועל העתיד לגבות. פרם כְּמֵאן

דְאָמַר: אין תורמין לא על הגבוי ועל העתיד לגבות – לא בְּדָא.

בְּנֵי הָעִיר שֶׁשָׁלְחוּ אֶת שְׁקָלֵיהֶם בּוֹ. אמר רבי אלעזר: דְרַבִּי שְׁמַעוֹן הִיא. דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: קְדוּשִׁים

שְׁהוּא חַיִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹת – בְּנִכְסֵי הֶן.

אמר רבי יוחנן: דְבָרֵי הַכֹּל הִיא, מִשּׁוּם שְׁבוּעַת תְּקֵנָה.

על דעתיה דְרַבִּי יוֹחָנָן נִיחָא נְשַׁבְעִים לְגִזְבָּרִים, וְאִם לֹא – נְשַׁבְעִים לְבְנֵי הָעִיר, וּבְנֵי הָעִיר שׁוֹקְלִים

אַחֲרֵים

[דף ד' ע"ב]

תְּהִיְתִיָּהוּ, מִשּׁוּם שְׁבוּעַת תְּקֵנָה.

אָלֵא לְרַבִּי לְעֹזֵר, נְשַׁבְעִים לְבְנֵי הָעִיר – הֵדָא הִיא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. נְשַׁבְעִים לְגִזְבָּרִים, גִּזְבָּרִים מֵאִי

עֵבֶדְתֵּיהוּ?

נְשַׁבְעִים לְבְנֵי הָעִיר כְּמַעֲמֵד גִּזְבָּרִים, כִּי הִכִּי דְלָא לְחֻשְׁדִּינְהוּ.

אי נמי, דְלָא נְשׂוּוּ לְהוּ פּוֹשְׁעִים.

אף על פי שֶׁקָּבְלוּ בְנֵי הָעִיר לְשָׁלֵם – אִין תְּהַקְדֵּשׁ יוֹצֵא כְּלֵא שְׁבוּעָה.

הַפְּרִישׁ שְׁקָלוֹ וְאַבְדָּה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: חַיִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹתוֹ עַד שֶׁיִּמְסְרֵנוּ לְגִזְבָּר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ אָמַר: תְּקַדֵּשׁ בְּרִשׁוֹת הַגְּבוּהָ כְּכֹל מְקוֹם שֶׁהוּא.

מתניתא פְּלִיגָא עַל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: נְשַׁבְעִין לְבְנֵי הָעִיר וּבְנֵי הָעִיר שׁוֹקְלִין תְּהִיְתִיָּהוּ?

לא, עוֹד הִיא מִשּׁוּם שְׁבוּעַת תְּקֵנָה.

תני: הֵרָאשׁוּנִים – נּוֹפְלִים לְתִיקְלִין חֲדָתִין. וְהַשְּׁנַיִים – נּוֹפְלִין לְתִיקְלִין עֲתִיקִין.

אלו הן הֵרָאשׁוּנִים וְאלו הן הַשְּׁנַיִים?

רַבִּי פְּנִיחָס בִּי רַבִּי חֲנַנְיָא וְרַבִּי אֲבָא מְרִי, חַד אָמַר: אֵלֹו שֶׁשָׁלְחוּ בְנֵי הָעִיר תְּהִיְתִיָּהוּ. וְחֲרַנְהָ אָמַר: אֵלֹו

שֶׁהִגְעִיּוּ לִידֵי גִזְבָּרִין תְּהִיְתִיָּהוּ.

הַלְכָה ב'

מתני' הַנּוֹתֵן שְׁקָלוֹ לְחֶבֶר וְלִשְׁקוֹל עַל יָדוֹ, וְשֶׁקָּלוֹ עַל יְדֵי עַצְמוֹ, אִם נִתְרַמָּה תְּתַרְוָמָה – כְּעַל.

השוקל שקלו מן ההקדש, ונתרמה התרומה וקרבה הבהמה – מעל. ממעשר שני ודמי שביעית – יאכל בנגדו.

גמרא השוקל כו'. אנו תנינן: אם קרבה הבהמה. ותני דבי רבי: אם נתרמה התרומה. [נוסח אחר:

אנו תנינן: אם נתרמה התרומה. ותני דבית רבי: אם קרבה הבהמה! אמר רבי לעזר: מאן תנא אם קרבה הבהמה – רבי שמעון, דרבי שמעון אומר: מיד וכו'.] מאן תנא אם נתרמה התרומה – רבי שמעון היא, דאמר רבי שמעון: מיד היה מקבל מעותיו, והבהנים זרזים הן.

וקשיא, אילו הונב עולתו של חברו, ושחטה סתם, סתמא לא לשם בעלים הראשונים מכפרת? אמר רבי יודן: תיפתר במסוים משל בית רבן גמליאל, שהיה מתכוין ודחפו לתוך הקופה, וחש לומר שפא לשיריים הן נופלין.

וכי יש מעילה בשיריים? אלא פרבי מאיר, דרבי מאיר אומר: מועלין בשיריים. עוד היא במסוים של בית רבן גמליאל שהיה מתכוין ותרמו לשמו.

מה נהנה? אמר רבי אבין בשם רבנן דתמן: מכיון שבית דין ראוין למשפנו, ולא מישפנו – כמו שנהנה ממעשר שני וכו'. דכתיב (ויקרא כו) **אך בכור אשר יבכר לה' בבהמה, לא יקדיש איש אתו** – כל שהיא קודש, אין קדושה חלה עליו.

ביצד הוא עושה? מביא סלע של חילין, ואומר: "מעות מעשר שני בכל מקום שהן – יהו מהוללין על סלע זו", ואותה סלע נתפס לשם מעשר שני, והשאר – נעשו שקלים.

[דף ה' ע"א]

הלכה ג'

מתני' המכנס מעות ואמר: "הרי אלו לשקלי" – בית שמאי אומרים: מותרן נדבה. ובית הלל אומרים: מותרן חילין.

"שאביא מהן שקלי" – שוין שהמותר חילין.

"אלו להפאות" – שוין שהמותר נדבה. "שאביא מהן הפאות" – שוין שהמותר חילין.

אמר רבי שמעון: מה בין שקלים להפאות? אלא, של שקלים – יש להן קיצבה, ולהפאות – אין להן קיצבה.

רבי יהודה אומר: אף לשקלים אין להן קיצבה, שפשעלו ישראל מן הגולה, היו שוקלין דרכונות. הורו לשקול סלעים. הורו לשקול טבעין. ביקשו לשקול דינרין, ולא קבלו מהן.

אמר רבי שמעון: אף על פי כן – יד בולן שנה. אבל הפאות – זה מביא בסלע, וזה מביא בשתיים, וזה מביא בשלש.

גמרא **המכנס וכו'**. רבי יוסי בשם רבי לעזר: מה פליגינן? במכנס פרוטרומ. אכל באומר: "אלו לשקלי" – כל עמא מודיי: שהמותרן נדבה.

רבי חייא ורבי ביבא בשם רבי לעזר: מה פליגינן? במכנס פרוטרומ. אכל באומר: "אלו לשקלי" – כל עמא מודיי שהמותרן חולין.

אמר רבי חייא (הזקיה): מתניתא מסייעא לרב ביבי. דתנן: אמר רבי שמעון: מה בין שקלים לחטאת? אלא שהשקלים – יש להן קיצבה, ולחטאת – אין לה קיצבה.

מה אנן קיימין? אם באומר: "שאביא מהן שקלי" – כל עמא מודיי שהמותרן חולין? אם באומר: "שאביא מהן חטאתי" – כל עמא מודיי שהמותר חולין. אלא בן אנן קיימין: באומר: "אלו לשקלי".

שקלים, על ידי שקצבתן מן התורה – מותרן חולין. חטאת, על ידי שאין קצבתה מן התורה – מותרה נדבה.

מה עבד לה רבי יוסי בשם רבי אליעזר? פתר לה: במכנס פרוטרומ, וכבית הלל.

והא תנינן: מותר שקלים – חולין! פתר לה: במכנס פרוטרומ, וכבית הלל.

המפריש שקלו וסבר שהוא חייב, ונמצא שאינו חייב – לא קדש.

המפריש שנים וסבר שהוא חייב שנים, ונמצא שאינו חייב אלא אחד – אותו השני מה את עבד ליה? נשמעינה מן הדא: הפריש חטאתו וסבר שהוא חייב, ונמצא שאינו חייב – לא קדשה.

הפריש שנים וסבר שהוא חייב שנים, ונמצא שאינו חייב אלא אחת – אותה שניה מה את עבד לה? אלא רועה. הכי נמי לנדבה. וכא היאך אומר אתה אלו?

*

רבי יודא אומר כו'. דרכונות – דינרין. חזרו לשקול סלעין, בשמועין, חזרו לשקול טבעין – פלגי סלעין. בקשו לשקול דינרין קרטין, ולא קבלו עליהן.

מן הדא (בבבא 10) – והעמדנו עלינו מצות, לתת עלינו שלישיית השקל בשנה לעבודת בית אלהינו.

רבי הלקיה בשם רבי אחא: מכאן – שצריך אדם לשלש שקלו שלשה פעמים בשנה.

מכאן – שאין מטריחין על הציבור יותר משלש פעמים בשנה.

אמר רבי אבין: מכאן – לשלש סאין. מכאן – לשלש קופות. מכאן – לשלש הפרשות.

כתיב (שמות 7): **זה יתנו כל העובר על הפקודים**. רבי יהודה ורבי נחמיה, חד אמר: לפי שהטאו במחצית היום – יתנו מחצית השקל.

והרבה אמר: לפי שהטאו בשש שעות ביום – יתנו מחצית השקל, דעבד שיתא גרמסין.

רבי יהושע בי רבי נחמיה בשם רבן יוחנן בן זכאי: לפי שעברו על עשרת הדברות – יהיה נותן כל אחד ואחד עשרת גרה.

רבי ברכיה, רבי לוי בשם רבי שמעון בן לקיש: לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף – יהיה כל אחד ואחד פודה את בנו בכורו בעשרים כסף.

רבי פנחס בשם רבי לוי: לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף, ונפל לכל אחד ואחד מהם טבעה – לפיכך יהיה כל אחד ואחד נותן שקלו טבעה.

[דף ה' ע"ב]

הלכה ד'

מתני' מותר שקלים – חולין. מותר עשירית האיפה, מותר קיני זבין, קיני זבות, וקיני יולדות הפאות ואשמות – מותרן נדבה.

זה הפלג: כל שהוא בא לשם הפאות ומשום אשמה – מותרן נדבה.

מותר עולה – לעולה, מותר מנחה – למנחה. מותר שלמים – לשלמים. מותר גזירים – לגזירים. מותר גזיר – לגזרה.

גמרא אמר רבי יוסי: עד דאנא תמן, שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל: הפריש שקלו ומת? אמר ליה: ופלו לגדבה.

מותר עשירית האיפה שלו? רבי יוחנן אמר: וזליבם לים המלח. רבי לעזר אמר: ופלו לגדבה.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן! מותר שקלים – חולין. מותר עשירית האיפה, מותר קיני זבים וקיני זבות, מותר קיני יולדות, הפאות ואשמות – מותרן נדבה.

מה עבד לה רבי יוחנן? פתר לה: מותר עשירית האיפה של מנחת חומא של כל ישראל.

רבי יוסי אמר: על דא עליל אבא בר בא, דאינון אמרין: מניין שהפסח משתנה לשם שלמים? תלמוד לומר ^(ויקרא ג' י') ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים – כל שהוא מן הצאן – בא שלמים.

היתביבין: הרי עולה! מן הצאן – דבר שאינו בא אלא מן הצאן, וצאה עולה שהיא באה אפילו מן הבקר.

היתביבין: הרי אשם! אמר רבי (ביבא) בון פר פהנא: מן הצאן – דבר שהוא בא מכל הצאן, וצא אשם שאינו בא אלא מן האילים בלבד.

התיב רבי בון: בכל אתר אתר אמר: "מן" – למעט, והכא אתר אמר: "מן" – לרבות!

אמר רבי מנא: הקא נמי "מן" – למעט מיעוט, שאינו בא בן שתי שנים. מיעוט, שאינו בא נקיבה. ונבי אשם נמי, "מן" (ע"א ח) – למעט הוא, שאינו בא אלא מן האילים בלבד.

התיבון: והקתיב (ע"א ט) ואם מן היצאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעלה, מעתה, מותר הפסח בא עולה!

אמר רבי אבון: משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שהוא לאכילה, ואין משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שאינו לאכילה.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: משנין קדשים קלים לשם קדשים קלים, ואין משנין קדשים קלים לשם קדשי קדשים.

רבי יוחנן אמר: על דא עליל רבי חנינה, דאינון אמרון: אין הפסח משתנה לשם שלמים, אלא אם בן שחטו לשם שלמים. ואני אומר: אפילו שחטו לשם עולה.

אמר רבי אילא: טעמא דרבי יוחנן, אם מן היצאן קרבנו לזבח שלמים – כל שהוא זבח – בא שלמים.

ומשתנה למחשבת פסול, הוה עבידא? שחטה לשם עולה על מנת לזרוק דמו למחר, מביל מקום פסול הוא! אין תימר משתנה למחשבת פסול – פיגול. אין תימר אין משתנה למחשבת פסול (פיגול) – פסול.

לשמו ושלא לשמו בשאר ימות השנה – רבי בון בר רייא בשם שמואל בר אבא: מכין שאין לו שם – נעשה בשוחטו לשמו ושלא לשמו בשתיקה, והוא בשר.

אמר ליה: אם בן הוא, אפילו שחטו לשמו על מנת לזרוק דמו שלא לשמו, יעשה משעה הראשונה בשוחטו לשמו ושלא לשמו בשתיקה, ויהא בשר!

אמר רבי אבא מרי אחות דרבי יוסי: מה נאמר בשתיקה בשר? או נאמר בשתיקה פסול?

*

מותר נזיר לנדבה. רב חסדא

[דף ו' ע"א]

אמר: והוא שנקרבה הפאתו בפוף. אבל אי קרבו שלמים בפוף – מותרן שלמים.

אמר רבי זעירא: אפילו קרבן שלמים לבפוף – תלכה היא בנזיר שתהיה מותרה נדבה.

מתניתא מסייעא לדין, ומתניתא מסייעא לדין.

מתניתא מסייע לרבי זעירא. אלו הן מעות בתומיון? כל שדמי הפאות מיתות מעורבות בהן, ואפילו הפריש דמי הפאות מתוקה – מעות בתומיון הן.

מתניתא מסייעא לרב הסדא, "אלו להפאותי והשאר לשאר גזירותי" ומת – מועלין בכולן ואין מועלין במקצתן. ולא אמר: אם מת – יפלו לנדבה!

*

רב הסדא אמר: מותר להמו של גזיר – יורקב.

אמר רבי יוסי: ויאותו להקריבו בפני עצמו אין את יכול, אין לה להם קרב לעצמו. להקריבו עם גזירות אהרת אין את יכול, שאין לה גזירות באה בלא להם. לפום פן צריה מימר: מותר להמו של גזיר – יורקב.

סברין מימר: הוא להמו, הוא מותר נסביו. אמר רבי יוסי בר רבי בון: מותר נסביו – קדשי קדשים אינון, ויפלו לנדבה.

על דעתיה דרבי יוסי בר רבי בון, שמואל אליבא דרב הסדא במותר נסבים, ורבי היאי (הסדא) ורבי אלעזר, שלשתן אמרו דבר אחד: רבי היאי (הסדא) – אהן דאמרן.

שמואל, דאמר רבי יוסי: עד דאנא תמן, שמעית קל רב יהודה שאיל לשמואל: הפריש שקלו ומת? אמר ליה: יפלו לנדבה.

רבי אלעזר (אמר), מותר עשירית האיפה – שלו. רבי יהודן אמר: יוליכם לים המלח.

רבי אלעזר אמר: יפלו לנדבה.

הלכה ה'

מתני' מותר שבויים – לשבויים. מותר שבוי – לאותו שבוי. מותר עניים – לעניים. מותר עני –

לאותו עני. מותר הפתים – לפתים. מותר הפת – ליורשיו.

רבי מאיר אמר: מותר הפת – יהא מונח עד שיבא אליהו.

רבי נתן אמר: מותר הפת – בונין לו נפש על קברו.

גמרא גבו לו בהזקת שאין לו, ונמצא שיש לו – רבי ירמיה סבר מימר: מותר הפת – ליורשיו. אמר

ליה רבי אידי דהוטרוא: הגע עצמך דלא פוונן אלא ליה! אמר ליה: אנא לא אמרית, את מן קד?

תני בשם רבי נתן: מותר הפת – יבנה לו נפש על קברו, ויעשה לו זילוף על גבי מיטתו.

תני: אין הדין שבוי בשבוי, ואין גובין טלית בטלית, ואין ממהין ביד פרנסים לכה.

תני: רבן שמעון בן גמליאל אמר: אין עושין נפשות לצדיקים, דבריהם – הן הן זכרונן.

רבי יהודן תוח מסמיד ואזל, עאל רבי היאי בר אבא, והיה רבי אליעזר חמי ליה ומטמר ליה מסמיה.

ואמר: הלן תרתין מיליהו תדון, בבקאה עביד ביה. חדא, דלא שאיל בשלומיה. וחדא, מיטמר.

אמר ליה רבי יעקב בר אידי: כף נהיגינן גבהון, דזעירא לא שאיל בשלומיה דרבה, דאינון נהגון ומקיימין (ס"ב כג) ראוני נערים ונחבאו, וישישים קמו עמדו.

אמר ליה: מהו למיעבר קמי דאדורא צלמיה? אמר ליה: מה את פליג ליה יקר? עבור קמיהו וספוי עינוי אמר ליה: זאת רבי אליעזר עביד דלא עבר קמיה. ועוד עביד הא בכלאה, דלא אמר שמעתא משמיה.

נכנסו לפניו רבי אחי ורבי אסי, אמרו לו, רבי! כף הוה מעשה בבית הכנסת של טרסיים, בנגר שיש בראשה גלוסמרא, שנחלקו

[דף ו' ע"ב]

רבי אליעזר ורבי יוסי, עד שקרעו ספר תורה בהמתן. קרעו סלקא דעתה? אלא שנקרע ספר תורה. והיה שם זקן אחד ורבי יוסי בן קסמא שמו, אמר: "תמיהני אם לא הוה בית הכנסת זה עבודה זרה". והור ואתר: תכדין מהבריה?

נכנס לפניו רבי יעקב בר אידי, אמר ליה: בתיב (יהושע יא): באשר צוה ה' את משה עבדו בן צוה משה את יהושע וגו'. וכי כל דיבור ודיבור שהיה יהושע יושב ודרש, הוה אומר: "כף אמר משה" אלא יהושע יושב ודרש, ויודעין הכל, שהתורה של משה היא. אף אתה אליעזר יושב ודרש, והכל יודעין שהתורה שלך היא! אמר להו: מפני מה איז אתון יודעין לרצות בכן אידי חביריני. ורבי יוחנן, מאי פולי האי דבעי דיימרון שמעתא משמיה?

דאף דוד ביקש עליה רחמים! שנאמר (תהלים סא): אגורה באהלך עולמים אחסה בסתר כנפיד סלה. וכי עלתה על דעתו של דוד שיהא חי וקיים לעולמים? אלא כף אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם! אןכה שיהו דברי נאמרין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. שמעון בן זוירא בשם רבי יצחק: כל תלמוד חכם שאומרים דבר הלכה מפיו בעולם הזה – שפתיו רוחשות עמו בסקר.

שנאמר (שיר השירים ו): וחכף ביין הטוב וגו' דובב שפתי ישינים. מה פומר של ענבים זה, פיון שמוניה אדם אצבעו עליו – מיד דובב, אף שפתותיהם של צדיקים, פיון שאומרים דבר הלכה מפייהם של צדיקים – שפתותיהן מרחשות עמהו בסקר.

מה הנאה לזו? בר זוירא אמר: כהדין דשתי קונדיטון. רבי יצחק אמר: כהדין דשתי חמר עתיק, אף על גב דלית ליה, אף על גב דשתי ליה – טעמא בפומיה.

רב גידל אמר: האומר שמועה בשם אומרה – יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו, שנאמר (תהלים לט) **אף בצלם יתהלך איש**.

בתיב (משלי כ): **רב אדם יקרא איש חסדו** – זה שאר כל אדם. ואיש אמונים מי ימצא – זה רבי זעירא, דאמר רבי זעירא: ליתנן צריכין חשיון לשמעתייה דרב ששת, דהוא גברא מפתהא. אמר ליה רבי זעירא לרבי אסי: הכים רבי לבר פתייא דאת אמר שמעתיא משמיה? אמר ליה: רבי יוחנן אמרה משמיה.

אמר ליה רבי זעירא לרבי אסי: הכים רבי לרב דאת אמר שמעתיא משמיה? אמר ליה: רבי אדא בר אהבה אמרה משמיה.

*

אין דור שאין בו ליצנין גדורו של דוד!

מה היו פרוצי הדור עושין? היו הולכין אצל הלונותיו של דוד, אומרין לו: דוד דוד, אימתי יבנה בית המקדש? אימתי בית ה' נלך?

ותיה דוד אומר: אף על פי שמתכוונין להכעיסני, ובא עלי אם לא הייתי שומח בדבריהם, דכתיב (תהלים קכב): **שמחתי באמרים לי בית ה' גלך**.

והיה בי מלאו ימיה ושכבת את אבתיך (שמואל ב-ג, יב). אמר לו תקדוש ברוך הוא לדוד: ימים שלמים אני מונה לך, ולא ימים חסרים.

כלום שלמה בנה יבנה בית המקדש אלא להקריב קרבנות ציפור! חביב עלי צדקה ומשפט שאתה עושה, יותר מן הקרבן! שנאמר (משלי כא): **עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח**.

הדרן עלה מצרפין שקלים

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

הלכה א'

מתני' בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה: בפרום הפסה, בפרום העצרת, בפרום ההג. והן גרנות של מעשר בהמה; דברי רבי עקיבה.

בן עזאי אומר: בעשרים ותשעה באדר, ובאחד בסיון, ובעשרים ותשעה באב.

רבי לעזר ורבי שמעון אומרים: באחד בניסן, באחד בסיון, בעשרים ותשעה באולול. ולא אמרו באחד בתשרי, מפני שהוא יום טוב ואי אפשר לעשר ביום טוב, לפיכך הקדימוהו בעשרים ותשעה באולול. **גמרא** אמר רבי אבהו: כל הן דתנינן פה – פלגא. פלגא דשלשים יום קודם למועד שדורשים בהלכותיו.

והו גרנות וכו'. אמר רבי יוחנן: מפני שהו פירמי לידה.

רבי אהא ורבי תנחום בר חייה בשם רבי יהושע בן לוי: כדי שתהיה בהתמה מצויה לעולי רגלים. אמר רבי יודן: שלא יבא לידי כל תאחר.

אמר רבי יוסה: כל המשהה טבלו – עובר בכל תאחר.

[דף ז' ע"א]

תמן תנינן: רבי מאיר אומר: באחד באולול – ראש השנה למעשר בהמה. רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים: באחד בתשרי. בן עזאי אומר: האוליים – מתעשרין בפני עצמן.

אמר רבי חונה: טעמא דרבי מאיר, עד כאן – הן מתמצות לילך מן הישנות, מפאן ואילך – הן מתהילות לילך מן התחדשות.

רבי יוסה בר רבי בון בשם רב חונה: טעמא דרבי אלעזר ורבי שמעון, (תהלים סה) **לבשו פרים הצאן** – אלו הפכירות. ועמקים יעטפו בר – אלו האפילות. **יתרועעו אף ישירו** – אלו ואלו נכנסים לדיר להתעשר.

אמר בן עזאי: הואיל ואלו אומרים כה, ואלו אומרים כה – יהו האוליים מתעשרין בפני עצמן! הא ביצד? נולד לו (בה) חמשה באב, וחמשה באולול, וחמשה בתשרי – אין מצטרפין. נולד לו (בה) חמשה בתשרי, וחמשה באב – הרי אלו מצטרפין.

וכן עזאי מקריע על דברי תלמידיו! אתא רבי ירמיה ורבי מיישא בשם רבי שמואל בר רב יצחק: שכן נהלקו עליה אבות העולם.

ומאן נינהו אבות העולם? תנא רבי יונה קומי רבי ירמיה: רבי ישמעאל ורבי עקיבא! זאת אומרת: בן עזאי חבר ותלמיד תוה דרבי עקיבא. אין תימר רביה, אית בר נש אמר לרביה: "הואיל ואלו אמרו כה, ואלו אמרו כה!"

רבי אבון בשם רבי שמואל בר רב יצחק שמע לה מן הדא. אמר לו בן עזאי: על החלוקין אנו מצטרפין, אלא שבאת לחלוק עלינו את השווין! זאת אומרת: בן עזאי חבר ותלמיד תוה לרבי עקיבא. אין תימר רביה, אית בר נש אמר לרביה: "אלא שבאת לחלוק עלינו את השווין!"

תפון תנינן: כל הנולדין מאחד מתשרי עד עשרים ותשעה באלול – הרי אלו מצטרפין. המשה לפני ראש השנה והמשה לאחר ראש השנה – אין מצטרפין. המשה לפני הגורן והמשה לאחר הגורן – הרי אלו מצטרפין.

אמר רבי יוסה: הווא אומרת: מעשר בהמה – לא עשו אותו לא בהמה ולא בשליש. אין תימר בהמה, ליתני: כל המעוברים מאחד בתשרי עד עשרים ותשעה באלול. אין תימר בשליש, ליתני: כל הנולדים עד עשרים ושנים באלול.

רבי שמאי בשם רבי ביבי ברבי הווא: בשליש עשו אותה, פרבי שמעון. דאמר רבי שמעון: מהוסר זמן – נכנס לדיר להתעשר.

קם רבי מנא עם רבי שמאי, אמר ליה: את אמרת הווא מילתא? תפון תנינן: בן עזאי אומר: האלולים – מתעשרין לעצמן. לא אפילו נולד עד עשרים ותשעה באלול, אית לה מימר: בן עזאי פרבי שמעון ולא ברבנן?

במה דאת אמר על דרבנן: מניחן לשנה הבאה והן מתעשרין עם בני שנתו, בן את אמר על דבן עזאי: מניחן לגורן הבא והן מתעשרין עם בני אלולים.

אמר רבי הווא: זאת אומרת: ימים שהבכור מהוסר זמן בהן – עולין לו לתוף שנתו.

אמר רבי מנא אמר רבי יונה: אבא שמע לה מן הווא (דברים לו, יט): כל הבכור אשר יולד וגו' הזכר תקדיש – הא כיצד? משעת לידתו את מונה לו שנה.

הלכה ב'

מתני' בשלש קופות של שלש שלש כאין תורמין את הלשבה, וכתוב עליהן: אלף בי"ת גימ"ל. רבי ישמעאל אומר: יונית כתוב עליהן: אלף"א בית"א גמ"א.

אין התורם נכנס לא בפרגוד הפות, ולא במנעל, ולא בסנדל, ולא בתפילין, ולא בקמיע, שמוא יעני, ויאמרו מעון הלשבה העני, או שמוא יעשיר, ויאמרו מתרומת הלשבה העשיר; שאדם צריך לצאת ידי תפירות בדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום, שנאמר (בסודר לב, כב): והייתם נקיים מה ומישראל. ואומר (משלי ג, ד): ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם.

גמרא תפון תנינן: מפנין אפילו ארבע וחמש קופות. רבי זעירא שאל את רבי יאשיה: כמה היא שיעורן של קופות? אמר ליה:

[דף ז' ע"ב]

גלמוד סתום מן המפורש. דתניא: בשלש קופות של שלש שלש סאין, שהן תשעה סאין, שהן עשרים ושבע סאין, תורמין את הלשכה, וכתוב עליהן אל"ף ב"ת גימ"ל.
מפני מה כתוב עליהן אל"ף ב"ת גימ"ל? לומר: מסתפק מן הראשונה קודם לשנייה, ומן השנייה קודם לשלישית.

*

תמן תנינן: המוציא יין – פדי מוינת הכוס. רבי זעירא שאל את רבי יאשיה: פמה שיעורן של כוס? אמר ליה: גלמוד סתום מן המפורש. דתני רבי חיאי: ארבע פוסות שאמרו – ישנן רביעית של יין האיטלקי.

אמר רבי יוסי בר אבין משום רבי יוחנן: דרבי יהודה היא דתני: מים – פדי גמיעה. רבי יהודה אומר: פדי מוינת הכוס. – פדי גמיעה. רבי יהודה אומר: פדי מוינת הכוס.

מוזג בכמה? נשמענה מן הדא: מים – פדי גמיעה. רבי יהודה אומר: פדי מוינת הכוס. יין – פדי גמיעה. רבי יהודה אומר: פדי מוינת הכוס. הדא אמרה: מוזג – פדי מוינת הכוס.

פמה שיעורן של כוס? רבי אבין אומר: טיטרטון ורביע.

מהו לשותתן בכרף אחד? מדאמר רבי מנא אמר רבי יוסי: הלל, אם שמען בבית הכנסת – יצא. הדא אמרה: אם שתאן בכרף אחד – יצא.

מהו לשותתן בפסקין? כלום אמרו: "שישתה", לא פדי שישתה ולא שישתפר! אם שתה בפסקון, אף הוא אינו משתפר.

*

מהו לצאת בין של שביעית? תני רב אושעיא: יוצאין בין של שביעית.

מהו לצאת בקונדיטין? מדתני בר קפרא: קונדיטין – בין, הדא אמרה: יוצאין בין קונדיטין.

מהו לצאת בין מוזגין? מדתני רב חיאי: ארבעה פוסות שאמרו – יוצאין בהן בין חיין ובין מוזגין, ובלבד שיהא בהן טעם ומראה יין.

אמר רבי ירמיה: מצוה לצאת בין אדם, שנאמר (משלי כב): אל תרא יין כי יתאדם כי יתן בפוס עינו וגו'.

תני: מבושל – כמתובל.

מהו לצאת בין מבושל? אמר רבי יונה: יוצאין בין מבושל.

רבי יונה למעמיה, דרבי יונה כד הוה שתי ארבע פסי דפסקהא, הוה חזיק רישא עד הנא.

חמיתיה חדא מטרוניתא אפוי נהירין, אמרה: סבא סבא, חדא מהני תלת מילין אית בה, או דשתוי חמרא את, או דמלוי בריבית את, או דמגדל חזירי את!

אמר לה: תיפח רוחא דתהיא איתתא! דחדא מאלין תלת מילא לית בי. אלא: אוילפני שכיח לי, דהכין

פתיב (ספלת ח): **חכמת אדם תאיר פניו!**

רבי אבהו אתי לטיבריא, חמוניה תלמידוי דרבי יוחנן אפוי נהורין, אמרון תלמידים לרבי יוחנן:

אשפח רבי אבהו סימא. אתא לגביה, אמר ליה: מאי אורייתא חדתא שמעת? אמר ליה: תוספתא

עתיקא! קרא עליה: **חכמת אדם תאיר פניו.**

*

אמר רבי חנין: לונא דאורייתא – תמונתא עתיקא דמורייסא דציפורי.

אמר רבי יונה: וחכמנא לה, דבית רבי ינאי הוה מכילין בה דבש.

תני: חצי שמינית טברנית

[דף ח' ע"א]

הישנה.

אמר רבי יוחנן: הדין היא ולמה קרי ליה עתיקה? מן בגין דתהו (בימי) [ביומין].

אית דאמרי: דתו זעירא ורבתא. ואית דאמרי: דאזעירא, ולא אזעירא כמה דתו.

*

כמה הוא שיעור של כוס?

רבי יוסי בשם רבי יוסי בן פזי, ורבי יוסי בר ביבי בשם רבי שמואל: אצבעיים על אצבעיים, על רום

אצבע, ומחצה ושליש אצבע.

*

תני: יבש – פזות; דברי רבי נתן.

רבנן דמירין ורבי יוסי בר ביבי בשם שמואל: אתיא דרבי נתן פרי שמעון, כמה דרבי שמעון אמר:

ברביעית, כן אמר רבי נתן: ברביעית, לכשיקראש ויהא בו פזות.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: מעשה בפירדת רבי שפחה, וטהרו את דמה משום נבילה.

ושאל רבי אליעזר את רבי סימון: עד כמה? ולא אשגח ביה, ושאל לרבי יהושע בן לוי, ואמר ליה:

עד רביעית – טהור, יותר מרביעית – טמא. ובאש לרבי אליעזר על דלא תזר ליה רבי סימון

שמועתא.

רב ביבי הוה יתיב מתני תדין עובדא. אמר ליה רבי יצחק בר ביסנא: פהנה עד רביעית טהור, יותר
מכאן טמא? ובעט ביה.

אמר ליה רבי זריקא: בגין דשאיל לה, את בעט ביה? אמר ליה: בגין דלא תות דעתי בי – בעיטנא
ביה.

דאמר רבי חנן: והיו חייך תלאים לך מנגד (דברים כח) – זה שלוקח חטים לשנתו, ופחדת לילה ויומם
(ש) – זה הלוקח מן הפדקי. ולא תאמין בחייד (ש) זה הלוקח מן הפלמור, ואנא סמיכנא אפלמור.
ומהו פדון?

העיד רבי יהושע בן פתורה על דם נבילה – שהוא טהור. מהו טהור? טהור מלקבשיר. אבל לטמות
– מטמא.

תמן תנינן: דם השרץ – כבשרו, מטמא ואינו מכשיר, ואין לנו פיצא בו. ושיעור טומאתו, שדמו
מטמא כבשרו.

אמר רבי יוסי: פליגי בה תרין אמוראי, חד אמר: טמא, וחד אמר: טהור. מאן דאמר: טמא – פרבי
יהודה, ומאן דאמר: טהור – פרבי יהושע בן פתורה.

אמר ליה רב אבדומה דמן נהותה: וואית! דרבי יהודה מורינא – דבי נשיאה הנה.
*

שמא יעני ויאמרו בו. תני רבי ישמעאל: קוין – לא יתרום, מפני החשד.

תני: הגזברין – היו מפספסין בקילקין.

תני: מדברין היו עמו משעה שהוא נכנס עד שעה שהוא יוצא.

וימלא פומיה מוין! אמר רבי תנחומא: מפני הפרכה.
*

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: פתורה ובנביאים ובכתובים מצאנו, שאדם צריך לצאת ידי
הבריות כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום.

פתורה מניין? דכתיב (במדבר לז): והייתם נקים מה ומישראל.

בנביאים מניין? דכתיב (יהושע כב, כז): אל אלהים ה' וגו' וישראל הוא ידע.

בכתובים מניין? דכתיב (משלי ג): ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם.

גמליאל זוגא שאל לרבי יוסי בר רבי בון: איזהו המחזור שפבולם? אמר ליה: והייתם נקים מה
ומישראל.

הלכה ג'

מתני' של בית רבן גמליאל היה נכנס ושקלו בין אצבעותיו, וזרקו לפני התורם, והתורם מתפזרין ודחפו לתוך הקופה.

אין התורם תורם עד שהוא אומר להם: "אתרום"? והן אומרים לו: "תרום, תרום, תרום" שלש פעמים.

תרום את הראשונה והיפה בקטבליאות. השנייה והיפה בקטבליאות. השלישית לא היה מחפה. ולמה היה מחפה? שמוא ישב ויתרום מן הדבר התרום.

תרום את הראשונה - לשם ארץ ישראל. והשנייה - לשם פרכים המוקפין לה. והשלישית - לשם בבל ולשם מדי ולשם

[דף ח' ע"ב]

מדינות הרחוקות.

גמרא של בית רבן גמליאל וכו'. אילו היו שני פריים ותרום מאחד מהן על חבירו, שמוא לא פטר

חבירו? הנחת רוח היא להם שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תהילה

תני: שמוא את הקטבליאות - נעשו פולן שיריים.

תני: שלישית - היא היתה עשירה שבכולן, שהיו בה איצמלי אסטריאות של זהוב, ודרכנות של זהוב.

תני: תרום את הראשונה - לשם ארץ ישראל ולשם כל ישראל. שנייה - לשם פרכים המוקפים ולשם כל ישראל. והשלישית - לשם בבל ומדי, ולשם מדינות הרחוקות, ולשם כל ישראל.

תני: נטל מן הראשונה, אף על פי שיש בראשונה - נטל מן השנייה. נטל מן השנייה, אף על פי שיש בשנייה - נטל מן השלישית. שלמה שלישית - חוזר לשנייה. שלמה לראשונה. שלמו שלשתן - חוזר ושקל.

רבי מאיר אומר: חוזר לשיריים, שהיה רבי מאיר אומר: מועלים בשיריים שמוא יצטרכו להן בסוף.

*

וכן היה רבי פנחס בן יאיר אומר: זריזות - מביאה לידי נקיות. נקיות - מביאה לידי טהרה. טהרה - מביאה לידי קדושה. קדושה - מביאה לידי ענוה. ענוה - מביאה לידי יראת המא. יראת המא - מביאה לידי חסידות. חסידות - מביאה לידי רוח הקודש. רוח הקודש - מביאה לידי תחיית המתים. תחיית המתים - מביאה לידי אליהו זכור לטוב.

זריזות מביאה לידי נקיות, דכתיב (ויקרא טו, ט): **וכלה מפפר.**

נקיות מביאה לידי טהרה, דכתיב (ויקרא יב, ח): **וכפר עליה הכהן וטהרה.**

מְהֵרָה מְבִיאָה לַיָּדִי קְדוּשָׁה, דְּכַתִּיב (ויקרא טו, יט): וְטָהְרוּ וְקִדְּשׁוּ.

קְדוּשָׁה מְבִיאָה לַיָּדִי עֲנוּה, דְּכַתִּיב (ישעיהו נו, טו): כִּי כֹה אָמַר רִם וְנִשְׂא שִׁכְנָ עַד וְקִדְּשׁ שְׁמוֹ מְרוֹם וְקִדְּשׁ אֲשֶׁכּוֹן וְאֵת דְּבָא וּשְׁפַל רִוַח.

עֲנוּה מְבִיאָה לַיָּדִי יְרֵאת הַמָּא, דְּכַתִּיב (משלי כב, ד): עֵקֶב עֲנוּה יְרֵאת ה'.

יְרֵאת הַמָּא מְבִיאָה לַיָּדִי חֲסִידוֹת, דְּכַתִּיב (תהלים קג, יז): וְחֲסִיד ה' מַעֲלוֹם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו.

חֲסִידוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי רִוַח הַקִּדְּשׁ, דְּכַתִּיב (תהלים פט, ט): אִזּוּ דְּבִרְתָּ בַחֲזוֹן לַחֲסִידֶיךָ.

רִוַח הַקִּדְּשׁ מְבִיאָה לַיָּדִי תַחֲנוּית הַמַּתִּים, דְּכַתִּיב (חזקאל לו, יד): וְנִתַּתִּי רִוַחִי בְּכֶם וְחַיִּיתֶם.

תַּחֲנוּית הַמַּתִּים מְבִיאָה לַיָּדִי אֱלֵיהֶוּ זְכוּר לְמוֹב, דְּכַתִּיב (מלאכי ב, ג): הֲנֵה אֲנִי שִׁלַּח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא.

תָּנָא בְּשֵׁם רַבִּי מֵאִיר: כָּל מִי שֶׁקְּבוֹעַ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וּמְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן הַקִּדְּשׁ, וְאוֹכַל פִּירוֹתָיו בְּמִהֲרָה, וְקוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּפוֹקֵר וּבְעֵרֵב – יֵהֵא מְבוֹשָׁר שֶׁכֵּן עוֹלָם הֵבֵא הוּא.

הַרְרָן עֵלְךָ פֶּרֶק בְּשִׁלְשָׁה פְּרָקִים

פֶּרֶק רְבִיעִי

הַלְכָה א'

מִתְנִי' הַתְרוּמָה מָה הָיָו עוֹשִׂין בָּהּ?

לִזְקָתָיו בָּהּ תְּמִידִין וּמוֹסְפִין, וְנִסְפִּיהֶם. הַעוֹמֵר, וְשֵׁתִי לָחֶם, וְלָחֶם הַפָּנִים, וְכָל קַרְבָּנוֹת הַצִּיבוֹר. שׁוֹמְרֵי סְפִיחִין בְּשִׁבְעִיעִית – גּוֹמְלִין שֶׁכֵּרֵן מִתְרוּמַת הַלְשֶׁפֶה.

רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵף הַרוֹצֵה – מִתְנַדֵּב שׁוֹמֵר חָנּוּם.

אֶמְרוּ לוֹ: אֵף אֶתְּהָ אוֹמֵר שְׂאִין בְּאִין אֶלְאֵ

[דף ט' ע"א]

מִשָּׁל צִיבוֹר.

גְּמָרָא מַה רְאָה זְמַן עֲצֵי פְהָנִים וְהָעַם לְהִימָנוֹת? אֶלְאֵ בְּשַׁעֲהָ שֶׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגּוֹלָה וְלֹא מִצְּאוּ עֲצִים בְּלִשְׁפָה, וְעַמְדוֹ אֵלֹו וְנִתְנַדְּבוּ עֲצִים מִשָּׁל עֲצָמָן, וּמְכָרוּם לְצִבוֹר, וְקָרְבוּ מִהֵן קַרְבָּנוֹת צִיבוֹר, וְהִתְנַו עִמָּהֶן נְבִיאִים שְׂבִינִיהֶן שְׂאֵפִילוּ לְשִׁפְהָ מְלִיאָה עֲצִים – וְעַמְדוֹ אֵלֹו וְנִתְנַדְּבוּ עֲצִים מִשָּׁל עֲצָמָן – שְׁלֵא יֵהֵא קַרְבָּן מִתְקַרֵּב אֶלְאֵ מִשְׁלָהֶן תַּחֲוִילָה.

אָמַר רַבִּי אֶהָא: דְּרַבִּי יוֹסֵה הִיא! דְּרַבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר: אֵף הַרוֹצֵה – מִתְנַדֵּב שׁוֹמֵר חָנּוּם.

מסכת כתבות פרק אחד עשר

א. אלמנה שתובעת כתבתה, והיורשים אומרים לה: 'התקבלת כתבתיך', עד שלא נשאת - היא צריכה להביא ראיה שלא נתקבלה כתבתה. משנשאת - הם צריכים להביא ראיה שנתקבלה כתבתה. מכה כתבתה, משכנה כתבתה, עשתה כתבתה אפותיקי - אבדה מזונותיה. רבי שמעון אומר: אפלו מכה מקצת, אפלו משכנה מקצת, אפלו עשתה מקצת כתבתה אפותיקי - אבדה מזונותיה. ואין צריך לומר לאחר מיתת בעלה, אלא אפלו בחיי בעלה, וכותבת: 'אלו לכתבה מכותי, ואלו למזונות מכותי'; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: מוכרת סתם, לכך כחך יפה.

ב. כשם שאלמנה מוכרת שלא בבית דין, כך יורשיה הבאין ברשותה מוכרין שלא בבית דין. רבי שמעון אומר: אלמנה מוכרת שלא בבית דין, ואין יורשיה הבאין ברשותה מוכרין שלא בבית דין. אמר רבי שמעון: מפני מה אמרו אלמנה מוכרת שלא בבית דין? ליפות כחן של יתומים שלא תכבז את נכסיהם. ירדה לשדה העשויה אפותיקי, ואכלה והוציאה הוצאות - שמין לה מה שאכלה, ושמין לזו מה שהוציאה. אם שמו לה בית דין - מה ששמו שמו.

ג. שלשה שיירדו לשום, אחד אומר במנה ושנים אומרים במאתים, אחד אומר במאתים ושנים אומרים במנה - בטל יחיד במעוטו. אחד אומר במנה, ואחד אומר בעשרים, ואחד אומר בשלשים - שמין אותה במנה. רבי אלעזר ברבי צדוק אומר: שמין אותו תשעים דינר. אחרים אומרים: עושין אותו שומא ביניהן, ושמין אותו שליש.

ד. איזו היא אגרת בקרת? שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום, אפלו מכה שוה מנה במאתים, או שוה מאתים במנה - מכה קים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: שום הדיינים שפחתו שתות או הותירו שתות - מכרן קים.

ה. היא שמכה שוה מנה ודינר במנה, אפלו אומרת: 'אני אחזיר את הדינר לירשין' - מכה בטל. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מכה קים, ותחזיר את הדינר לירשין, ובלבד שתשיר מקצת, לפיכך אם פחתה או הותירה - אין לה כשעור שמכה. רבי אלעזר אומר: יתומה יש לה פרות.

ו. בן שמת אביו, ואמו אומרת: 'יתגדל אצלי', היורשים אומרים: 'יתגדל אצלנו' - אין מניחין אותו להתגדל אצל מי שראו לירשו. מעשה היה באחד ושחטוהו בערב הראשון.

ז. האשה שמת בעלה - יושבת בביתם כדרך שישבה בהן בחיי בעלה, משתמשת בעבדים ושפחות, בכלי כסף בכלי זהב, כדרך שגשתמשה בהן בחיי בעלה, שכך כותב לה: 'תהא יתבא בביתי, ומתזוני מנכסי, כל יומי מגר ארמלותיך בביתי'.

ח. האומר: 'תנו בית ארמלות לבתי' - בית לפלוני לישב בו' ונפל - היורשים חזיבין לבנותו. 'בית זה בית ארמלות לבתי' - 'בית זה לפלוני לישב בו' ונפל - אין היורשים חזיבין לבנותו. האומר: 'תנו בית ארמלות לבתי' - אין נותנין לה אלא אם כן קבלה עליה לישב בתוכו, ויכולין היורשין לעפב על ידה, שמא תשפירנו לאחר, לפיכך אם מתה - הן יורשין אותה.

ט. המלוה את חברו על גבי חבילה, ואבדה חבילה - גובה משאר נכסים. אם אמר לה 'על מנת', שאין לה פרעון אלא מזה, אין

1 תהא יושבת בביתי ותהיה נזנית מנכסי, כל

ימי מגורי אלמנותיך בביתי.

גובין משאָר נכָּסִים. העוֹשֶׂה שְׂדֵה אֲפוֹתִיקִי לְכַתֵּב אִשָּׁה וְשִׁטְפָה נָהָר – גּוֹבֵה מִשְׁאָר נְכָסִים, אִם אָמַר לָהּ 'עַל מְנַת שְׂאִיז לָךְ פְּרַעוֹן אֲלֵא מְזֵה' – אִין גּוֹבֵה מִשְׁאָר נְכָסִים.

מִסְכַּת כְּתוּבוֹת פָּרָק שְׁנַיִם עָשָׂר

א. בְּרֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁהֵיטָה כְּתוּבָתָהּ אֶצֶל אָבִיהָ – הֵיטָה קֵלָה בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָהּ, הִתְקִין שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטַּח: שְׂתֵּהא כְּתוּבָתָהּ אֶצֶל בַּעֲלָהּ, וְכוּתֵב לָהּ: 'כָּל נְכָסִים דְּאִית לִי אֲחֵרָאִין וְעֵרְכָאִין לְכַתְּבִיתִךְ דָּא'². אִין עוֹשִׂין כְּתוּבַת אִשָּׁה מִן הַמְּטֻלְטֵלִין, מִפְּנֵי תְקוּנַת הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְכִי מָה תְקוּנַת הָעוֹלָם יֵשׁ בְּזוֹ? אֲלֵא לִפְנֵי שְׂאִיז לָהּ קֶצֶבָה.

ב. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ הַנְּזָקִין שְׂמִיז לָהֶם בְּעֵדִית? מִפְּנֵי הַגְּזֻלָּנִין וּמִפְּנֵי הַחֲמֻסָּנִין, שִׁיְהֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד אוֹמַר: מִפְּנֵי מָה אָנִי גּוֹזֵל? מִפְּנֵי מָה אָנִי חוֹמֵס? שְׁלֵמְתָךְ הָרִי בֵּית דִּין שְׂמִיז לוֹ שְׂדֵה יְפֵה שְׁלִי, וְסָמְכוּ עַל הַמִּקְרָא (שְׁמוֹת כ"ב, ד): "מִיטֵב שְׂדֵהוּ וּמִיטֵב כְּרֵמוֹ יִשְׁלֵם".

ג. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'בַּעַל חוֹב בְּבִינוּנִית? מִפְּנֵי הַרְמָאִין, שְׁלֵא יֵהא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹתֵן עֵינוּ בַשְּׂדֵה חֲבֵרוֹ הַיְפֵה, בְּתוֹךְ חֲצֵר חֲבֵרוֹ הַיְפֵה, וּמְלוֹה אוֹתוֹ עֲלֶיהָ וְקוֹפֵץ וְנוֹטֵלָהּ. אִם כֵּן יִשְׁמוּ לוֹ בְּזוֹבוּרִית? שְׁלֵא לְגַדֵּר דְּרֵךְ בְּפְנֵי לְוִין, שְׁלֵא יֵהא אָדָם מִבְּקֵשׁ לְלוֹת וְאִין אָדָם מְלוֹהוּ.

ד. כְּתוּבַת אִשָּׁה בְּזוֹבוּרִית; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה שְׁאָמַר מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: 'כְּתוּבַת אִשָּׁה בְּזוֹבוּרִית? יִתֵּר מִמָּה שֶׁהָאִישׁ רוֹצֵה לִישָׂא אִשָּׁה רוֹצֵה לִינְשָׂא. וְעוֹד, בַּשְּׂתָה שֶׁל אִשָּׁה מְרַבָּה יוֹתֵר מִן הָאִישׁ. אִם כֵּן לֹא תֵּהא לָהּ כְּתוּבָה? אֲלֵא שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצֵאת לְרֻצוֹנָה וְשֵׁלֵא לְרֻצוֹנָה, וְהָאִישׁ אִין מוֹצִיא אֲלֵא לְרֻצוֹנָה.

ה. אִין שְׁם אֲלֵא עֵדִית – כִּלְזָן גּוֹבִין מִן הָעֵדִית. בִּינוּנִית – כִּלְזָן גּוֹבִין מִן הַבִּינוּנִית. זְבוּרִית – כִּלְזָן גּוֹבִין מִן הַזְבוּרִית, עֵדִית וּבִינוּנִית – הַנְּזָקִין שְׂמִיז לָהֶן בְּעֵדִית. בַּעַל חוֹב וְכַתֵּב אִשָּׁה בְּבִינוּנִית, עֵדִית וְזוֹבוּרִית – הַנְּזָקִין שְׂמִיז לָהֶן בְּעֵדִית וּבַעַל חוֹב וְכַתֵּב אִשָּׁה בְּזוֹבוּרִית. בִּינוּנִית וְזוֹבוּרִית – הַנְּזָקִין וּבַעַל חוֹב בְּבִינוּנִית וְכַתֵּב אִשָּׁה בְּזוֹבוּרִית. מְכָרָן לְאֶחָד אוֹ לְשֵׁלֶשֶׁה כְּאֶחָד, נִכְנְסוּ תַּחַת הַבְּעֵלִים. הַנְּזָקִין שְׂמִיז לָהֶם בְּעֵדִית, בַּעַל חוֹב בְּבִינוּנִית וְכַתֵּב אִשָּׁה בְּזוֹבוּרִית. מְכָרָן לְשֵׁלֶשֶׁה, זֶה אַחֵר זֶה, אֶפְלוּ נְזָקִין מִזְבוּרִית, וְכַתֵּב אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב מִן הָעֵדִית – גּוֹבִין מִן הָאֲחֵרוֹן שְׂבָהֶן. אִין בְּהֵן – גּוֹבִין מִשְׁלַפְּנֵיו. אִין בְּהֵן – גּוֹבִין מִשְׁלַפְּנֵי פְּנִיָו.

ו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: הָעוֹשֶׂה שְׂדֵהוּ אֲפוֹתִיקִי לְכַתֵּב כְּלוֹתוֹ – יְדֵה עַל הָעֵלְוִינָה. רוֹצֵה – גּוֹבֵה מִמֶּנּוּ. רוֹצֵה – גּוֹבֵה מִשְׁאָר נְכָסִים.

ז. אֲלֻמָּנָה שְׁאָמְרָה: 'אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית בְּעֵלִי' – אִין הַיּוֹרְשִׁין יְכוּלִין לְעַכֵּב עַל יְדֵה, שְׁכָף הוּא כְּבוֹדוֹ שֶׁל בְּעֵלָה. אָמְרָה: 'אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית אָבִא' – יְכוּלִין הַיּוֹרְשִׁין לְעַכֵּב עַל יְדֵה, שְׁכָף הִיא בְּרַכַּת הַבֵּית מְרַבָּה.

ח. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ – גּוֹבֵה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם, וְכָל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ – גּוֹבֵה כְּתוּבָתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים, שִׁישׁ בְּעֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים שֶׁתַּעֲשֶׂה טוֹבָה כְּנֶגֶד כְּתוּבָתָהּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שְׁאָמַר מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמַר: שְׁלִשִׁים שָׁנָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ – גּוֹבֵה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם. וְכָל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ – גּוֹבֵה כְּתוּבָתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים. וְכֵן יוֹרְשִׁים הַבָּאִים בְּרוּשָׁתָהּ – מוֹכְרִים כְּתוּבָתָהּ עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ

² כָּל הַנְּכָסִים שִׁישִׁי לִי אֲחֵרָאִים וְעֵרְכִים לְנְכָסִים

שנים. בעלי חוב גובין לעולם, אף על פי שאין משכירין.

ט. מי שהלך למדינת הים ובא, ואשתו תובעת מזונות, אם אמר: 'הוציא לה מעשה ידיה למזונותיה' - הרשות בידו, ואם פסקו לה בית דין, מה שפסקו - פסקו.

י. אמר רבי יוסי בן רבי יהודה: לא נחלקו אדמון וחכמים, על מה שפסק לה אביה, שהיא יכולה לומר: 'אבא פסק עלי, מה אני יכולה לעשות? או כנס או פטור'. על מה נחלקו? על שפסקה היא לעצמה, שאדמון אומר: יכולה היא שתאמר: 'סברה הייתי שאבא נותן לי, עכשו שאין אבא נותן לי, מה אני יכולה לעשות? או כנס או פטור'. אמר רבן גמליאל: רואה אני את דברי אדמון. הפוסק מעות לבתו הקטנה, ופשט את הרגל - כופין אותו לתן, שזכין לאדם שלא בפניו.

יא. שלש ארצות לנשואין - יהודה ועבר הירדן והגליל. במה דברים אמורים? בזמן שהיה מיהודה וארס אשה מיהודה, מגליל וארס אשה מגליל אבל אם היה מיהודה, וארס אשה מגליל - כופין אותה לצאת, שעל מנת כן נשאה. אם אמר פלוני מיהודה: 'נשאתי אשה מגליל' - אין כופין אותה לצאת. 'בגליל' - כופין אותה לצאת.

יב. מוציאין מעיר שרבה עובדי כוכבים לעיר שרבה ישראל, ואין מוציאין מעיר שרבה ישראל לעיר שרבה עובדי כוכבים. הוא רוצה לבא לארץ ישראל והיא אינה רוצה לבא - כופין אותה לבא. היא רוצה לבוא לארץ ישראל והיא אינה רוצה - כופין אותה לבא. הוא רוצה לצאת מארץ ישראל, והיא אינה רוצה - אין כופין אותה לצאת. היא רוצה והיא אינה רוצה - כופין אותה לצאת.

יג. המוציא שטר בכל - גובין עליו כסף בכל. בארץ ישראל - גובין עליו כסף ארץ ישראל. היה כתוב סתם, אם מוציאו בכלל - גובה עליו כסף בכל, בארץ ישראל - גובה

עליו כסף ארץ ישראל. היה כתוב עליו כסף סתם - הרי זה גובה. כל זמן שירצה, מה שאין כן בכתבת אשה.

יד. נשא אשה בארץ ישראל וגרשה בארץ ישראל - נותן לה כסף ארץ ישראל. בארץ ישראל וגרשה בכלל - נותן לה כסף ארץ ישראל. בכלל וגרשה בארץ ישראל - נותן לה כסף ארץ ישראל. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כתבת אשה ובעל חוב כמקום הנשואין. חמשה סלעים של בן, שלשים של עבד, חמשים של אוגוס ושל מפתח, ומאה של מוציא שם רע - כלם, אף על פי שהן בכלל - גובה עליהן כסף ארץ ישראל. כסף שדברה בו תורה בכל מקום - זה כסף צורי. איזה כסף צורי? זה כסף ירושלמי.

מסכת גטין פרק ראשון

א. המביא גט מסוריא - כמביא מחוצה לארץ. צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', מעבר הירדן כמביא מארץ ישראל, ואין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ב. המביא גט ממדינת הים, ונתנו לה, ולא אמרו לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם, אם נתקיים בחותמיו - כשר. ואם לאו - פסול. הוי, לא הצרכו לומר: 'בפני נכתב ובפני נחתם' להחמיר עליה, אלא להקל עליה.

ג. המביא גט ממדינת הים, ולא נכתב בפניו ולא נחתם בפניו - הרי זה מחזירו למקומו, ועושה לו בית דין, ומקיימו בחותמיו, ומביאו, ואין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אלא אומר: 'שליח בית דין אני, בארץ ישראל שליח עושה שליח; רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין שליח עושה שליח בגטין'.

ד. בראשונה היו אומרים ממדינה למדינה, חזרו לומר משכונה לשכונה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף מהגמוניא להגמוניא.

ושחרורי עבדים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף אלו כשרים, במקום שאין ישראל חותמין.

י. אמר רבי אלעזר: אמרנו לו לרבי מאיר, מפני מה זכין לעבדים שלא בפניו? והלא זכות הוא לעבד שיצא מתחת יד רבו לחרות! אמר לנו: אינו אלא חוב הוא לו, שאם היה עבד כהן - נמצא פסלו מן התרומה. אמרנו לו: ומה אם ירצה שלא לזנוג וישלם לפרנסו - הרשות בידו. אמר לנו: ומה אם אלו עבד כהן שכרחה, ואשת כהן שמרדה על בעלה, הלא אוכלין בתרומה, וזה אינו אוכל, אבל אשה אינה כן, אלא חוב הוא לה, שכן פסלה מן התרומה ומפסידה מן המזונות.

יא. האומר לחברו: 'הולך מנה לפלוני שאני חייב לו', תן מנה זו לפלוני, פקדון שיש לו בבדי, הולך מנה זו לפלוני, פקדון שיש לו בבדי - חייב באחריותו, אם בא לחזור - לא יחזור, וחייב. הולך מנה זו לפלוני - תן מנה זה לפלוני, הולך מנה זו לפלוני, הולך שטר מתנה זה לפלוני, תן שטר מתנה זה לפלוני, אם רצה להחזיר - לא יחזור. הלך ומצאו שמת - יחזור למשלת, ואם מת - יתן ליורשים. זכה מנה זה לפלוני, קבל מנה זו לפלוני, זכה שטר מתנה זה לפלוני, קבל שטר מתנה זה לפלוני, אם רצה לחזור - לא יחזור. הלך ומצאו שמת - יתן ליורשיו. ואם לאחר מיתה זכה - יחזיר למשלת, שאין אדם זוכה, שאין אדם זוכה בכתב לאחר מיתה. מי שאמר: 'שא מנה זה לפלוני, טול מנה זה לפלוני, יהא מנה זה לפלוני בידך', ומת, אם רצה להחזיר - לא יחזור, ואין צריך לומר, באומר: - זכה לו. ובאומר: - התקבל לו.

מסכת גיטין פרק שני

א. המביא גט ממדינת הים, ונתנו לה, ולא אמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם' - הרי זה מקבלו הימנה, אפלו לאחר שלש שנים

ה. חמר במדינת הים שאין בארץ ישראל, ובארץ ישראל שאין במדינת הים, שהמביא גט ממדינת הים, צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אם יש עליו עוררין - יתקיים בחותמיו. המביא גט מארץ ישראל, אין יכול לומר: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אם יש עליו עדים - יתקיים בחותמיו.

ו. כיצד אמרו: 'יתקיים בחותמיו'? עדים שאמרו: כתב ידינו הוא זה, אבל אין אנו מכירין לא את האיש ולא את האשה - כשר. 'אין כתב ידינו זה', אבל אחרים מעידין בהם שהוא כתב ידן, או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר - כשר.

ז. רבי מאיר אומר: עכו ותחומיה כארץ ישראל לגטין. וחכמים אומרים: עכו ותחומיה כחוץ לארץ לגטין. מעשה באחד מקפר ססי שהביא גט לפני רבי ישמעאל, אמר לו: אף אתה צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, שלא תזקק לעדים. לאחר שיצא, נכנס לפניו רבי אלעאי, אמר לו: והלא כפר ססאי מבלעת בתחום ארץ ישראל, וקרוכה לצפורי יותר מעכו. אמר לו: שתק בני, שתק! הואיל ויצא הדבר בהתר - יצא.

ח. רבי יהודה אומר: אף על פי ששני עדים כותים - כשר. אמר רבי יהודה: מעשה שהביא לרבן גמליאל בכפר עותנאי גט אשה, והיו עריו כותים והכשירו.

ט. כל שטרות העולים בערכאות שלהם, אף על פי שחותמיהן עובדי כוכבים. רבי עקיבא מכשיר בכלן, וחכמים פוסלין בגטי נשים ובשחרורי עבדים. אמר רבי אליעזר ברבי יוסי: כך אמר להם רבי שמעון לחכמים בצידן, לא נחלקו רבי עקיבא וחכמים על כל השטרות העולים בערכאות של עובדי כוכבים, אף על פי שחותמיהן עובדי כוכבים שהם כשרים, ואפילו גטי נשים ושחרורי עבדים, לא נחלקו, אלא בזמן שנעשו בהדיוט, שרבי עקיבא מכשיר בכלן, וחכמים פוסלין, חוץ מגטי נשים

ויחזור ויתנונו לה, ויאמר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ב. נאמנת אשה שתאמר: 'זהו גט שננתת לי'. נקרע - כשר, נתקרע - פסול, נקרע בו קרע של בית דין - פסול. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מדבק את הקרעים ונותן לה, ואומר לה: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ג. אחד אומר 'בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם' - פסול. שנים אומרים: 'בפני נכתב', ואחד אומר: 'בפני נחתם' - פסול. רבי יהודה מכשיר בזה.

ד. רבי שמעון אומר: אפלו כתבו היום וחתמו למחר - כשר. כתבו בעיר זו - לא יחתמו בעיר אחרת. ואם חתמו - כשר. כתבו בארץ וחתמו בחוץ לארץ - צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'. כתבו בחוץ לארץ וחתמו בארץ ישראל, אין צריך שיאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ה. כתבו בקליפי אגוזים, בקליפי רמונים, בדם הקרוש, ובחלב הקרוש, על עלי זית, על עלי דלעת, על עלי חרוב, על כל דבר שהוא של קימא - כשר. על עלי חזרין, על עלי כרשין, על עלי בצלים, על עלי ירקות וורדין, על כל דבר שאינו של קימא - פסול. זה הכלל: כתב דבר שהוא של קימא על גבי דבר שאינו של קימא, או בדבר שאינו של קימא על גבי דבר שהוא של קימא - פסול, עד שיכתב בדבר שהוא של קימא, ועל דבר שהוא של קימא.

ו. המקרע על העור כתבנית כתב - פסול. הרושם על העור כתבנית כתב - כשר. רבי יוסי הגלילי אומר: מה ספר מיחד שאין בו רוח חיים, יצא דבר שיש בו רוח חיים. רבי יהודה בן בתירה אומר: מה ספר מיחד שהוא תלוש מן הקרקע, יצא דבר המחבר לקרקע. כתב על קרן הצבי, וחתכו, וחתמו, ונתנו לה - פסול, שנאמר (דברים כד): 'וכתב ונתן' - 'מה נתינה בתלוש, אף כתיבה בתלוש'. כתב על קרן פרה, ונתן לה

את הפרה, על היד של עבד, ונתן לה את העבד - זכתה בהן.

ז. אמר לה: 'הרי זה גיטיך, והשאר כתבתיך'. נתקבלה גטה ונתקבלה כתבתה. 'הרי זה גיטיך, על מנת שתחזיר לי את הנזיר' - הרי זו מגרשת. 'על מנת שהנזיר שלי', או שנתנו לה הנזיר עצמו או שכתבו על ידה - אינה מגרשת.

ח. הכל כשרין לקבל את גטה, חוץ מחרש שוטה וקטן, הכל נאמנים להביא לה את גטה, אפלו בנה, אפלו בתה, ואפילו חמש נשים שאין נאמנות לומר 'מת בעלה' - נאמנות להביא גטה. חמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא: אשה עצמה נאמנת להביא גטה, מקל וחמר, ומה צרתה שאין נאמנת לומר 'מת בעלה', נאמנת להביא גטה, היא שנאמנת לומר 'מת בעלה' אינו דין שנאמנת להביא גטה? דיו לבא מן הדין להיות כנדון! מה באלו צריכות שיאמרו: 'בפני נכתב ובפני נחתם', אף היא עצמה שהביאה, צריכה שתאמר: 'בפני נכתב ובפני נחתם'.

ט. גט אשה שכתבו שלא לשמה - פסול, שנאמר (דברים כד, א): 'וכתב לה' - 'לשמה'. שחרור עבד שכתבו שלא לשמו - פסול, שנאמר (ויקרא יט, כ): 'או חפשה לא נתן לה', ולהלן הוא אומר: 'וכתב לה' - מה לה' האמור להלן לשמה, אף לה האמור כאן לשמה.

י. מגלת סוטה שכתבה שלא לשמה - פסולה, שנאמר (במדבר ה, ל): 'ויעשה לה הכהן את כל התורה הזאת' - 'שיהיו כל מעשיה לשמה'. כתב סופר לשמה, וחתמו עדים לשמה, אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנו לה - פסול, עד שיאמר לסופר 'כתוב', ולעדים 'חתמו'. ולא עוד, אלא אפלו כתב בכתב ידו לסופר 'כתוב' ולעדים 'חתמו', אף על פי שכתבוהו וחתמוהו ונתנו לה -

מסכת גיטין פרק שלישי

פסול, עד שישמענו את קולו, שיאמר הוא לסופר: 'כתוב ולעדים' חתומו'.

א. המלוה מעות את הכהן ואת הלוי, ואת העני, ומת - צריך לטול רשות מן הירושין. אלו הן הירושין, רבי אומר: כל שירשו. רבי אליעזר בן יעקב אומר: המלוה מעות את הכהן, ואת הלוי, בפני בית דין, ומתו - מפריש עליהן ברשות אותו שבט. המלוה מעות את העני ומת - מפריש עליהם ברשות כל עניים. רבי אחא אומר: ברשות עניי עולם.

ב. המלוה מעות את העני והעשיר - אין מפרישין, שאין מפרישין על האבוד, זכה עני במה שבידו. המלוה מעות את הכהן ואת הלוי, ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקן, מפריש עליהן, בחזקת שהן קמיין, ומפריש עליהן כשער הזול, ואין בו משום רבית, ואין שביעית משמטת, ואם בא לחזור - אינו חוזר. ואם נתיאשו הבעלים - אין מפרישין עליהן, לפי שאין מפרישין על האבוד.

ג. האומר: 'הילך מנה ותן לפלוני בן לוי מחלקו', אם רצה לחזר - לא יחזר. קח מנה זו מדמי מעשר שיש לה בידו, והילך דמיו - חוששין לתרומת מעשר שבו, כור מעשר יש לה בידו - חוששין לתרומת מעשר שבו, והילך ונתנו לאחר - אין לו עליו אלא תרעמת.

ד. המניח פרות להיות מפריש עליהן תרומות ומעשרות. מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני - מפריש עליהן בחזקת שהן קמיים, ואינו חושש שמא הרקיבה התבואה, ושמא החמיץ היין, ושמא החלידו המעות. הילך ומצאן שהרקיבו, ושחמיץ, ושחלידו - הרי זה חושש לתבואה, כדי שתרקב, וליין כדי שיחמיץ, ולמעות כדי שיחליד. אבדו - הרי זה חושש

יא. לזה ממנו אלף דינר בשטר, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה - הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הלקוחות. משכן לו בית, משכן לו שדה, ופרע לו, ומבקש ללוות ממנו שניה - הרי זה לא יחזיר לו שטר הראשון, מפני שמרע כח הבאין אחריו. אמר רבי יהודה: מעשה בכך קדרה שהיה כותב טפוסים גטין בערב, ובא מעשה לפני חכמים ופסלו את כלן. רבי אליעזר מכשיר בכלן, חוץ מגטי נשים, שנאמר (דברים כד, א): 'ויכתב לה' - 'לשמה'.

יב. גט שאבד ממנו, ומצאו לאחר זמן, אף על פי שמכיר את סימנו - פסול, לפי שאין סימן לגטין. איזהו לאחר זמן? כדי שילך אחר לאותו מקום, אבל נתנו בשדה ובתבה ובמגדל, ונעל בפניו, אבד, אף על פי שמצאו לאחר זמן - כשר.

יג. ועוד שלשה הסיפוי עליהן: את שגוררת חיה, ואת ששטפו נהר, ואת שנפל עליו מפלת - נוהגין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים. בת כהן לישראל ובת ישראל לכהן - לא תאכל בתרומה. עבד כהן שברח, ואשת כהן שמרדה - הרי אלו אוכלין בתרומה. לא יצא הרוצח חוץ לגבול עיר מקלטו, בחזקת שכהן גדול קיים.

יד. הולך גט לאשתי, על מנת שתתן לאבא ולאחי מאתים זוז - אין יכול לעשות שליח, על מנת שתתן לה מאתים זוז - אין יכול לעשות שליח, שלא האמין לכל אדם אלא לו. אמר לו: הולך גט זה לאשתי, יכול לעשות שליח. את הולך גט זה לאשתי³ - אין יכול לעשות שליח, שלא האמין לכל אדם אלא לו.

³ שהבעל מוקפיד שדוקא הוא בעצמו ימסר לה את הגט ולא אחר.

מעט לעת; דברי רבי אליעזר. רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים בודקין את היין.

ה. קדם אצל אשתו, או ששלח אצלה שליח, ואמר לה: 'גט ששלחתי לך אי אפשר שתעשי בו, הרי זה בטל הוא' - דבריו קיימים. 'פסול הוא', 'אינו גט' - לא אמר כלום. בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר, ומבטלו, אם בטלו - מבטל; דברי רבי. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין יכול לבטלו, ולא הוסיף על תנאי, שאם כן, מה כח בית דין יפה?

ו. אמר לשנים: תנו גט זה לאשתי, יכול לבטל זה שלא בפני זה; דברי רבי. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אינו יכול לבטל אלא זה בפני זה. אם אמר לזה בפני עצמו ולזה בפני עצמו - יכול לבטלו, אפלו זה שלא בפני זה.

ז. עבד שנושבה ופדאוהו לשם עבד - ישתעבד, ורבו נותן דמיו. לשם בן חורין - לא ישתעבד, ואין רבו נותן דמיו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: בין כך ובין כך ישתעבד, ורבו נותן דמיו. אמר לו רבי שמעון בן גמליאל: כשם שמצוין ישראל לפדות בני חורין, כך מצוים לפדות את העבדים.

ח. איזהו נדר שצריך חקירת חכם? אמר: 'קונם אם אשתי נהנית לי, שגנבה את כסי, שהכתה את בני'. ונודע שלא הכתו, ושלא גנבה; רבי אליעזר אומר: אף בזה לא יחזיר מפני תקון העולם. במה דברים אמורים? בזמן שנדר ואחר כך גרש, אבל גרש ואחר כך נדר - מתר. נדר לגרש ונמלך - מתר. נדר בנזיר ובקרוב ובשבועה - מתר.

ט. מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר עולמית? שהמוציא את אשתו משום שם רע, ונשאת לאחר וילדה, ואחר כך נמצאו דברים בדאים, אמר: 'אלו הייתי יודע שהדברים בדאין, אפלו נתנו לי מאה מנה לא הייתי מגרשה' - נמצא גט בטל והולד ממזר. ומפני מה אמרו המוציא

את אשתו משום נדר - לא יחזיר? מפני שמוציא בנדר, ונשאת לאחר וילדה, ואחר כך נמצא נדר בטל, ואמר: 'אלו הייתי יודע שהנדר בטל, אפלו נתנו לי מאה מנה - לא הייתי מגרשה', נמצא גט פסול והולד ממזר.

י. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר? שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות! ואמרין לה: 'הוי יודעת, שהמוציא את אשתו משום שם רע - אין יכולה היא שתחזר'. מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום נדר לא יחזיר? שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בנדרים! ואמרים לה: 'הוי יודעת, שהמוציא את אשתו משום נדר - אין יכולה היא שתחזר'.

יא. המוציא את אשתו משום אילונית, ונשאת לאחר, והיו לה בנים, והיא תובעת כתבתה מן הראשון. משום רבי יהודה בן בתירה אמרו, ואמרים לה: 'יפה שתקוטיך מדבוריך'. רבי אליעזר ברבי יוסי אומר: משום אילונית נותנים לה כתבתה, בחזקת שהיא כשרה.

יב. אין מבליעין דגרי זהב במלחמה מפני סכנות נפשות. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אין מבריחין את השבוין מפני תקנת השבוים. בראשונה היו אמרים: המטמא ומנסך. חזרו ואמרו: אף המדמע. חזרו לומר: אף המנסך, בשוגג - פטור, במזיד - חיב, מפני תקון העולם.

יג. כהנים שפגלו במקדש, שוגגין - פטורין. מזידין - חיבין, מפני תקון העולם. שליח בית דין שהכה ברשות בית דין, והזיק בשוגג - פטור, במזיד - חיב, מפני תקון העולם. רופא אמן שרפא ברשות בית דין והזיק, בשוגג - פטור, במזיד - חיב, מפני תקון העולם. המחמתך את העבר במעי אשה ברשות בית דין, והזיק, בשוגג - פטור, במזיד - חיב, מפני תקון העולם.

בכתבתה - מקחה קים. הפעוטות - מקחן
מקח וממכרן ממכר במטלטלין, אבל לא
בקרקות. רבי שמעון בן גמליאל אומר:
לא אמרו פעוטות אלא בהרה. עני שנוטל
בידו ומשליך אחת אחת, מה שתחתיו גזל
גמור.

יח. עיר שיש בה ישראל ועובדי כוכבים -
הפנסיין גובין מישראל ומעובדי כוכבים,
מפני דרכי שלום, ומפנסיין עניי עובדי
כוכבים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום.
מספידין וקוברין מתי עובדי כוכבים עם
מתי ישראל מפני דרכי שלום. ומבקרין
חולי כותים עם חולי ישראל מפני דרכי
שלום. ומנחמין אבלי כותים עם אבלי
ישראל.

מסכת גטין פרק רביעי

א. האשה שאמרה: 'התקבל לי גיטי',
ואשתך אמרה: 'התקבל לי גיטי', 'הילך',
'הולך לה', 'התקבל לה ונפי לה', אם רצה
לחזור - לא יחזור. 'הבא לי גיטי', ואשתך
אמרה 'הבא לי גיטי', 'הילך', 'הולך לה ותן
לה', 'התקבל לה ונפי לה', אם רצה לחזור -
יחזור; דברי רבי. רבי שמעון בן גמליאל
אומר: הולך לה ותן לה, אם רצה לחזור -
יחזור. 'התקבל לה ונפי לה', אם רצה לחזור
- לא יחזור. רבי אומר: בכלם לא יחזור, עד
שיאמר: 'אי אפשי שתקבל אלא הולך ותן
לה'.

ב. 'הבא לי גיטי', ואשתך אמרה התקבל לי
גיטי'. 'התקבל לה גטה' ואשתך אמרה

יד. ארץ יהודה אין בה משום סקריקין,
מפני ישוב המדינה. במה דברים אמורים?
בהרוגין שנהרגו לפני המלחמה, ובשעת
מלחמה אבל הרוגין שנהרגו מן המלחמה
ואילך - יש בו משום סקריקין, גליל -
לעולם יש בה משום סקריקין.

טו. הלוקח מן הסקריקין, וחזר ולקח מבעל
הבית - מקחו קים, מבעל הבית, וחזר ולקח
מסקריקין - מקחו בטל, ואם עשה לו בעל
הבית אחריות - מקחו קים. זו משנה
ראשונה, בית דין שאחריהן אמרו: הלוקח
מן הסקריקין - נותן לבעלים רביע. רביע
בקרקות, רביע במעות, ויד בעלים על
העליונה, רצו בקרקע - נוטלין, רצו במעות
- נוטלין. אימתי? בזמן שאין בידן לקח,
אבל אם יש בידם לקח - הן קודמין לכל
אדם. רבי הושיב בית דין, ונמנו, שאם
שקחה בפני סקריקין שנים עשר חדש - כל
הקדם יקח. אבל נותן לבעלים רביע, רביע
בקרקע, רביע במעות - יד בעלים על
העליונה, אם יש בידן לקח - הן קודמין לכל
אדם.

טז. האריסין, והחבורות, והאפוטרופסין -
אין בהם משום סקריקין. הבא מחמת חוב,⁶
ומחמת אנפרות⁷ - אין בהם משום סקריקין,
ואנפרות עצמה - ממתנת לבעלים כל שנים
עשר חדש.

יז. רבי שמעון בן אלעזר אומר: לקח מן
האשה בכתבתה, וחזר ולקח מן האיש -
מקחו קים, מן האיש וחזר ולקח מן האשה
- מקחו בטל. אם עשתה לו אשה אחריות

⁶ אנפרות - עבדים שאין הישראל מסור להרגו,
אך נטל ממנו העבדים את שדהו של ישראל
במענה שיש לו חוב על ישראל בעל השדה, ואין
לו לעבדים עדים שיש לו חוב על ישראל זה, וגם
הישראל אינו מודה שיש לעבדים חוב עליו.

⁴ גבר אלים ואנשים, שלוקח שדות מיד בעליהם
בגזלה ובלא דמים.
⁵ עבדים בעל זרוע שאנם נכסי ישראל ויורד לתוך
שדהו מחמת שהיה לו חוב על בעל השדה, ויש
עדים לעבדים שיש לו חוב על ישראל זה, או
שהישראל עצמו הודה בזה.

זמן שיש בו נשמה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם מעצמו נפל - הרי זה גט. אם לאחר זמן נפל - כותבין ואין נותנין, שאני אומר: 'שְׁמָא הָרוּחַ דְּחִפְתּוּ'.

ז. אָמַר לְשָׁנִים: 'תָּנוּ גֵט לְאִשְׁתִּי עַל מְנַת שְׁתַּמְתִּין לִי שְׁתֵּי שָׁנִים, וְחָזַר וְאָמַר לְשָׁנִים: 'תָּנוּ גֵט לְאִשְׁתִּי עַל מְנַת שְׁתַּתֵּן לִי מֵאֲתִים זוּז', לֹא בְטָלוּ דְבָרָיו הָאֲחֵרוֹנִים אֶת הָרֵאשׁוֹנִים, רְצָתָה בִידָה. רְצָתָה תַמְתִּין, רְצָתָה תָתֵן, אָמַר לְשָׁנִים: 'תָּנוּ גֵט לְאִשְׁתִּי עַל מְנַת שְׁתַּמְתִּין לִי שְׁתֵּי שָׁנִים, וְחָזַר וְאָמַר לְשָׁנִים: 'תָּנוּ גֵט לְאִשְׁתִּי עַל מְנַת שְׁתַּמְתִּין לִי שְׁלֹשׁ שָׁנִים, בְּטָלוּ דְבָרָיו הָאֲחֵרוֹנִים אֶת הָרֵאשׁוֹנִים, וְאִין אֶחָד מִן הָרֵאשׁוֹנִים וְאֶחָד מִן הָאֲחֵרוֹנִים מְצַטְרָפִין לְתַתּוּ לָהּ אֶת גִּטָּה.

ח. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ' עַל מְנַת שְׁתַּבְעֵל לְפְלוּנִי - הָרִי זֶה גֵט, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא תִלְךְ וְתַבְעֵל. 'עַל מְנַת שְׁתַּבְעֵל וְתִנְשָׂא לְאִבָּא וְלֵאחִי' - הָרִי זֶה לֹא תִנְשָׂא, וְלֹא תִצָּא. 'עַל מְנַת שְׁתַּבְעֵל לְפְלוּנִי', אִם נִבְעֵלָה - הָרִי זֶה גֵט, וְאִם לֹא אִינוּ גֵט.

ט. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ עַל מְנַת שְׁתַּאכְלִי בְּשַׁר חֲזִיר', וְאִם הִיְתָה זָרָה: 'עַל מְנַת שְׁתַּאכְלִי בְּרוּמָה', וְאִם הִיְתָה נְזִירָה: 'עַל מְנַת שְׁתַּשְׁתִּי יַיִן', אִם אֶכְלָה וְשִׁתָּהּ - הָרִי זֶה גֵט. וְאִם לֹא - אִינוּ גֵט.

י. הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: 'הוֹלֵךְ גִּטָּךְ שְׁעָה אַחַת לְפָנַי מִיְתִיתִי, וְכֵן הָאוֹמֵר לְשִׁפְחָתוֹ: 'הוֹלֵךְ גִּטָּךְ שְׁחִירוֹךְ שְׁעָה אַחַת לְפָנַי מִיְתִיתִי' - הָרִי אֵלָיו לֹא יֵאכְלוּ בְּתְרוּמָה, שְׁמָא יָמוֹת לְאַחַר שְׁעָה.

יא. הָאוֹמֵר לְעִשְׂרָה: 'כְּתָבוּ גֵט וְתָנוּ לְאִשְׁתִּי, אֶחָד כּוֹתֵב בְּמַעֲמַד כָּלָן. הוֹלִיכוּ גֵט לְאִשְׁתִּי' - אֶחָד מוֹלִיךְ לְכָלָן. 'כְּלָכֶם הוֹלִיכוּ' - אֶחָד מוֹלִיךְ בְּמַעֲמַד כָּלָן, לְפִיכָךְ אִם מֵת אֶחָד מֵהֶן - הָרִי הֵגַט פְּסוּל.

'הַתְּקַבֵּל לִי גִיטִי' - הוֹלֵךְ לָהּ וְתָן לָהּ, הַתְּקַבֵּל לָהּ וְכִפִּי לָהּ, אִם רְצָה לְחָזֹר - יִחְזֹר. 'שָׂא לִי גִיטִי, טוֹל לִי גִיטִי, יֵהָא גִיטִי לִי בְיָדְךָ, הָאוֹמֵרֵת: 'תְּתַקַּבֵּל לִי, הוֹלֵךְ גֵּט אֲשֶׁתְךָ, גֵּט בְּתָךְ, גֵּט אַחוֹתְךָ, וְהֵלֵךְ וְנִתְּנוּ לָהּ - כָּשֶׁר. אָמְרוּ לוֹ: 'נִכְתּוּב גֵּט לְאִשְׁתְךָ? 'הוֹלֵךְ גֵּט אֲשֶׁתְךָ, גֵּט בְּתָךְ, גֵּט אַחוֹתְךָ, וְהֵלֵךְ וְנִתְּנוּ לָהּ - פְּסוּל, אֶפְלוּ הֵן הָרֵאשׁוֹנִים הֵן הָאֲחֵרוֹנִים. אוֹ אֶחָד מִן הָרֵאשׁוֹנִים וְאֶחָד מִן הָאֲחֵרוֹנִים. אֶפְלוּ שְׁנֵי אַחִים וְאֶחָד מְצַטְרָפִין עִמָּהֶן.

ג. קִטְנָה שְׂיודַעַת לְשִׁמּוֹר אֶת גִּטָּה - הָרִי זֶה מִתְגַּרְשֵׁת, אֲבָל אִין עוֹשָׂה שְׁלִיחַ עַד שְׁתִּבִּיא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת. אִיזוּ הִיא קִטְנָה? שְׂיודַעַת לְשִׁמּוֹר אֶת גִּטָּה, כָּל שְׁמִשְׁמֵרֵת גִּטָּה וְדָבָר אַחֵר, וּמַחֲזֵרֵת לְאַחַר שְׁעָה.

ד. הָאִשָּׁה שְׁאִמְרָה: 'הַתְּקַבֵּל לִי גִיטִי בְּמִקּוֹם פְּלוּנִי, וְקַבֵּל לָהּ בְּמִקּוֹם אַחֵר - פְּסוּל. וְרַבִּי אֶלְעִזָּר מְכַשִּׁיר. הֵבֵא לִי גִיטִי מִמִּקּוֹם פְּלוּנִי, וְהִבִּיא לָהּ מִמִּקּוֹם אַחֵר - כָּשֶׁר, בְּכָלֶם אִין מְגַרְשֵׁת, עַד שְׂיֵאמַר: 'אִי אֶפְשִׁי שְׁתַּקַּבְּלָנוּ לָהּ אֶלָּא בְּמִקּוֹם פְּלוּנִי'. הָאוֹמֵר: 'תִּרְכּוּ' אֶת אִשְׁתִּי' - כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין לָהּ. 'הָרִי זֶה גִטָּךְ, וְאִמְרָה: 'תָּנוּהוּ לְפְלוּנִי' - אִין מְגַרְשֵׁת. 'שְׂיִקַּבְּלָנוּ לִי' - הָרִי זֶה מְגַרְשֵׁת.

ה. הָאוֹמֵר לְשָׁנִים: 'תָּנוּ גֵט לְאִשְׁתִּי, אוֹ לְשִׁלְשָׁה: 'כְּתָבוּ גֵט וְתָנוּ לְאִשְׁתִּי' - הָרִי זֶה יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ לָהּ. וְאִם אִינִם יוֹדְעִים - יִלְמְדוּ. מְכִירִין אֶת הָאִישׁ וְאִין מְכִירִין אֶת הָאִשָּׁה - כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין. מְכִירִין אֶת הָאִשָּׁה וְאִין מְכִירִין אֶת הָאִישׁ - כּוֹתְבִין וְאִין נוֹתְנִין. אָמַר: 'כְּתָבוּ, וְלֹא אָמַר 'תָּנוּ, אֵף עַל פִּי שְׁמִכִּירִין אֶת שְׁנֵיהֶם - כּוֹתְבִין וְאִין נוֹתְנִין. הִיָּה צוּרַח וְצוּרַח מֵרֵאשׁ הֵהָר: 'כָּל הַשּׁוֹמֵעַ קוֹלִי יִכְתֹּב גֵּט לְאִשְׁתִּי' - הָרִי אֵלָיו יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ.

ו. בְּרִיא שְׁאִמַּר: 'כְּתָבוּ גֵט לְאִשְׁתִּי, וְעֵלָה לְרֵאשׁ הַגֵּג וְנָפֵל - כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין לָהּ, כָּל

תּוֹסֶפֶת

הַשָּׁלֵם

מִסְכַּת גִּטִּין פָּרָק חֲמִישִׁי

א. הִיָּה צְלוּב וּמְגִיד, וְרָמַז לְכַתֵּב גֵּט לְאַשְׁתּוֹ – כּוֹתֵבֵין וְנוֹתְנֵין לָהּ כָּל זְמַן שֵׁשׁ בּוֹ נִשְׁמָה. הִיָּה חוֹלָה וּמְשַׁתֵּק, אָמְרוּ: נִכְתּוּב גֵּט לְאַשְׁתָּךְ? הִרְכִּין בְּרָאשׁוֹ, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, אִם אָמַר עַל לָאוּ וְעַל הֵן הֵן – דְּבָרָיו קִיָּמִין. וְכִשֶּׁם שְׂבוּדְקִין אוֹתוֹ לְגִטִּין, כִּךָּ בּוֹדְקִין אוֹתוֹ לְמִקְחוֹת, וְלַמְתָּנוֹת, וְלִירוּשׁוֹת, וְלַעֲדוֹת.

ב. 'הָרִי זֶה גִּטָּךְ מֵהַיּוֹם אִם מִתִּי מַחֲלִי זֶה', אִם מֵת מַחֲלִי זֶה, וְעַמֵּד וְהִלֵּךְ בְּשׁוּק וְחָלָה וָמָת – אוֹמְדִין אוֹתוֹ, אִם מִחֲמַת חֲלִי הִרְאִשׁוֹן מֵת – הָרִי זֶה גֵּט, וְאִם לֹא – אֵינוֹ גֵּט. 'זֶה גִּטָּךְ מֵהַיּוֹם אִם מִתִּי מַחֲלִי זֶה', וְנִפְל הַבַּיִת עָלָיו, אוֹ הִכִּישׁוּ נֶחֱשׁ – אֵינוֹ גֵּט. 'אִם לֹא אֶעֱמַד מַחֲלִי זֶה', נִפְל עָלָיו בַּיִת, וְנִשְׁכּוּ נֶחֱשׁ – הָרִי זֶה גֵּט, שֶׁלֹּא עַמֵּד מֵאוֹתוֹ חֲלִי.

ג. הָאוֹמֵר לְאַשְׁתּוֹ: 'הָרִי זֶה גִּטָּךְ מֵהַיּוֹם וְלֵאחֶר מִיָּתֶהּ', רַבִּי אוֹמֵר: גֵּט, וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אֵינוֹ גֵּט. אִם מֵת, חוֹלְצָת וְלֹא מְתִיבָמָת. וְכֵן הָאוֹמֵר לְשִׁפְחוֹתוֹ: 'הִילֵךְ גֵּט שְׁחִירוֹךְ מֵהַיּוֹם וְלֵאחֶר מִיָּתֶהּ'. רַבִּי אוֹמֵר: גֵּט שְׁחִירוֹ. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: שְׁחִירוֹ עֲבָדִים גִּטִּים נָשִׁים. הָאוֹמֵר: 'עֲשׂוּ לְעַבְדֵי פְלוֹנִי כֵן חוֹרִין מֵהַיּוֹם וְלֵאחֶר מִיָּתֶהּ' – לֹא אָמַר כָּלוּם. וְכוּפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁין לְקַיֵּם דְּבָרֵי הַמֵּת.

ד. 'זֶה גִּטָּךְ מֵהַיּוֹם אִם מִתִּי מַחֲלִי זֶה' – יָמִים שְׂבִינְתִים, בְּעֵלָה זְכָאִי בְּמִצִּיאָתָהּ, בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּבִהֲפֹרֶת נְדִירָהּ, וְיִוֶרֶשְׁתּוּ וּמִשְׁמָא לָהּ. כָּלְלוּ שֶׁל דְּבָר: הָרִי הִיא כְּאַשְׁתּוֹ לְכָל דְּבָר, אֲלֹא שְׂאִין צְרִיכָה הֵימָנוּ גֵּט שָׁנִי; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בְּעִילָתוֹ תְלוּיָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּעִילָתוֹ סִפְקָ, וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: מְגֵרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגֵרֶשֶׁת, וּבִלְבַד שְׂיָמוּת. לֹא תִתְיַחַד עִמּוֹ, אֶפְלוּ בְנֵה הַקֶּטָן, לְפִי שְׂאִינָהּ בּוֹשָׁה לְשִׁמֵשׁ כְּנַגְדּוֹ. רְאוּהָ שְׂנֵיתִיחָדָה עִמּוֹ בְּאַפְלָה, אוֹ שִׁישְׁנָה עִמּוֹ בְּמַרְגְּלוֹת הַמִּטָּה, אֶפְלוּ הוּא עַר וְהִיא יִשְׁנָה, הוּא יִשָּׁן וְהִיא עָרָה – אֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא

נִתְעַסְקוּ בְּדָבָר אַחֵר, וְחוֹשְׁשִׁין מִשׁוּם זְנוּת, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין מִשׁוּם קְדוּשָׁין. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִף חוֹשְׁשִׁין מִשׁוּם קְדוּשָׁין. רְאוּ שְׁנַיִם שְׂנֵיתִיחָדָה עִמּוֹ – צְרִיכָה הֵימָנוּ גֵּט שָׁנִי. אֶחָד – אֵינָהּ צְרִיכָה הֵימָנוּ גֵּט שָׁנִי. אֶחָד בְּשַׁחֲרִית וְאֶחָד בֵּין הָעֶרְבָּיִם, זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה, וְכֹא וְשָׁאֵל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן תְּדָאִי לְחֻכְמַיִם, וְאָמְרוּ: אֶחָד הֵן, וְאֵין צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גֵּט שָׁנִי.

ה. 'הָרִי זֶה גִּטָּךְ עַל מְנַת שְׂתַתְּנִי לִי מֵאֲתִים זוּז', וְמָת, אִם נִתְנָה – אֵין זְקוּקָה לִיכֶם. וְאִם לֹא – זְקוּקָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תִּתֵּן לְאֲבִיו וְלְאֲחֵיו אוֹ לְאֶחָד מִן הַיּוֹרְשִׁים. 'הָרִי זֶה גִּטָּךְ עַל מְנַת שְׂתַתְּנִי לִי מֵאֲתִים זוּז', וְנִתְקָרַע הַגֵּט אוֹ שְׁנָאָבָד – מְגֵרֶשֶׁת, וְלֵאחֶר לֹא תִנְשָׂא עַד שְׂתַתֵּן. 'לְכִשְׂתַּתְּנִי לִי מֵאֲתִים זוּז', וְנִתְקָרַע גֵּט אוֹ אָבָד, אִם נִתְנָה – הָרִי זֶה גֵּט. אִם לֹא – אֵינוֹ גֵּט. 'הָרִי זֶה גִּטָּךְ עַל מְנַת שְׂתַתְּנִי לִי מֵאֲתִים זוּז', וְחִזַּר וְאָמַר לָהּ: 'הָרִי זֶה גִּטָּךְ מֵעַכְשָׁיו' – לֹא אָמַר כָּלוּם. פִּיצַד יַעֲשֶׂה? יִטְלַנּוּ מִיָּדָה וְיִחֲזֹר וְיִתְּנֶנּוּ לָהּ.

ו. 'הָרִי זֶה גִּטָּךְ עַל מְנַת שְׂתַשְׁמְשִׂי אֶת אַבָּא, וְעַל מְנַת שְׂתַנִּיקִי אֶת בְּנִי', שְׂמַשְׁתּוּ שְׂעָה אַחַת וְהִנִּיקְתּוּ שְׂעָה אַחַת – הָרִי זֶה גֵּט. 'עַל מְנַת שְׂתַנִּיקִי אֶת בְּנִי' – עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה חֲדָשׁ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׂמוֹנֶה עֶשֶׂר חֲדָשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מוֹנִין לְתֵינוּק מִשְׁעַת לִידָתוֹ. 'עַל מְנַת שְׂתַשְׁמְשִׂי אֶת אַבָּא וְעַל מְנַת שְׂתַנִּיקִי אֶת בְּנִי' – הָרִי זֶה מְגֵרֶשֶׁת מִיָּד, עַד שְׂיֵאמַר: 'לֹא תִשְׁמְשִׂי וְלֹא תִנִּיקִי'; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אִם נִתְקַים הַתְּנָאִי – מְגֵרֶשֶׁת, וְאִם לֹא – אֵינָהּ מְגֵרֶשֶׁת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין תְּנָאִי בְּכֹתוּבִין שְׂאִינוּ כְּפוּל.

ז. 'עַל מְנַת שְׂתַשְׁמְשִׂי אֶת אַבָּא, וְעַל מְנַת שְׂתַנִּיקִי אֶת בְּנִי', וְמָת הָאָב אוֹ הַבֵּן, הוֹאִיל וְלֹא נִתְקַים הַתְּנָאִי – אֵינוֹ גֵּט; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְקַים הַתְּנָאִי, יְכוּלָהּ הִיא שְׂתַאמַר לוֹ: 'תֵּן לִי אֲבִיךָ וְאֶשְׁמְשֶׁנּוּ, תֵּן לִי אֶת בְּנֶךָ וְאֶנִּיקְנֶנּוּ'.

'על מִנַּת שְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אָבִיא', וְאָמַר הָאֵב: 'אִי אֶפְשִׁי שְׁתַּשְׁמָשְׁנוּ, הוּאִיל וְלֹא נִתְקַיֵּם הַתְּנַאי - אִינוּ גָט. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אִם בְּהִקְפָּדָה אָמַר - אִינוּ גָט, אִם בְּרַצוֹן אָמַר - הָרִי זֶה גָט.

ח. 'הָרִי זֶה גָט' עַל מִנַּת שְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אָבִיא שְׁתֵּי שָׁנִים, וְעַל מִנַּת שְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנֵי שְׁתֵּי שָׁנִים, וְנִתְקַרַע הַגָּט אוֹ אָבִד, אֶפְלוּ בַתּוֹךְ שְׁתֵּי שָׁנִים - הָרִי זֶה גָט, שֶׁהָאֹמֵר 'עַל מִנַּת' כְּאוֹמֵר 'מַעֲשֹׂר' דְּמִי, 'לְכַשְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אָבִיא שְׁתֵּי שָׁנִים, לְכַשְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנֵי שְׁתֵּי שָׁנִים, וְנִתְקַרַע הַגָּט אוֹ שֶׁאָבִד בַּתּוֹךְ שְׁתֵּי שָׁנִים - אִינוּ גָט. לְאַחַר שְׁתֵּי שָׁנִים - הָרִי זֶה גָט. 'עַל מִנַּת שְׁתַּשְׁמָשִׁי אֶת אָבִיא שְׁתֵּי שָׁנִים', וְעַל מִנַּת שְׁתַּנִּיקִי אֶת בְּנֵי שְׁתֵּי שָׁנִים, וְמַת - יִתְקַיֵּם הַתְּנַאי, אֶפְלוּ לְאַחַר מִיתָה.

ט. אֲנִיטִיפָרַס בִּיהוּדָה, כִּפּוּר עוֹתָנָא בְּגָלִיל, בֵּינְתַיִם - מִטִּילִין אוֹתוֹ לְחוּמְרָא, מְגַרְשָׁת וְאִינוּ מְגַרְשָׁת. 'שְׁאֲנִי הוֹלֵךְ מִיְהוּדָה לְגָלִיל, וְהִגִּיעַ לְאַנְטִיפָרַס, וְחָזַר - בְּטֵל הַתְּנַאי. 'שְׁאֲנִי הוֹלֵךְ מְגָלִיל, וְהִגִּיעַ לְכִפּוּר עוֹתָנָא וְחָזַר - בְּטֵל הַתְּנַאי. 'שְׁאֲנִי הוֹלֵךְ לְמַדִּינַת הָיִם, וְהִגִּיעַ לְעֵכוֹ וְחָזַר - בְּטֵל הַתְּנַאי. 'שְׁאֲנִי מְפָרֵשׁ לַיָּם הַגְּדוֹל, וְהִגִּיעַ לְמָקוֹם שֶׁהִסְפִּינוֹת מְפָרְשׁוֹת, וְחָזַר - בְּטֵל הַתְּנַאי.

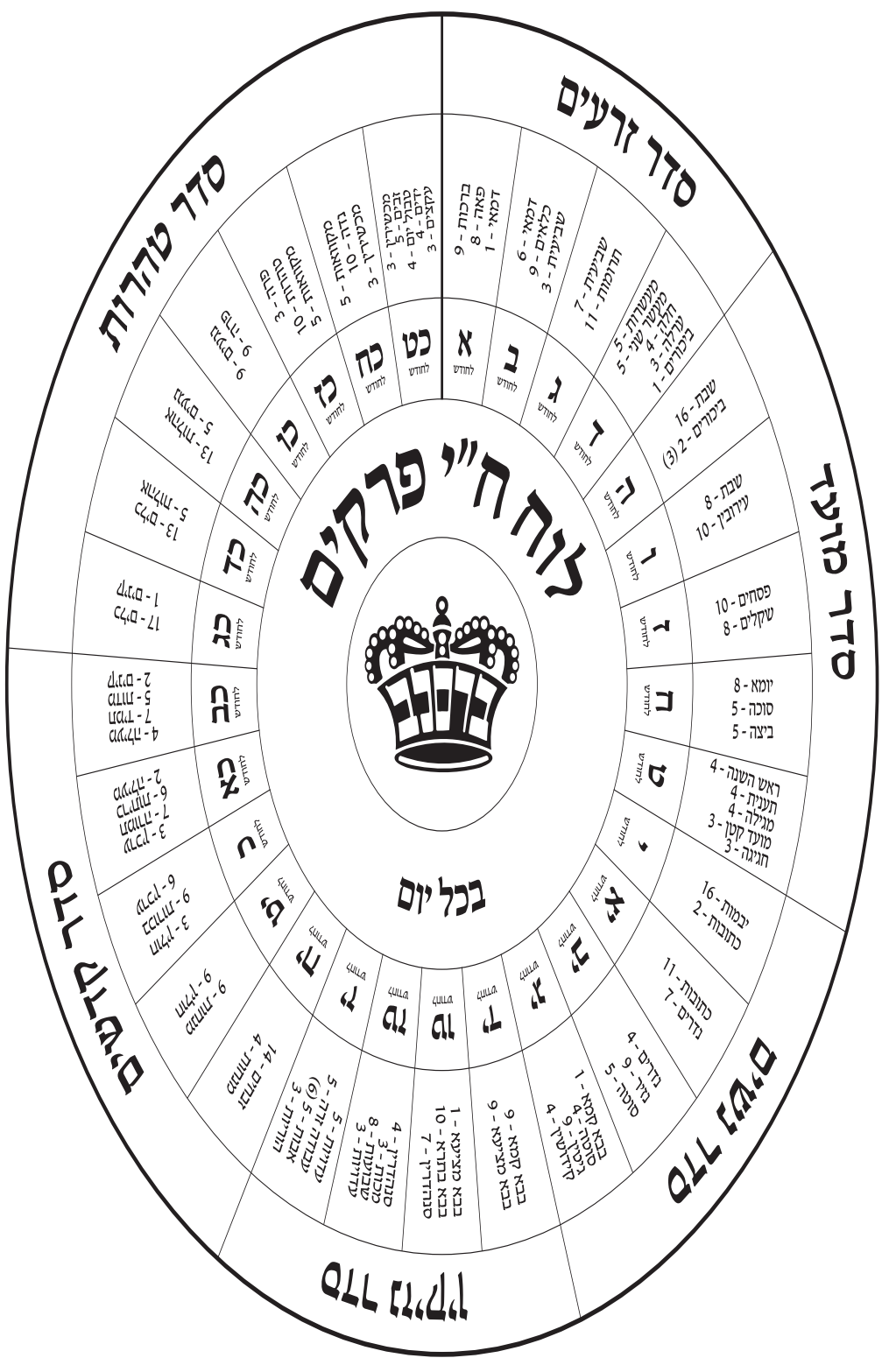
י. 'הָרִי זֶה גָט' כֹּל זְמַן שֶׁאֲעִבֵּר מִכְּנַגְד פְּנִיךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, הִיָּה הוֹלֵךְ וּבָא הוֹלֵךְ וּבָא, הוּאִיל וְלֹא נִתְיַחַד עִמָּה - הָרִי זֶה גָט. וְלֹא תִנְשָׂא, עַד שֶׁיַּעֲבֹר מִכְּנַגְד פְּנֵיהָ שְׁלֹשִׁים יוֹם.

יא. 'הָרִי זֶה גָט' אִם לֹא בָאתִי מִכָּאֵן וְעַד שָׁנִים עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ, וּמַת בַּתּוֹךְ שָׁנִים עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ - לֹא תִנְשָׂא. וְרַבּוֹתֵינוּ הִתִּירוּ לָהּ לְנִשָּׂא. וְאִם נִתְקַרַע גָּט אוֹ אָבִד בַּתּוֹךְ שָׁנִים עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ - אִינוּ גָט. 'לְאַחַר שָׁנִים עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ' - הָרִי זֶה גָט. 'הָרִי זֶה גָט' עַל מִנַּת שְׁתַּתְּנִי לִי מֵאֵתִים זוּזִי, וְחָזַר וְאָמַר לָהּ: 'הָרִי הֵן מְחוּלִין לָךְ' - לֹא אָמַר כְּלוּם. כִּיִּצַד יַעֲשֶׂה? יִשְׁלַם מִמֶּנָּה, וְיִחָזַר וְיִתְּנֶם לָהּ, וַיֹּאמֶר: 'הָרִי הֵן מְחוּלִין לָךְ'.

יב. 'הָרִי זֶה גָט' עַל מִנַּת שְׁלֹא תִלְכִי לְבֵית אָבִיךָ לְעוֹלָם, 'עַל מִנַּת שְׁלֹא תִשְׁתִּי יַיִן לְעוֹלָם' - אִינוּ גָט, שְׁמָא תִלָּךְ, וְשְׁמָא תִשְׁתָּה. 'עַל מִנַּת שְׁלֹא תִלְכִי לְבֵית אָבִיךָ, מִכָּאֵן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם', 'עַל מִנַּת שְׁלֹא תִשְׁתִּי יַיִן מִכָּאֵן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם' - הָרִי זֶה גָט, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא תִלָּךְ וְשְׁמָא תִשְׁתָּה.

יג. 'הָרִי זֶה גָט' עַל מִנַּת שְׁלֹא תַעֲלִי בְּאֵילָן זֶה, וְעַל מִנַּת שְׁלֹא תַעֲלִי בְּכֶתֶל זֶה, נִקְצֵץ הָאֵילָן נִסְתַּר הַכֶּתֶל - הָרִי זֶה גָט. 'עַל מִנַּת שְׁתַּעֲלִי בְּאֵילָן זֶה, וְשְׁתַּעֲלִי בְּכֶתֶל זֶה, וְנִקְצֵץ הָאֵילָן וְנִפְל הַכֶּתֶל - אִינוּ גָט. 'עַל מִנַּת שְׁלֹא תִפְרִיחִי בְּאוּרִי, וְעַל מִנַּת שְׁלֹא תַעֲבְרִי אֶת הַיָּם הַגְּדוֹל בְּרַגְלֶיךָ' - הָרִי זֶה גָט. 'עַל מִנַּת שְׁתַּפְּרִיחִי בְּאוּרִי, וְעַל מִנַּת שְׁתַּעֲבְרִי אֶת הַיָּם הַגְּדוֹל בְּרַגְלֶיךָ' - הָרִי זֶה אִינוּ גָט. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן תִּימָא אָמַר: כְּזֶה גָט! כֹּלֵל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן תִּימָא: כֹּל תְּנַאי שְׂאִי אֶפְשֶׁר לָהּ לַעֲשׂוֹת, וְהִתְנָה עִמָּה, לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה, אֲלֵא לְהַפְּלִיגָהּ, בֵּין שְׁאֹמֵר בְּפָהּ, וּבֵין שְׁאֹמֵר בְּשֹׁטֵר. כֹּלֵל שֶׁל דְּבָר: כֹּל תְּנַאי הַמְתַּקִּים בְּפָה - נִתְקַיֵּם בְּשֹׁטֵר, כֹּל תְּנַאי שְׂאִין מְתַקִּים בְּפָה - אִין מְתַקִּים בְּשֹׁטֵר.

סדר זרעים

א - 9
 ב - 8
 ג - 7
 ד - 6
 ה - 5
 ו - 4
 ז - 3
 ח - 2
 ט - 1

סדר מופע

א - 16
 ב - 8
 ג - 10
 ד - 10
 ה - 8
 ו - 5
 ז - 5
 ח - 8
 ט - 4
 י - 4
 יא - 4
 יב - 3
 יג - 3
 יד - 3

סדר נשים

א - 4
 ב - 5
 ג - 9
 ד - 1
 ה - 1
 ו - 1
 ז - 1
 ח - 1
 ט - 1
 י - 1
 יא - 1
 יב - 1
 יג - 1
 יד - 1

סדר פקודים

א - 5
 ב - 5
 ג - 5
 ד - 5
 ה - 5
 ו - 5
 ז - 5
 ח - 5
 ט - 5
 י - 5
 יא - 5
 יב - 5
 יג - 5
 יד - 5

סדר פקודים

א - 13
 ב - 13
 ג - 13
 ד - 13
 ה - 13
 ו - 13
 ז - 13
 ח - 13
 ט - 13
 י - 13
 יא - 13
 יב - 13
 יג - 13
 יד - 13

עזרה ח"י פרקים

בבליון

<p>6</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יז 17</p>	<p>עלות השחר _____ 5:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:19 בבלי: ערובין כח • ירושלמי: שקלים ב • תוספתא: כתובות יא נ"ך: זכריה י"א • רמב"ם: קריאת שמע א</p>
<p>7</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יח 18</p>	<p>עלות השחר _____ 5:17 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:17 בבלי: ערובין כט • ירושלמי: שקלים ג • תוספתא: כתובות יב נ"ך: זכריה י"ב • רמב"ם: קריאת שמע ב</p>
<p>8</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יט 19</p>	<p>עלות השחר _____ 5:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:16 בבלי: ערובין ל • ירושלמי: שקלים ד • תוספתא: גטין א נ"ך: זכריה י"ד - מלאכי א • רמב"ם: קריאת שמע ג</p>
<p>9</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כ 20</p>	<p>עלות השחר _____ 5:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:14 בבלי: ערובין לא • ירושלמי: שקלים ה • תוספתא: גטין ב נ"ך: מלאכי ב-ג • רמב"ם: קריאת שמע ד</p>
<p>10</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כא 21</p>	<p>עלות השחר _____ 5:20 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:12 בבלי: ערובין לב • ירושלמי: שקלים ו • תוספתא: גטין ג נ"ך: משלי א-ב • רמב"ם: תפילה וברכת כהנים א</p>
<p>11</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כב 22</p>	<p>עלות השחר _____ 5:21 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:11 בבלי: ערובין לג • ירושלמי: שקלים ז • תוספתא: גטין ד נ"ך: משלי ג-ד • רמב"ם: תפילה וברכת כהנים ב</p>
<p>12</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כג 23</p>	<p>נצבים-וילך, פרק ה-ו עלות השחר _____ 5:22 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:09 בבלי: ערובין לד • ירושלמי: שקלים ח • תוספתא: גטין ה נ"ך: משלי ה-ו • רמב"ם: תפילה וברכת כהנים ג</p>

Candle Lighting 6:53 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 8:21 זמן מוצש"ק

עָרַב רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִיזו גִּיט צוֹ נֶעֱבָן אַ שְׂדֵייוֹן.

(שיחות הר"ן סימן ר"ד)